

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE
TELEVİZYONDA YAYIMLANAN REKLAMLARIN A2
SEVİYESİNDE DİNLEME VE YAZMA BECERİSİNE KATKISI**

ÇİĞDEM ŞENOL

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2018

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE TELEVİZYONDA
YAYIMLANAN REKLAMLARIN A2 SEVİYESİNDE DİNLEME VE YAZMA
BECERİSİNE KATKISI

Çiğdem Şenol

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı

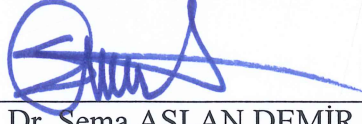
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

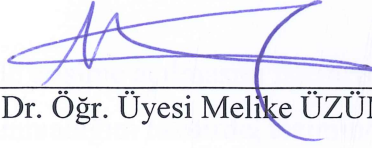
Ankara, 2018

KABUL VE ONAY

Çiğdem ŞENOL tarafından hazırlanan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Televizyonda Yayımlanan Reklamların A2 Seviyesinde Dinleme ve Yazma Becerisine Katkısı” başlıklı bu çalışma, 01/ 06/ 2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Sema ASLAN DEMİR (Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Melike ÜZÜM

Dr. Öğr. Üyesi Meltem EKTİ (Danışman)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

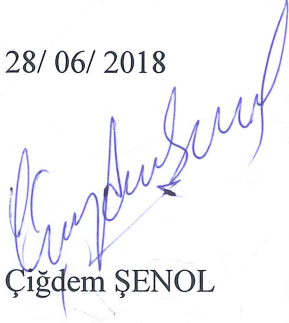
Prof. Dr. Yunus KOÇ
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim/Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

28/ 06/ 2018

Çiğdem ŞENOL

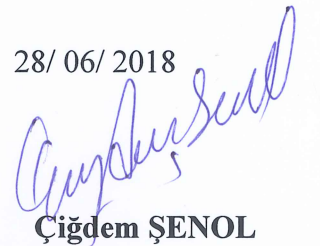
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

- **Tezimin/Raporumun tamamı dünya çapında erişime açılabilir ve bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir.**
(Bu seçenekle teziniz arama motorlarında indekslenebilecek, daha sonra tezinizin erişim statüsünün değiştirilmesini talep etmeniz ve kütüphane bu talebinizi yerine getirirse bile, teziniz arama motorlarının önbelleklerinde kalmaya devam edebilecektir)
- **Tezimin/Raporumun .../.../.... tarihine kadar erişime açılmasını ve fotokopi alınmasını (İç Kapak, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) istemiyorum.**
(Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir, kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir)
- **Tezimin/Raporumun .../.../.... tarihine kadar erişime açılmasını istemiyorum ancak kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisinin alınmasını onaylıyorum.**
- **Serbest Seçenek/Yazarın Seçimi**

28/ 06/ 2018

Çiğdem ŞENOL

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında zgn olduğunu, Yrd. Doç. Dr. Meltem EKTİ danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Çiğdem şENOL

TEŞEKKÜR

Araştırma sürecinde bilgi ve birikimini benimle paylaşan ve çalışmalarımda bana yol gösteren ve destek olan danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Meltem Ekti 'ye; Yüksek lisans eğitimim boyunca bilgilerini benimle paylaşan değerli hocalarıma; beni hiç yalnız bırakamayan tüm aileme, desteğini hiç esirgemeyen ve hep yanımda olan sevgili eşim Asım Çağrı Şenol ve hayatımda olarak her zaman bir şeyler yapmam gerektiğini bana hatırlatan çocuklarım Ahmet Alparslan Şenol, Ömer Afşın Şenol ve Cevat Alperen Şenol'a teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

[ŞENOL, Çiğdem]. [*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Televizyonda Yayımlanan Reklamların A2 Seviyesinde Dinleme ve Yazma Becerisine Katkısı*], [Yüksek Lisans], Ankara, [2018].

Bu çalışmanın amacı, televizyon reklamlarının Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde etkinliklerle beraber dil öğretim çalışmalarında ve kültürel öğelerin sunumunda nasıl kullanılabileceğini ortaya koymaktır.

Teknolojinin hızla ilerlemesi, birçok alanda hayatımızı da şekillendirmeye başlamıştır. Bu da iş, gezi ve eğitim gibi sektörlerde, farklı ülkelerle iletişim kurma ihtiyacı doğurmuştur. İletişimin en büyük anahtarı dildir. Öğrenilen her dil farklı bir kapı açmakta, açılan her kapı da insanoğlunun gelişimi için artı bir adım sayılmaktadır.

Dil öğrenme ve öğretme bir sektör haline gelmiş ve dünyanın her yerinde açılan özel ve devlet kurumlarına bağlı kurslar, yine devlete bağlı okullar, özel ya da devlet üniversitelerine bağlı enstitüler içerisinde dil öğretimi yapılmaktadır. Tüm bu kurumlar bünyesinde günümüze kadar geliştirilen yaklaşım ve yöntemler ışığında rehber ve yardımcı kitapların, her türlü malzemenin, sınıf içi ve dışı yapılan etkinliklerin ve öğreten eşliğinde yapılan birçok alıştırmanın gün be gün yeniden şekillendiği ve geliştirildiği gözlemlenmektedir. Bu noktada yabancı dil öğrenim ve öğretiminde konumuz olan teknolojik aletler ve bunların içerisinde de televizyon(medya) devreye girmektedir. Gelişen dünya koşullarında dil öğretiminde de teknolojinin kullanılması artık bir ihtiyaç olduğu fark edilmiştir. Bilgisayar, televizyon, radyo, gazete ve dergi gibi yerel ve uluslararası yayın yapan ve malzeme olarak kullanabileceğimiz tüm teknolojik unsurlar da sürekli kullanılmaktadır. Özgün metinler dediğimiz güncel ve yaratıcı noktaları içeren metinlere rahatlıkla ulaşabileceğimiz bu aletlerin birçok açıdan da öğrenene kolaylık sağlayacağı tahmin edilmektedir.

Çalışmanın birinci bölümünde, genel anlamda yabancı dil öğrenimi ve öğretimi, Avrupa Ortak Başvuru Metni ve günümüze kadar geliştirilen yaklaşım ve yöntemler ışığında Yabancılar Türkçe Öğretiminde kullanılabilecek yöntem ve yaklaşımlardan bahsedilmiştir.

İkinci üçüncü bölümde, dil öğreniminde malzemenin yeri ve kullanımı, konumuz olan televizyon(medya) reklamlarının kullanılma amacı ve yabancı dil öğretimine nasıl bir katkısı olabileceği açıklanmaya çalışılmıştır.

Dördüncü bölümde, Yeni Hitit Ders kitabında A2 seviyesi için verilen dil bilgisi kuralları ve kelime dağarcığı doğrultusunda, seçilen reklamlar, metinleriyle beraber verilmiş ve örnek etkinliklerle Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde nasıl kullanılabileceği konusuna değinilmeye çalışılmıştır.

Son bölümde ise çalışmamızın sonunda ulaşabildiğimiz bilgiler değerlendirilmiş ve bu bilgiler ışığında televizyon reklamlarının Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde nasıl kullanılabileceğine dair önerilerde bulunulmuştur.

Yapılan çalışmanın Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: televizyon, reklam, dil öğretimi, Türkçe'nin öğretimi,

ABSTRACT

[ŞENOL, Çiğdem]. [*Contribution of Television Advertisements to A2 Level Listening and Writing Skill in Teaching Turkish As A Foreign Language*], [Master's Thesis], Ankara, [2018].

This study's goal is to set forth how presentation of cultural elements and studies for language teaching in Teaching Turkish as a Foreign Language may become by using television advertisements along with activities.

Rapidly developing technology is shaping our life in various areas. This bears a communication necessity with other countries in sectors like business, travel and education. The main key of communication is language. Each learnt languages open separate doors which are accounted as a positive step towards developments in human life.

Teaching and learning language has become an individual sector and language teaching is performed by courses in private or state agencies and in schools or institutions of state or private universities all around the world. In light of approaches and methods developed in all these institutions until today, guide and contributory books, any kind of material, activities inside or outside class and many practices with teacher are taking form and developing day by day. At this point, our subject technological instruments and television (media) step in language teaching and learning. On the condition of a developing world, using technology in teaching language has become a necessity. Technological elements such as computer, nationally and internationally broadcasting television, radio and magazines are perpetually used by people and thus can be used as materials. Through these materials, original texts including current and creative points are easily available and they help learners in many ways.

In first part of the study, learning and teaching foreign language in general, Common European Framework, developed approaches and methods until today and how these approaches and methods can be used in teaching Turkish to foreigners are all mentioned.

In second and third, place and application of material in learning language, aim of TV advertisements and how they can help foreign language teaching are tried to be explained.

In forth, selected advertisements are given with their texts through grammar rules and vocabulary in New Hittite Course Book for A2 level and it is tried to be mentioned how they, along with sample activities, can be used in Teaching Turkish as a Foreign Language.

At last, our received data at the end of the study is examined and suggestions are made for how TV advertisements can be used in Teaching Turkish as a Foreign Language.

Our study is believed to contribute to the field of Teaching Turkish as a Foreign Language.

Key Words: television, advertisement, language teaching, teaching Turkish

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
YAYINLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	iii
ETİK BEYAN	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	x
ÖN SÖZ	xiv
1.BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1.Çalışmanın Amacı	2
1.2.Çalışmanın Önemi	3
2. BÖLÜM	5
GENEL ANLAMDA YABANCI DİL ÖĞRETİMİ VE ÖĞRENİMİNE İLİŞKİN BİLGİLER	5
2.1.Formal Ve İnfomal Öğrenim	5
2.2.Avrupa Ortak Başvuru Metninde Yabancı Dil Öğretimi Ve Öğrenimi	9
2.3. Geçmişten Günümüze Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Ve Öğrenimi ...	13
2.4.1. Davranışçı Dil Öğretim Yaklaşım ve Yöntemleri	20
2.4.1.1.Geleneksel Yaklaşım ve Yöntemler	20
2.4.1.1.1. Dil bilgisi Çeviri Yöntemi	20
2.4.1.1.2. Doğal Yaklaşım Yöntemi	22
2.4.1.1.3. Düz varım Yöntemi (Direkt yöntem, Dolaysız yöntem)	23
2.4.1.1.4. Dilbilgisi Yaklaşımı	24
2.4.1.1.5. Kelime Yaklaşımı	24
2.4.1.1.6. Kültür Yaklaşımı	25
2.4.1.2. Davranışçı Yaklaşım ve Yöntemler	25
2.4.1.2.1. İşitsel-sözel Yöntem	25
2.4.2.Bilişsel Dil Öğretim Yaklaşım ve Yöntemleri	27

2.4.2.1. İletişimsel Yaklaşım	28
2.4.2.2. Kavramsal- İletişimsel Yaklaşımlar.....	30
2.5. Yapılandırıcı Dil Öğretiminde Yaklaşım Ve Yöntemler	31
2.5.1. Beceri Yaklaşımı.....	31
2.6.Yaklaşım Ve Yöntem Belirleme Stratejileri.....	33
2.7.Yaklaşım Ve Yöntem Belirlemede Etken Olan Beceri Ve Kazanımlar	35
2.7.1. Dil Becerileri.....	36
2.7.1.2.Yazma Becerisi ve Yaklaşım ve Yöntemlerdeki Yeri	39
2.7.1.4.Konuşma Becerisi ve Yaklaşım ve Yöntemlerdeki Yeri	43
3.BÖLÜM	45
MALZEME VE KULLANIMI	45
3.1.Yabancı Dil Öğretiminde Malzemenin Önemi Ve Kullanımı.....	45
3.2.Öğretimde Araç Kullanımının Önemi Ve İşitsel Araçların Kullanımı.....	49
3.3.Avrupa Dil Gelişim Dosyasında Dil Seviyeleri	51
3.4.Malzeme Odaklı Ve Amaç Odaklı Metin Seçimi	53
3.4.1.Edebi Metinler	54
3.4.2. Üretilmiş (kurmaca) Metinler	55
3.4.3. Özgün Metinler	55
3.4.3.1. Kullanım İşlevli Metin.....	55
3.4.3.2.Bilgi İletici Metin.....	55
3.4.3.3.Yazınsal Metin.....	55
3.4.4.Özgür Metin.....	55
3.5.Televizyon Reklamlarının İletişimsel Etkisi	56
3.6.Televizyon Reklamlarının Yabancı Dil Öğretimine Ve Öğrenimine Etkisi	57
3.7.Televizyon Reklamlarının Amaç Odaklı Kullanımı.....	59
3.8.Televizyon Reklamlarının Dil Becerilerine Katkısı	61
4.BÖLÜM	63
REKLAMLARLA A2 SEVİYESİNDE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİ VE UYGULAMA SAHASI	63
4.1.Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Reklamlarla Öğretme Ve Öğrenme Süreci	63
4.2.Ders Etkinlikleri	63
4.2.1.Dinleme ve İzleme Öncesi Etkinlikler.....	63

4.2.2.Dinleme ve İzleme Sırası Etkinlikler	64
4.2.3.Dinleme Ve İzleme Sonrası Etkinlikler	64
4.3.A2 Seviyesinde Ünitelere Paralel Olarak Televizyon Reklamları İle Etkinlikler	65
4.3.1.1. A2 Seviyesinde 5. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler	69
4.3.2.1. A2 Seviyesinde 5. Ünite İle İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler	76
4.3.3.A2 Seviyesinde 5. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi	79
4.3.4. A2 Seviyesinde 6. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi	87
4.3.4.1. A2 Seviyesinde 5. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler	90
A) Güdöleme evresi	90
A1.....	90
4.3.5.A2 Seviyesinde 12. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi	94
4.3.5.1.A2 Seviyesinde 12. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler	96
4.3.6.A2 Seviyesinde 7. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi	101
4.3.6.1. A2 Seviyesinde 7. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler	103
4.3.7.A2 Seviyesinde 8. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi	108
4.3.7.1. A2 Seviyesinde 8. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler	111
4.3.8.A2 Seviyesinde 10. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi	116
4.3.8.1. A2 Seviyesinde 10. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler	119
4.3.9.1. A2 Seviyesinde 11. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler	124
4.3.10.A2 Seviyesinde 12. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi	127
4.3.10.1. A2 Seviyesinde 11. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler	129
5.BÖLÜM	134
TESPİTLER, SONUÇ VE ÖNERİLER	134
5.1. Etkinliklerin Uygulaması Sonucunda Ulaşılan Tespitler	134

5.1.1. İlgili Televizyon Reklamlarının Ölçütlenmesi	134
5.1.2. Hazırlanan Reklam Etkinliklerinin Değerlendirilmesi	136
5.2.SONUÇ VE ÖNERİLER	144
5.2.1.Sonuç	144
5.2.2.Öneriler	147
KAYNAKÇA.....	149
EK 1. Çankırı Karatekin Üniversitesi Uygulamalı Ders Talebi Belgesi.....	153
EK 2. Uygulamada Kullanılan Reklam Videolarının CD'si	154
ETİK KURUL İZİN MUAFİYET FORMU	155
ORİJİNALLİK RAPORU	156
TURNİTİNE BENZERLİK İNDEKSİ	157

ÖN SÖZ

Günümüze kadar dil öğretimi her açıdan çeşitli çalışmaların konusu olmuştur. Bu çalışmaların çoğu hali hazırda kullandığımız yöntem ve yaklaşımların şekillendirmesiyle sınıf içi etkinlikler, çeşitli malzemeler, hazırlanan ek çalışmalarla beraber kullanılan ders kitapları ile yapılmaktadır.. Günümüzde ise bu çalışmalar ışığında yeni bakış açıları oluşmuş bu da öğretim çeşitliliğine yön vermiştir. Sınıf içi öğretim ortamı aşılıarak birçok özgün malzeme geliştirilmiştir. Bu malzemelerden biri de televizyon (medya) dur. Yurtiçi yapılan yayınlar incelenmiş ve televizyon programlarından hem görsel hem işitsel tür olarak reklamlar tercih edilerek bunların dil öğretiminde dinleme ve yazma becerisi üzerinde destekleyici araç olarak nasıl kullanılabileceği konusunda değerlendirmeler yapılmıştır. Dil bilgisi kurallarıyla birlikte kelime öğretimi için de hangi aşamada nasıl kullanılabileceği konusu örnekler eşliğinde 5 ayrı bölümde sunulmuştur.

Çiğdem Şenol

Çankırı, 2018

1.BÖLÜM

GİRİŞ

Değişen dünya koşulları ile insan hayatındaki tüm olgular da değişmektedir. İnsan önce iş ve eğitim hayatındaki değişimlere ayak uydurmak daha sonra toplum olarak karşılaştığımız tüm olaylara bakış açısını değiştirmek ile hayata uyum sağlamak için çaba harcıyor. Tüm dünyaya ayak uydururken de doğru iletişim şekliyle kendini kabul ettirme ve geliştirme çabası içine girer. Bunlar için dünyadaki gelişmeleri ve çalışmaları da takip etmenin günümüzde, bilgi ve iletişim teknolojilerinin ilerlemesi ile iletişimi kolaylaştırdığı ve dünyanın farklı yerlerindeki insanlara da rahatlıkla ulaşmamıza yardımcı olduğu ve bunun da dil bilme ihtiyacı doğurduğu bilinmektedir. Hızla gelişen ulaşım ve iletişim araçları dünyamızı küçültürken yabancı dil bilme gereksinimini ve dış ülkelerle bilimsel siyasal kültürel ve ekonomik alanlarda görüş alış verişinde bulunmak iş ilişkilerin geliştirmek yabancı dilin konuşulduğu ortamda günlük iletişime katılabilmek için bir gereksinime dönüştüğü kabul görmektedir.

Buna bağlı olarak da Türkçeyi de öğrenmek isteyenlerin sayısının her yıl biraz daha arttığı gözlemlenmiştir. Çalışmalar, batı dillerine göre çok yaygın olmasa da bu alanda iyi adımlar atıldığı bilinmektedir. Fakat hala enstitüler ve üniversiteler bünyesinde açılan kurslar ya da dil okullarında yeterli olamadığımız düşünülmekte ve ilerlemek adına her gün yeni bir fikir ortaya atılmaktadır.

Bu bağlamda ilgili çalışmada öğretmenlerin kullanabileceği özgün malzemelerle A2 seviyesinde öğrenmeyi daha zevkli hale getirmek ve öğrenme kolaylığı sağlayabilecek malzemeler oluşturmak amaçlanmıştır.

Birinci bölümde, dil öğretimi ve öğrenimi, dil becerileri ve dil seviyeleri ve dil becerileri ve beceriler içerisinde özellikle dinleme ve yazma becerisi üzerinde duracağımız için bu bölümde bu becerilerin ve seviyelerin nasıl çerçeve edildiğini ve neye dayandırıldığı hakkında bilgiler verilmiştir.

İkinci bölümde, Yabancı dil öğretiminde malzeme ve kullanımı, öğretimdeki yeri, araç kullanımı ve işitsel araçların kullanımı, bunların içerisinde televizyon(medya) yeri ve

malzeme olarak kullanımları konularında açıklamalar yapılmıştır. Kullanılacak malzemelerin, kültür öğelerini taşıması, öğretimde hem kalıcılığı sağlayacak hem de öğrenme kolaylığı oluşturabilir düşüncesiyle kültür öğeler taşıyan malzemelerin önemine de değinilecektir.

Üçüncü bölümde, dil öğretiminde malzeme olarak seçilen televizyon reklamları, hem görsel hem de işitsel zekaya yönelik etkinliklerle, dinleme ve yazma becerisini geliştirmede nasıl kullanılabilir amacıyla örneklendirmeler yapılacaktır.

Son bölümde ise çalışmanın değerlendirilmesine ve önerilere yer verilecektir.

Bu çalışmayla ulaşılmak istenilen yer, güncel konuların teklifsiz dil ve saygın dil ile aynı derecede öğretilip öğretilmeyeceği ve dinleme ve yazma becerisi geliştirmede görsel ve işitsel olan malzemelerle, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde hedefe ulaşmada kullanım alanına bir örnek oluşturmaktır.

1.1.ÇALIŞMANIN AMACI

Günümüzde teknolojinin ilerlemesiyle teknolojik aletlerin de insan hayatındaki yeri artmaktadır. Hayatımızın her alanında faydalandığımız ve insanoğlunun gelişiminin bir nevi göstergesi olan bu aletlerin içerisinde icadından beri insanoğlunun her anında kullandığı ve hayatının bir parçası olan televizyon ön plana çıkmaktadır. Ayrıca televizyon (medya), günümüz kültürünü yansıtan belki de şekillendiren diyebileceğimiz bir konumdadır. Televizyonda yayımlanan programların günümüz sosyal hayat içerisindeki yerini de düşünürsek tez araştırma konumuz olan reklamlar, eğitim alanında da hem görsel hem işitsel yönden kullanılabilir olmasıyla bir dilin öğretiminde belki de en kolay şekilde ulaşabileceğimiz malzeme olarak ilk tercihlerden olabilir. Türkçe öğretimi alanında, var olan kaynakların ışığında, öğretimde önemli yer tutan etkinlikler ve örnekleri bulmada oldukça zorlanılmıştır. İlgili çalışmada eğitimde, hem kültürel öğeler taşıması hem de hedef konunun anlaşılmasında yardımcı olabilecek kaynak araştırılmasında kolaylık sağlayabilmesi ve kelime, kalıplar ile dil bilgisi konularının öğretilmesine canlı örnek teşkil edebilecek olmasından dolayı televizyon reklamları tercih edilmiştir.

Problemlerden hareketle, bu çalışmamızda amacımız, teknolojik aletlerin içerisinde tercih ettiğimiz televizyonun hem görsel hem işitsel eğitime katkısını ve dil öğretimindeki yerini göstermektir. Ayrıca kullanılabilecek yöntemleri yapılabilecek etkinliklerle beraber örneklendirmek amaçlanmaktadır.

1.2.ÇALIŞMANIN ÖNEMİ

Dil öğretiminde dil bilgisi kuralları, kalıplaşmış cümleler, kelimeler ve dört temel dil becerisi ile kültür bir bütün olarak kabul görmektedir. Yani tüm bu öğeler bir arada ise ancak o zaman öğrenim gerçekleşebilir düşüncesi hakimdir.

Sürekli iletişim halinde olduğumuz dünyada dil öğrenmek en büyük ihtiyaç olduğu bu ihtiyacın da öğretimde çeşitliliği ve özgün ya da dikkat çekici malzemelerin kullanılması ihtiyacını doğurduğu fikri yaygınlaşmıştır. Öğreticinin yeterliliğinin, kullanılan temel ve yardımcı kitapların, sınıf içi ve dışı kullanılabilecek özgün ve güncel malzemelerin dilin öğrenilmesinde ve kalıcılığının sağlanmasında önemli rol oynadığı bilinmektedir.

Dört temel dil becerisinden dinleme becerisinde anlama, konuşma becerisinde ifade etme, okuma becerisinde telaffuz yeterliliği ve yazma becerisinde doğru yazma yeterliliği ön plana çıkmaktadır.

Yabancı dil öğretimde dört temel beceriyi geliştirmede kullanılan temel yaklaşım ve yöntemler ile malzeme kullanımı, öğretimin temelini oluşturmaktadır. Etkinliklerle de desteklenen ilgili çalışmada konu olan dinleme ve yazma becerisi geliştirmede görsel ve işitsel malzemeler ön plana çıktığı düşünülmektedir. Anlamaya dayalı olan dinleme becerisi görsel malzeme ile desteklendiğinde kalıcı olma olasılığı artabilir. Bu sebeple bu çalışmada dinleme ve yazma becerisini geliştirmek için malzeme olarak seçilen televizyon(medya) yayımları örnek alınarak incelenecektir. Televizyon reklamlarının seçilme sebepleri arasında kısa, yalın ve eğlenceli olmaları başlıca sebeplerdendir. Ayrıca yıllar içerisinde yabancı öğrenenler üzerinde yapılan gözlemler sonucunda bu çalışmanın temeli reklamlar olarak belirlenmiştir. Çalışmada yurt içi yayınlarda kullanılan reklamlar öğretilen konuya uygunluğu saptanarak etkinlik haline getirilmeye çalışarak önemli noktalar belirlenmeye ve ders için uygun hale getirilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmada geliştirilmeye çalışılan malzemelerin Türkçe ğretim Merkezlerinde, zel Kurslarda, niversitelerimizin Türkçe ve Türkoloji bölümlerinde sınıf içi ortamlarda rahatça kullanılabilircek şekilde öğretime katkı sağlaması umulmaktadır.

2. BÖLÜM

GENEL ANLAMDA YABANCI DİL ÖĞRETİMİ VE ÖĞRENİMİNE İLİŞKİN BİLGİLER

2.1.FORMAL VE İNFORMAL ÖĞRENİM

Dil, ‘ Kültürün zaman ve mekan boyutlarında aktarılmasını ve zenginleştirilmesini sağlayan temel mekanizma’ olarak tanımlanmıştır (Güngör 1991, s. 214, aktaran Barın, 2004, s. 20). Ses, hece, sözcük, tamlamam ve sözcük öbeği ise dili oluşturan birimlerdir (Dizdaroğlu, 1976 aktaran Şenol,2018, s. 26)

İlgili tanımdan da anlaşılabilceği üzere dilin aslında bir sistem ve aynı zamanda bireyler arasında sosyalleşmeyi sağlayan bir araç olduğu anlaşılmaktadır.

Türk Dil Kurumu, anadili, kendisinden başka diller veya lehçeler türemiş olan dil, olarak tanımlamıştır. Bu genel tanım dışında anadili kişinin soyca bağlı olduğu çevreden yani ailesinden edindiği dil olarak açıklayabiliriz. Diğer bir tanımla ise anadile insanın doğumundan itibaren öğrendiği, kişinin sosyolojik kimliğinin oluşmasında temel rol oynayan dil diyebiliriz. Bu terim, her zaman bir kişinin annesinin de konuştuğu dil anlamına gelmez. Dışarıdan yapılan evliliklerde başka bir topluluktan gelen ve farklı bir dili olan kişi, evlendiği kişinin mensup olduğu topluluğun dilini öğrenir ve çocuğu da anne ve babasının dilini öğrenir. Böylece anadilini öğrenmiş olur (<http://www.tdk.gov.tr/>)

Küresel bir çağda yaşamamızın bilim toplumu olmamızın sağlamış olduğu çok yönlü gelişim ve kültürel edinim ikinci dili ya da ikiden fazla dilin öğrenimini zorunlu hale getirmiştir. İkinci dil; doğduğumuzda farklı soya sahip olan ve farklı dil konuşan ailenin konuştukları dile maruz kalarak edinilen dil, yabancı dil ise; çeşitli sebeplerden dolayı konuştuğumuz dil haricinde sonradan öğrendiğimiz dil olarak tanımlanabilmektedir. Söz konusu iki ya da çok dillilik süreci, Avrupa’da ortak kültür çatısında iletişim amacıyla başlamış ve konuyla ilgili bir sistemin olması için Avrupa’da geçerli olmak üzere bir ortak Avrupa başvuru metni geliştirilmiştir. Bu metin dilin edinim, öğrenim

sınırını net olarak niçin ve hangi amaçla, nasıl yapılması gerektiği konusunda kılavuzluk yapmaktadır. Avrupa ortak başvuru metninde dille insan yeni bir insan olur düşüncesi hakimdir. Bu da metnin asıl amacını açıklar. Dil öğrenme ve öğretme kriterleri yine bu metinde açıklanmıştır.

Aslında bu konu dilin kökünü araştırma evresinde dahi birçok felsefecilerin araştırma sahasına girmiştir. Wittgenstein dilimin sınırları dünyanın sınırları derken Frege dil ve mana ilişkisine değinerek dil, düşünce ve insan ilişkisinin önemini açıklanmaya çalışmıştır. Teknolojinin gelişimi ya da 19. yüzyıldan sonra dilin biçimsel değil de uygulama ve işlevsel kısmının ağırlık kazanması sonucunda iki ya da çok dillilik önem kazanmaya başlamıştır (http://www.felsefe.gen.tr/ludwig_wittgenstein_kimdir.asp).

Kültür yadsınamayacak kadar önemlidir ki dil kültürüyle beraber yaşar düşüncesinden yola çıkarak, yabancı dil öğretimi ve öğreniminin çok yönlü şekilde ve sürekli olarak yapılması gereken bir süreç ise bu süreçte öğretimin şekillenmesi için bir çok kriter göz önünde bulundurulmalı ve bu yönde şekillenmelidir diyebiliriz.

Yıllar içerisinde gözlemlerime göre, öğretim sırasında hedef dilin konuşulduğu bölge ve hâkim olduğu toplum hakkında bilgi edinmek ve bu bilgiler ışığında eğitim sürecini hazırlamak ve hazırlanan tüm etkinlikler ve kullanılan malzemeler kültürü yansıtan ve güncel olarak kullanılan yönden seçilir ve hazırlanırsa daha etkin olacaktır. Ortak kültür kavramı ve buna ilişkin malzeme kullanımı ve değerlendirilmesi ve yapılan çalışmaya uygunluğu takip eden bölümlerde ayrıntılı olarak yer verilecektir.

Sınıfın mevcut durumu, cinsiyet dağılımı, yaşı, toplumsal statüsü, iş durumu gibi özel bilgiler öğretim sırasında göz önünde bulundurulması gereken faktörlerdir. Çünkü eğitimin niteliğini belirleyici olabilirler. Hedef dilin dilbilgisi yapısına dayalı öğretim yapmak bu açıdan dilin öğrenilmesinde yeterli olmayacaktır. Örneğin dili öğrenmek isteyen grup eğer ev hanımlarından oluşan bir grupsa hedef dili daha çok güncel ve günlük dil olarak duyacaktır ve dil bilgisi yapılarının çok da kullanılmadığını görüp anlamada sıkıntı yaşayacaktır. Bu nedenle hedef dilin öğretilmesinde, kullanma aralığı ve kullanılan ortam önemlidir. Öğretim süreci başlamadan sınıf değerlendirmesi adına düzey belirleme sınavı, ders kitabı ve çalışma kitabı hazırlığı, ideal sınıf ortamı hazırlama ve basamaklı kur sistemi ile öğretim yapma öğrenenler ve öğreten açısın hem kolaylık sağlayacak hem de doğru öğrenmeyi destekleyecektir. Seçilen kitaplar dört dil

becerisini de aynı oranda desteklemeli, öğrenene hareket olanağı sağlamalı, her türlü malzemenin kullanılması için hazırlanmış olmalı ki öğrenmenin kalıcı olabilsin. Bu noktada dilin öğretilmesi için farklı yöntem ve yaklaşımlardan yararlanmamız gerekir. Bu yaklaşım ve yöntemlerle sınıf içinde öğrenenlere öğrendiklerini kullanma ve uygulama fırsatı vermek böylece pekiştirmeleri sağlayıp kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirmek gerekir. Yabancı dil öğretiminde, öğretim sürecinin başında seviye belirleme sınavları, sınıf oluşturma ve öğrenci sayısı belirleme, ders kitapları ve çalışma kitaplarının seçilmesi ve malzemelerin hazırlanması sürecinin ardından temel kriterler devreye girer. Bunları sırasıyla; Dil öğretimin planlanması, dört temel becerinin dikkate alınarak değerlendirilmesi, öğretimde basitten karmaşığa ve somuttan soyuta gidilmesi, tek seferde tek yapı ilkesi, verilen malzeme ve örneklerin konuya uygunluğu, öğrenenin etkin kılınması, bireysel farklılıkların değerlendirilmesi ve malzeme çeşitliliği diye sıralayabiliriz. Takip eden bölümlerde bunlara ayrıntılı yer verilecektir. (Güzel, Barın,2013, s. 250-252)

Bu yöntemler ışığında başta, hedef dili öğretenlerin dilde yeterli olmaları, dili kullanma alanları oluşturup uygulama konusunda yaratıcı olmaları, dilin konuşulduğu bölge ve toplum hakkında bilgi sahibi olmaları ve bunu dili öğretirken kültürle bağdaştırıp anlama kolaylığı oluşturmaları, öğrenenlerin özel durumlarını değerlendirmeleri ve etkinliklerin bu yönde hazırlanması oldukça önemlidir diyebiliriz.

Öğrenilen dili, yabancı dilimiz gibi değil ana dilimiz gibi konuşarak şekillendirebilirsek tam öğrenmenin sağlanabileceği varsayılmaktadır. Buna hedef dili ana dil gibi yaşatmak da diyebiliriz. Bunun için de birçok kriterin bir araya gelmesi gereklidir. **Formal** ve **informal** ortamda öğrenim bu noktada devreye girer. İnfomal ortam, kurs, okul gibi kurumlar içerisinde, belirli bir düzenle ve kur yöntemiyle öğrenim görülen ortam; formal ortam ise öğrenimin doğal çevrede öğrenildiği ortamdır diyebiliriz. Formal öğrenimde kişi dili öğrenirken aslında dili edinmiş olur. Dilin yapısal özelliklerinden ziyade kullanım koşulları ve kullanım alanlarını günlük dil çerçevesinde öğrenecektir. Kişinin her gün düzenli olarak aynı ortamda bulunması (iş yeri gibi) ve kullanılan dilin tekrarla öğrenilmesi, öğrenilen kelimelerin göstergelerle desteklenmesi pekiştirilmiş öğrenmeyi destekleyebilir. Bu öğrenme daha hızlı şekilde olmasa da daha etkin olabilir. Kişinin, yapıları sürekli duyması ve tekrar etmesi de öğrenimi kolaylaştırabilir.

Chomsky, çocukların dili doğal olarak elde ettiklerini, konuşmanın yapısının ise, yani kurgusal ve dil bilgisi bağlamında gelişiminin nörolojik olarak gerçekleştiğini savunur. Chomsky'ye göre, sosyal tecrübe dil gelişimde temel rol oynar ve dil yetisi doğuştan vardır (Güzel, Barın, 2013, s. 176). Bu sav üzerinde düşünürsek formal ortamda dil öğrenimine yeni doğan bir bebeğin ana dilini öğrenmesi gibidir diyebilir miyiz? Tecrübelerle ve doğal yollarla öğrenmeyi yabancı dil öğrenmiş olmaktan ziyade ikinci dil sahibi olmak olarak yorumlayabilir miyiz? . Chomsky' nin ve Asher'ın dil edinim aygıtı (Güzel, Barın, 2013, s. 175) diye adlandırdığı insan beynindeki araç eğer dil için ihtiyaç duyduğumuz her şeyi içeriyorsa o zaman yabancı dilin konuşulduğu bir ülkede, dili konuşmasak bile sadece dinleyerek o dili öğrenebiliriz miyiz? Bebekler gibi başta algılayıp, çağrışım yapıp nesneleri ve durumları bağdaştırıp daha sonra bilgiyi işleyip bunları kelimeye dönüştürüp ve bunları cümle haline getirmesi bizim dili öğrenmemize paralel bir süreçtir denilebilir. Bu durumda buna benzer bir sürecin göz önünde bulundurulması mı gerekir? Buna karşın, sosyal etkileşimle çocuğun taklit etmesi ve çevreden düzeltici geri bildirim alması dil öğreniminde kolaylık sağlar şeklinde dil öğrenimini destekleyen Piaget öğrenmenin iletişimsel olmadan olamayacağını ve düşünce ve dil gelişiminin etkili bir çevre iletişimiyle olabileceğini ifade eder (Özbay, Barutçu, 2013, s. 940). Bickerton ise biogram varsayımında bebeklerin doğmadan ana dillerini öğrenmeye kodlandıklarını savunur (Altmış dört, 2013, s. 43). Peki bu ikinci dili ya da yabancı dili öğrenmede nasıl bir rol oynar? Bu sorular günümüzde hala tartışılan ve belki de tartışılmaya devam edilecek konulardır. Buna karşın formal ortamda dil öğrenmenin artık en doğru öğrenim şekli olduğu çoğunlukla kabul edilmiş durumdadır.

İnformal öğrenimde öğrenen dili sadece yapısal olarak öğrenebildiği, öğrenene öğrendiği dili kullanma olanağı sağlanmazsa dil sadece yüzeysel öğrenilmiş olacağı, sürekli olarak tekrar edilmediğinde, kullanım alanları gelişmediğinde öğrenmenin tam olamayacağı düşünülmektedir. Yani, doğal ortamda öğrenimin daha kalıcı ve etkin olacağı savunulmaktadır.

Chomsky'den sonra Krashen de bilişsel dil öğretim yaklaşımına önemli katkılar getirmiştir. Krashen de dil öğretimine Chomsky gibi yaklaşmaktadır. Her bireyde doğuştan gelen dil edinme yapısı vardır. Birey ana dili edinmek için bilgisayar gibi programlanmıştır. Ancak bu yapı ikinci dil için geçerli değildir. Birey ikinci dili kendi

abalarıyla ğrenmektedir. Ana dil edinilmekte, ikinci dil ise öğrenilmektedir. Dil edinme ve öğrenme birbirinden farklıdır. Ana dil edinme süreci bilinçsiz ve dolaylı gelişir ve dilin akıcılığından yararlanır (Güneş, 2011, s. 133).

Oysa dil öğrenme sürecinin bilinçli ve doğrudan olduğunu, üst düzey dil ve zihin bilgilerine dayalı geliştiğini, dili doğru kullanma ağırlıklı olduğunu açıklar (Rézeau, 2001 aktaran Güneş, 2011, s. 133).

Kısaca Krashen de ana dilin edinildiğini ve bu sürecin zihinsel gelişimden bağımsız, bilinçsiz ve genetik bir donanıyla gerçekleştiğini vurgulamıştır (Güneş, 2011,s. 133).

2.2.AVRUPA ORTAK BAŞVURU METNİNDE YABANCI DİL ÖĞRETİMİ VE ÖĞRENİMİ

Hızla gelişen ulaşım ve iletişim araçları dünyamızı küçültürken yabancı dil bilme gereksinimi, dış ülkelerle bilimsel, siyasal, kültürel ve ekonomik alanlarda görüş alış verişinde bulunmak ve günlük iletişime katılabilmek için artışı gözlemlenmektedir.

Dünyadaki bu değişim ve gelişim ortamında dil bilme ihtiyacına bağlı olarak yıllarca araştırmalar yapılmış ve bu araştırmalar sonucu dil bilim kavramı ile birçok dil bilimci yöntem ve yaklaşımlarla beraber dil öğretimi kriterleri ve kuramları geliştirmiştir.

Tüm dünyada yapılan dil çalışmaları yanı sıra Avrupa’da da birçok dil bilimci önderliğinde dil tüm yönüyle ele alınmış ve dilin varoluşundan itibaren insanlıkla beraber tüm gelişimi incelenmiştir. Dilin kaynağı, yapısı, dağılımı, kullanımı, gösterdiği değişimler gibi konular araştırılmıştır. Avrupa’daki birçok kurum içerisinde kurulan komisyonlar ve yapılan çalışmalarla da ilerlemeler kaydedilmiştir.

Avrupa’da siyasî, sosyal ve ekonomik açıdan olumlu gelişmeler olması, dil öğrenimine de katkılar sağlamıştır. Avrupa Birliği içinde sınırların kaldırılması, hareket serbestliği sağlanması ile birlikte eğitim, evlilik, göç, siyasal olaylar gibi sebeplerle beraber dil öğrenme ihtiyacının da doğduğu bilinmektedir. Bu ihtiyaçlar doğrultusunda dünya genelinde dil eğitimi üzerine araştırmalar ve çalışmalar yapılmıştır. Bu alışmaların Avrupa’da da dikkat çekmesi ile ihtiyaçların daha da büyümesi ve ilişkilerin ilerlemesi ile birlikte dil çalışmalarında yoğunlaşmaya sebep olduğu bilinmektedir. Eğitim ve kültür politikaları içerisinde değerlendirilen ve önem verilen dil eğitimi, uzun yıllar

tartılılsa da artık günümüzde sadece dilin kurallarının öğretilmesi ile olamayacağı görüşü Türkiye ve dünyada artık ortak görüş olmuştur.

Avrupa ülkelerinin dil ve kültür miraslarına sahip çıkmalarına, Avrupa vatandaşlarının birden fazla dil bilmeleri bilincinin geliştirilmesine, ülke vatandaşlarının kültürler arası iletişimlerinin kolaylaştırılması amacı ile ‘‘Modern diller Bölümü’’ kurulmuştur. İlk pilot uygulamalar 1998 yılında başlamıştır ve halen devam etmektedir (Schneider (2001, aktaran Güler, 2005, S. 197).

Bu sürecin sonunda 2001 yılında ‘ Avrupa Diller Yılı’’ etkinlikleri sonrasında ‘Ortak Dil Kriterleri Çerçeve Programı ‘(GER = Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen / CEF = Common European Framework of Reference for Languages)) ve ‘Dil Gelişim Dosyası’ (Europäisches SprachenPortfolio /ESP) kamuoyuna sunulmuş ve bu yeniliklerin yabancı dil öğretimi alanına sağlayacağı kazançlar tartışmaya açılmıştır (Güler, 2005) . Sonucunda, günümüzde geçerliliği devam eden Avrupa Dil Gelişim Dosyası hazırlanmıştır. 2004-2005 yılına kadar daha önceleri pilot okullarda daha sonra ise tüm Avrupa Konsey üyeleri ülkelerde uygulanması planlanan bu proje, Polonya-Cracow kentinde yapılan Eğitim Bakanları Daimi Konferansı’nda imzalanmıştır (Demirel 2005, s. 167, aktaran Demirel, Güneyli).

Avrupa Konseyi’nin ‘‘Avrupa Vatandaşlığı Dil Öğrenimi’’ uygulamaya kondu. Bu projede iki ölçüt geliştirildi. İlki, ‘‘Avrupa dil portföyü ’’ ve ikincisi ‘‘Avrupa dil ölçeği ’’ dir (Yüce, 2005, s. 85) .

Avrupa dil portföyü ; içinde yalnızca resmi diplomaları değil, aynı zamanda çok dilli ev ortamında büyüyen bir öğrencinin edindiği dil ile ilgili diğer tecrübe ve becerilerin bilgilerini bulunduran bir toplu belgedir (Broeder 2001, aktaran Yüce,2005, s. 85).

Avrupa dil ölçeği ise dört dil becerisi esasına dayanmaktadır. Bunlar; *okuma, yazma, dinleme, konuşma’* dir. Bunlara son dönemde *ifade etme* de eklenmiştir. Bu ortak metinde beceriler, Avrupa Konseyi üye devletleri arasında oluşturulan bir ölçü tekniği ile değerlendirilmeye başlanmıştır.

Genç'e (2005) göre, Avrupa Dil Gelişim Dosyasının amacı, Avrupa vatandaşlarını çok dillilik ve kültürlülüğe teşvik etmek, ilköğretimde birinci, ortaöğretimde ikinci ve üniversitede üçüncü yabancı dili öğrenmeye yönlendirmektir. AB ülkelerinde bu sayede normal pasaportlarının yanında kişinin yabancı dil seviyesini gösteren dil pasaportu da kullanılacaktır. Dil pasaportu olan kişi, yaşamını sürdüreceği ülkenin dilini biliyorsa o ülkede oturma ve çalışma izni de alabilecektir (Tolga, 2005 aktaran Demirel, Güneyli, s. 112).

Özetle, Avrupa Dil Kriterleri Dosyası' nın amaçlarını şöyle belirtebiliriz: (Avrupa Konseyi 1997; Avrupa Konseyi 1998; Atabay 2002; Demirel 2003 aktaran Güneyli ve Demirel, s. 113)

- a) Farklı dillerin konuşulduğu Avrupa'da yapılacak etkinlikleri ve iletişimi kolaylaştırmak,
- b) Dilsel ve kültürel çeşitliliği geliştirmek, dil ve kültür bilincini artırmak, çok dillilik ve kültürlülük sağlayarak bağ kurmak,
- c) Avrupalılar arasındaki işbirliğini artırmak, önyargıları ve ayrımcılığı azaltmak,
- d) Dillerin öğrenilmesi ile ulusal eğitim politikaları geliştirerek küreselleşmeyi her alanda (ticaret, savunma...) tamamlayabilmek,
- e) Tek dilliliği aşarak çok dilliliği teşvik etmek,
- f) Dil öğretimde hedef, içerik, yöntem-tekniklerde birliktelik sağlamak; Avrupa'daki eğitim sistemlerindeki farklılıklardan doğan ve dil öğretimiyle ilgilenen insanlar arasındaki iletişim engellerini aşmak,
- g) Ders kitabı yazarlarına, öğretmenlere, öğretmen yetiştiricilerine ve ölçme-değerlendirme uzmanlarına rehberlik etmek,
- h) Öğrencilerin kendilerine daha fazla güvenmelerini sağlamak, yabancı dil öğreniminin okul dışında da önemli olduğunu göstermek, neyi nasıl öğreneceğini göstermek ve öğrenenlerin sorumluluk almalarını sağlamak (Güneyli, Demirel, s. 113).

Bu amaçlar doğrultusunda sistem içerisinde bulunan ve daha önce dil öğretimi üzerine çalışmalarda bulunan dilbilimcilerin ışığında günümüz halini alan yaklaşım ve yöntemlerin şekilleri belirlenmiş ve her geçen gün dillerin sahip olduğu yapının

değiştirdiği ve yeni kelimeler ve değişen yapılara bağlı olarak belki de yeni anlamlar yüklenildiği bir dönemde amaç, yöntem ve iletişim kavramlarının öne çıktığı bilinmektedir.

Dilin öğretiminde ilk yapılması gerekenin amaç belirlemek olması yukarıda da anlattığımız gibi dünyada kabul gören ve dilin iletişimsel boyutunu açıklayan durumdur. Dil iletişimi sağlayan temel araçsa bu da asıl amacı açıklar diyebiliriz. Avrupa ve dünyada ortak dil - ortak kültür amaçlanıyorsa dil öğretimini de bu yönde düzenlemek ayrıca sınıflandırmak beraberinde kullanılan yöntem ve teknikler, dil öğretim kriterleri ve yapılan düzenlemeleri de getirmektedir.

Öğrenenlerin yaşları, eğitim düzeyleri, hedefleri, daha önce dil öğrenilmeye başlanmışsa hangi seviyede bulunduğu ve hedef dil seviyesi, meslekleri hatta ülkeleri bile yapılacak olan öğretimi şekillendirebildiği gibi her toplumun kendine özgü dil anlayışı, dili yorumlaması ve aktarımı da düşünüldüğünde o toplumun dil öğrenme ve öğretme anlayışı da şekillenir denilebilir. Hedef dilin öğretiminde dil politikalarının da göz önünde bulundurulmasıyla beraber o dili konuşan toplum yapısının öğrenene aktarılma gerekliliği düşüncesi yaygındır.

Öğrenme-öğretme sürecinde tartışma, açıklama, sorgulama yaparak ya da bilgilerini aktararak öğrenme önemli bir rol oynadığı gibi dil bilgisi soru ve etkinliklerinin öğrencilerin; uygulama, analiz, sentez yapma gibi değerlendirme becerilerini ortaya koyacak nitelikte olması, dil öğretimi etkinliklerinin öğrenme-odaklı yaklaşımın gereği olarak anlam odaklı, dil kullanımı ile beraber bilişsel süreçlerin de işletilebileceği yeterlikte ‘görev’ niteliği taşımaları ve Türkçe öğretiminde etkinliklerde (görev) odaklı dil öğretim yönteminin uygulamalarının ve çalışma kitabında yer alan dil bilgisi etkinliklerin üst düzey becerileri harekete geçirecek şekilde olması gerekliliği bilinmektedir. (Eroğlu, Sarar Kuzu, 2014, s. 73) .

Avrupa dil ortak metninde tüm bu sebepler, sebepler doğrultusunda amaçlar, yöntemler ve kriterler geniş biçimde ele alınmıştır. Dilde birlik ortak metinde anlatılmaya çalışılmışsa da milletler ve dini kültürel farklılıklar oldukça dilde birlik olması ne kadar sağlanabilir ve bu birlik hayali ne kadar doğrudur hala tartışılan bir konudur.

2.3. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ VE ÖĞRENİMİ

Adalı' nın (1983, s. 31) dediği gibi, her dil, evreni kendine özgü bir biçimde algılar ve yorumlar. Her dilin dünyayı anlama ve anlatmada yolu da birbirinden farklıdır. Çocuk doğar doğmaz kendisini kuşatan bir dil içinde bulur. O dilin ses dizgesini edinir, o dilin anlama, anlatma yoluyla bilinci uyanır. Bu da onun anadilidir.(Göçer, Moğul, 2011, s. 798)

Dünyada artık küreselleşmeyle anadil ile beraber ikinci dil öğrenimi de önem kazanmış, bunda da birçok sebep aranmaktadır. Dünya çapında yaşanan savaşlar, devletlerin siyasi güç olma çabaları, bilim alanında yapılan çalışmalar, dini ya da kültürel alanlardaki ilişkiler, iş dünyasındaki gelişmelerle insanın kendisini küreselleşme içinde bulmasıyla dünya dillerini öğrenme merakı uyanmaya başlamıştır. İkinci dil bilme hatta birçok alanda üçüncü ve belki daha fazla dil bilme artık ihtiyaç haline gelmiştir diyebiliriz.

Türkçe de Türklerin var olduğundan bu yana kurdukları devletlerin gerek özel gerek fiziki konumları sebebiyle dikkat çektiği ve bu nedenle etimolojik, semantik ve sentaks açısından ne denli dikkat çekici ve anlaşılabilir olduğu görülünce tüm dünyada üzerine çalışma yapılan bir dil haline geldiği bilinmektedir.

Bu konu hakkında Max Müller, ' Türkçenin bir dil kitabını okumak, bu dili öğrenmek niyetinde olmayanlar için bile gerçek bir zevktir. Türlü dil bilgisi kurallarının belirlenmesindeki ustalık, isim ve fiil çekimlerindeki düzen ve bütün dil yapısındaki saydamlık ve kolay anlaşılan vasfı, insan zekasının üstün gücünü kavrayabilenlerde hayranlık uyandırmaktadır.' demiştir (Güzel, Barın, 2013, s. 34).

12 milyon kilometre karelik bir alanda 220 milyon nüfusun konuştuğu, 600 bini aşkın söz varlığına sahip, yüzün üzerinde ülkede öğretimi yapılan Türkçe, dünya dili olmaya aday olan bir dildir (Akalın 2010, aktaran Aslan, Gürsoy, 2008, S. 113). Dünya da en çok konuşulan diğer dillerle bugün, Türkçe alanında da yapılan çalışmalarla beraber eserler de verilmeye başlanmıştır. Bu eserlerin günümüze ait olanlarından önce Kaşgarlı Mahmud'un Divanü Lügâti't-Türk adlı eserine değinmek gerekir. Bu eserde sadece kelime anlamları değil Türkçenin öğretimi ile ilgili de bilgiler verilmektedir. Bu kitap

şuan dil öğretimi ile ilgili birçok yöntem ve tekniklerinden temellerini oluşturmaktadır. Atabetü'l Hakayık da yine dönemin en önemli eserlerinden biridir. Türk-İslam kültürünü yansıtan bu eser Türk dilinin gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Bu kitaplar haricinde, Araplara Kıpçak Türkçesi öğretmek amacıyla yazılmış bir sözlük ve konuşma kılavuzu olan Ed-Dürretü'l-Mudiyye fi'l-Lügati't Türkiyye, yazarı bilinmeyen El Kavani'l Külliye Li-Zabiti'l Lügati't-Türkiye (Türk dilinin öğrenilmesi için bütün kurallar), Türkçenin Farsçadan üstün olduğunu kanıtlamaya çalıştığı Muhakemetü'l Lügatayn , İbn'ü Mühennâ Lûgati olarak da bilinen Hilyetü'l-İnsân ve Heybetü'l-Lisân adlı eserler de önemlidir. Nevai Muhakemetü'l Lügatayn adlı eserinde Türkçenin terim, kelime, fiillerin zenginliği, eklerin işlerliği ve ifade gücü bakımından Türkçenin Farsçadan üstün olduğunu ispat etmek için yazılmış eserinde Türkçenin öğretimiyle ilgili önemli yöntemleri de vermiştir (Göçer, Moğul, 2011, s. 800, Güzel, Barın, 2013, s. 23-32).

Bu eserlerin kaleme alındığı dönemlerden sonra bu alanda fazla çalışmalar yapılmasa da ve asıl önemini geçen yüzyılın başlarında kazanmaya başlasa da pek çok yabancı bilim adamının Türkoloji alanında çalışmaya başlaması Osmanlı dönemine denk gelmektedir (Güzel, Barın, 2013, s. 31).

Karakuş'un (2006, s. 25-27) açıkladığı gibi Türkçe, Osmanlı Devleti döneminde dikkat çekmiş ve tanınmıştır. Devletin genişlemesi ve güçlenmesi Türkçe öğrenme ihtiyacı doğurmuş, Türkçe öğretimi ve öğrenimi ile ilgili eserler verilmeye başlanmış ve Latin alfabesiyle Türkçe okuyup yazmak için eğitimler vermişlerdir. 1533 yılında İtalyan Filippo Argenti, yabancılara Türkçe öğretmek üzere Regola Delnparlare Turcho adlı bir Türkçe konuşma kitabı, 1612 yılında Hieronmus Megiser adlı bir Alman papazı Leipzig'de Institutionum Language Turcicae Libri Quatuor adlı kitabı yayımlamıştır. Bu kitapta Türkçe yazmak için oldukça kolay anlaşılabilen bir çeviri yazı kullanılmıştır. Fransa 1699 yılından itibaren 6-9 yaşları arasındaki çocukları Türkçe öğrenmek üzere İstanbul'a göndermeye başlamış ve İstanbul'daki Fransız Elçiliği, Fransızlara Türkçe öğretmek üzere yeni bir kitap "Grammarie Turque ou Methode Courte et Facile Pour Apprendre la Langue Turque, Türkçe gramer. Türkçeyi kısa yoldan ve kolayca öğrenme metodu" hazırlatmıştır (Göçer, Moğul, 2011, s. 5).

20. yüzyılın başlarında gelişen siyasî ve askerî olaylar Türklerle Avrupalıları daha fazla münasebete sebep olmuştur. Türkolojiyi alanında Julius Nemet'in *Turkische Grammatik* (1916) ile Jean Deny'in *Grammaire de la Langue Turque* (1921) adlı eserler Birinci Dünya Savaşı'nda yoğunlaşan Türk-Avrupa ilişkileri sonucunda ortaya çıkan ihtiyaçtan dolayı yayımlanmıştır. Birinci Dünya Savaşı sırasında Nemet'in, Almanlara Türkçeyi öğretmek amacıyla *Turkische Grammatik*, *Turkisches Übungsbuch*, *Turkisches Lesebuch*, *TurkischesDeutsches Gesprächbuch* adlı dört eseri 1916-1917 yıllarında yayımlanmıştır (Karakuş, 2006, s. 48, aktaran Göçer, Moğul, 2011, s. 5).

Julius Theodor Zenker 'in *Türkisch-Arabisch-Persisches Handwörterbuch*, 1866, adlı eseri Avrupa ve dünyada Şarkiyat Enstitüleri Türkoloji Bölümlerinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmede kullanılan nadir eserlerdendir. Galancızade Hakkı Tevfik'in *Türkisch-Deutsches Wörterbuch*, 1907, adlı eseri, birçok kişi tarafından yazılmış parçalardan oluşan *Codex Cumanicus*, ki daha sonra ünlü dil bilimci Radloff Türk dili bakımından bunu değerlendirmiş yine Kudatgu Bilig'ği de çevirmiş ve yayımlamıştır, gibi eserler yine dünya çapında Türkçe alanında yayımlanmış eserlerdir. Günümüzde hala Almanya, Belçika, İtalya, Avusturalya, Fransa, İngiltere gibi Avrupa ülkelerinde Türkçe alanında çalışmalar için Türkçe bölümleri, enstitüler ve dil merkezler kurulmaktadır (Güzel, Barın, 2013, s. 33-37).

1945'te Makedonya Cumhuriyeti'nde Türk dilinde hem "Birlik" gazetesi yayımlanmaya, hem de Türk okulları açıldı. 1950 yılında Bosna Hersek Sarajevo' da Şarkiyat Enstitüsü açılmasıyla Türkçe ile ilgili çalışmalar da başlamıştır. 1951 yılından itibaren Kosova Özerk Bölgesi'nde de ilk ve ortaokullarda Türk dilinde eğitim görülmeye başlandı. Daha sonra 1972 yılında Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde Şarkiyat Bölümü, Üsküp'te 1976 yılında Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, 1988 yılında ise yine Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nde ayrıca Türk Dili ve Edebiyatı Kürsüsü çalışmalarına başladı. Bu bölüm ve kürsülerde Türk öğrencilere Türk dilinde, Arnavut ve Boşnak öğrencilere ise Arnavut ve Sırp dilinde Türk dili ve edebiyatı dersleri verilmiştir. 2001/02 okul yılında ise Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nde Türk dili, dünya dili olarak kabul edilmiştir. Bu nedenle Kosova'da Türkçenin öğretimi: 1. Ana dil olarak, 2. Yabancı dil olarak 3. Dünya dili olarak üç yönde yapılmaktadır. İran'da resmî olarak Türkçe öğretimi, Türkiye Cumhuriyeti Tahran Büyükelçiliği'nin

öncülüğünde 1993’de Türkçe Öğretim Merkezi’nin kurulmasıyla başlamıştır (Göçer, Moğul, 2011, s. 806).

Yabancı dil olarak Türkçe Öğretiminde Türkiye’deki ilk önemli adım Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi bünyesinde açılan TÖMER dil merkezinde atılmıştır. Daha sonra onu takip eden ve sayıları gittikçe artan Üniversitelere bağlı Tömer kurumlarında devam etmektedir. Ankara Üniversitesi Tömer 2002 yılında çıkardığı Hitit Yabancılar için Türkçe adlı set ile ilk kitap yazılmış daha sonra Tika Yayınlarından çıkan Türkçe Öğreniyoruz-Orhun seti ile bu süreç hızlanmıştır (Barın,2004, s. 21) .

Tömer Kurumları haricinde Yunus Emre Enstitüsü de bu alanda önemli bir yeri olduğu, yurtiçi ve yurtdışında açtığı merkezlerle Türkçenin öğretimi konusunda katkılarda bulunduğu bilinmektedir. 2000li yılların başından beri Yurtiçi ve dışında düzenlenen konferanslar, sempozyumlar ve verilen bildirilerde Türkçenin öneminin fark edilmesiyle bu yönde hız verildiği de görülmektedir.

1993 yılından itibaren ‘‘Büyük Öğrenci Projesi ‘’(Yüce, 2005, S. 115) adı altında başlatılan ve halen devam eden proje ile Türk Cumhuriyetlerinden bursla veya burssuz gelen öğrencilerle; Erasmus, Farabi, Mevlana gibi değişim programları ile gelenler için ciddi çalışmalar yapılmıştır. Bu programlar dahilinde her sene biraz daha artan gönderilen ve gelen öğrenci sayısı yurt dışında da Türkçeye olan ilgiyi arttırmıştır. Dünyada günümüzde tespit edilen 57 ülkede ve 223 merkezde Türkçe öğretimi yapılmaktadır. Bunlar, Amerika Birleşik Devletleri(20), Afganistan(1), Almanya(13), Arnavutluk(1), Avustralya(1), Azerbaycan(1), Belarus(6), Belçika(4), Bosna Hersek(2), Bulgaristan(6), Çin Halk Cumhuriyeti(2), Danimarka(1), Endonezya(2), Estonya(1), Filipinler(1), Finlandiya(2), Fransa(2), Güney Kore(6), Güney Kıbrıs Rum Kesimi(1), Gürcistan(1), Hollanda(3), Irak(2), İngiltere(6), İran(1), İspanya(4), İsveç(2), İsviçre (1), İtalya(3), Japonya(6), Kazakistan(1), Kırgızistan(8), Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti(6), Litvanya(2), Lübnan(1), Macaristan(2), Mısır(3), Moğolistan(1), Moldova(3), Özbekistan(1), Pakistan(1), Polonya(2), Romanya(8), Rusya(14), Sırbistan(1), Singapur(1), Suriye (2), Tayland (2), Tayvan (2), Türkiye (17), Türkmenistan(1), Ukrayna(13), Ürdün(4), Yakutistan(1), Yugoslavya(1), Yunanistan(5) dır. Bu ülkelerdeki merkezler haricinde her yıl düzenlenen konferans sempozyum ve

kurultaylar da dahil edildiğinde dünyadaki Türkçeye olan ilgiyi açıkça görebilir (Dolunay 2005, s. 2).

2.4.YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YAKLAŞIM VE YÖNTEMLER

Dünyamızda uygulanan dil öğretim yaklaşımları incelendiğinde, 1900’lü yıllardan günümüze kadar dil bilgisi kurallarını bilmek dili bilmek olarak yorumlanıyor ve bu çerçevede öğretim yapılmaktadır. Öğretim sürecinde dil bilgisi kuralları, atasözleri, edebiyat, tarih, coğrafya gibi konulara ağırlık veriliyor fakat o toplum kültürü kısmen ele alınıyordu. Bloomfield’in Amerikan Yapısalcılığında dilin eş zamanda araştırılması gerektiği ve stimulus-responce olarak tanımladığı etki-tepki konusunda savı sonrasında eşzamanlılığı en iyi veren göstergenin davranış olması nedeniyle gerek dilsel çalışmalarda gerekse dil öğretimine ilişkin yapılan çalışmalarda davranışçı yaklaşım önem taşımaya başlamıştır. Avrupa ortak başvuru metni ile birlikte de bu hız kazanmıştır. Davranışçı yaklaşımda dil bir davranış olarak ele alınmış, diğer davranışlar gibi uyarıcı-tepki bağlamında çeşitli tekrar, taklit, ezberleme ve şartlandırma yoluyla öğretilmeye çalışılmıştır. 1950’li yıllara doğru bu uygulamalar değişmeye başladı. Dil öğretiminde iletişim kurma amacı önem kazanmış ve dilin günlük yaşamda kullanılabilirliği hedef alınmıştır. Böylece öğretim sürecinde dil kurallarını öğretme ve şartlandırma yoluyla öğretim yerine, etkili iletişim kurmaya yönelik çalışmalara ağırlık verilmiştir. Bu nedenle dil öğretiminde dil becerileriyle birlikte zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerin geliştirilmesi ön plana çıkarılarak çeşitli etkinlik, görev ve projelerle dil öğretimi yapılmaya başlanmıştır. Lecomte 1993 yılında, çeşitli araştırmalarından hareketle dil öğretim yaklaşımlarını davranışçı, iletişimsel, bilişsel, yapılandırıcı ve keşfederek öğrenme başlıkları altında toplamıştır. Daha sonra Bailly 1998 yılında temel görüş ve alandaki uygulamalara göre “davranışçı, bilişsel ve yapılandırıcı” olarak üç grupta toplanmıştır (Güneş,2011, s. 128).

Eski dil öğretim yaklaşım ve yöntemleri ‘davranışçı’ yaklaşımlar, Chomsky ve Krashen’in görüşlerine dayandırılmış ve görsel, işitsel, sözel, simgesel, anlamsal, hızlı,

yavaş gibi çeşitli belleklerle dışarıdan alınan bilgiler aşamalı olarak işlenen bilgilerin öğretimi ‘bilişsel yaklaşım’, Piaget, Vygotsky ve Bruner’in çalışmaları doğrultusunda şekillendirilmiş olan yöntem de ‘yapılandırıcı’ yaklaşım olarak önem kazanmıştır (Güneş, 2011, s. 128).

Skinner’a göre, dil davranıştır ve dil davranışsal koşullar sonucu edinilir. Diğer dil edinim teorilerin aksine dilin doğuştan öğrenilmediğine daha sonraki rastlantısal koşulların oluşmasıyla dilin zaman içerisinde tekrar ve taklit yoluyla öğrenildiğini savunur. Şartlandırma yoluyla öğrenilen dil pekiştirilerek ve ödül-ceza yönteminin de kullanılmasıyla karşılaşılan durumların dilde karşılığını edinmenin sonucu öğrenimin gerçekleştiğini öne sürmüştür. Bu yaklaşımda tekrar ve ezberlemeye çok önem verilir. İnsan beyni uyarıcı bilgiler sayesinde dolmaya başlar ve dil gelişir. Verilen her dil bilgisi kuralı ve her kelime sürekli tekrarlanarak öğretilir. Bu yaklaşımda ön plana çıkan yöntemler, dilsel-işitsel ve görsel işitsel yöntemlerdir (Güneş, 2011, s. 129).

Davranışçı kurama göre, öğrenmenin oluşabilmesi için mutlaka uyarıcı olmalı ve uyarıcıları alan birey tepki vermelidir. Birey tarafından tepkide bulunma faaliyetleri genel olarak öğrenmenin temelini oluşturmaktadır. Davranışçıların çeşitli öğrenme ilkeleri vardır ve Sönmez (1994) şöyle açıklar; Öğrenci yaparak öğrenir, pekiştirme çok önemlidir, becerilerin kazanılmasında ve öğrenilenlerin kalıcılığı için tekrar gereklidir, güdülenme öğrenmeyi önemli derecede etkiler ve genelleme ve ayırt etme ile kazanılan davranımlar değişik durumlarda öğrenilmeli ve kullanılmalıdır. Yani öğrenme etki tepki ve pekiştireç ile gerçekleşebilir (İşman, 2015, s. 156).

Bilişsel yaklaşıma göre ise beynimizde görsel, işitsel, sözel, simgesel, anlamsal, hızlı, yavaş gibi birçok çeşit bellek vardır. Gelen bilgiler beş duyu organı ile bu belleklerde aşamalı olarak özel bir programla işlenmektedir. Bu nedenle “Dil, öğrenilmez edinilir.” görüşü hakimdir. Bu yaklaşımının en önemli temsilcileri Chomsky ve Krashen’ dir. Chomsky’ e göre dil edinme insanlarda genetik olarak oluşur. Bu sayede dil içselleştirilir ve konuşma ve anlama gerçekleşir. Yani dil öğrenme zihinsel ve üretime dayalı işlemleri içermektedir. Krashen’e göre de her bireyde doğuştan gelen dil edinme yapısı vardır fakat bu yapı ikinci dil için geçerli değildir. Birey ikinci dili kendi çabalarıyla öğrenmektedir. Krashen’e göre ana dil edinilmekte, ikinci dil ise öğrenilmektedir. Krashen ana dil edinme sürecinin bilinçsiz ve dolaylı geliştiğini fakat

dil öğrenme sürecinin bilinçli ve doğrudan olduğunu savunur. Chomsky ve Krashen'in görüşleri dil öğretiminde zihne yönelmeyi getirmiştir. Böylece dilin işlevsel ve iletişimsel boyutu ön plana çıkmıştır (Güneş,2011, s . 133).

Bilişsel yaklaşımda öğrenmenin ilk basamağı tanımadır. Tanımlanmayan bilgi öğrenilemez. Tanıma sürecinde de anlamlı ve zenginleştirilmiş uyarıcıların gönderilmesi önemlidir. Bu yaklaşımda on üç önemli kavram bulunmaktadır. Bunlar, tanıma, hatırlama, isteğe bağlı hatırlama, değişiklik gösterme, genelleme, yeniden kurma, kısa zamanlı hafıza, tekrar, uzun zamanlı hafıza, gelişim evresi, çevre, merak ve sunulan imkanlar (İşman, 2015, s. 157).

19. Yüzyılında ikinci yarısında Saussure'nin dilin bir sistem olmasına ilişkin ileri sürmüş olduğu tezi sonucunda yapısalcılık kuramı doğmuş ve araştırmalar yeni bir boyut kazanmıştır. Daha önce olduğu gibi bu süreçte de dile ilişkin yapılan çalışmaların eğitim sahasını da etkilediği görüşmüş ve yapısalcı yapılandırıcı yaklaşım doğmuştur. Yapısalcı yaklaşımda öğrenme ve öğretme temelinde öğrenenlerin yeteneklerini keşfetme ve geliştirme de ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle öğretim şekilleri iyi araştırılmalı, öğrenenin özellikleri doğrultusunda geliştirilmeli ve yaşamsal ortamlarda hayata geçirilerek kazanım sağlanmalıdır (İşman, 2015, s. 175).

Yapılandırmacı yaklaşım ise Skinner'ın davranışçılığını temel alan ezber-eğilimli ve tekrara dayalı bir eğitimden bilişsel teoriye dayalı bir eğitime olan paradigma değişimini gösterir. Bu yaklaşımda yaratıcı ve uyarlayarak öğrenme üretken öğrenmeyle birleştirilmelidir. Öğrenenlerin ilgi, istek ve geçmiş bilgileri temelinde, öğrenme geniş bir görev ya da probleme bağlanmalıdır. Öğrenme sürecinde sosyal etkileşimle anlam-odaklı, bilişsel süreçler işletilebilecek çoklu gerçeklikler içeren ve bireysel anlamlar çıkarılabilecek öğrenme görevleri oluşturulması gerekliliğini vurgulanmıştır. Yapılandırmacı Uygulama (ConstructioNism), görev-odaklı öğrenmeye (Task-based learning) büyük önem vermiştir (Dilidüzgün, 2009, s. 279).

Öğrenme-öğretme sürecinde tartışma, açıklama, sorgulama ya da bilgilerini aktararak öğrenme önemlidir. Dil öğretimi etkinlikleri öğrenme-odaklı yaklaşımın gereği olarak anlam odaklı, öğrenci özerkliğini göz ardı etmeden dil kullanımı ile beraber bilişsel süreçlerin de işletilebileceği şekilde 'görev' niteliği taşınmalıdır. Öğretimde, etkinlikler (görev) odaklı dil öğretim yönteminin çerçevesinde algı artırmak amaçlı olarak

hazırlanmalıdır. Çalışma kitabında yer alan dil bilgisi etkinliklerin bilişsel düzeyi, üst düzey becerileri harekete geçirecek seviyede olması gerekir. Yapılan öğretim programının, uygulama, analiz, sentez yapma, değerlendirme becerilerini ortaya koyacak nitelikte olması ve kazanımlara uygun olarak hazırlanması dil bilgisi öğretimi açısından büyük önem taşımaktadır (Dilidüzgün, 2009,s. 276).

Yapısalcı kuramın öğrenme ile ilgili yedi kavramı bulunmaktadır. Bunlar; yaparak-yaşayarak öğrenme, yaratıcılık yeteneğinin geliştirilmesi, bireysel yorum, gerçek yaşantılar, kubaşarak öğrenme, öğrenci merkezli öğretim ve bireysel öğretim yaklaşımları (İşman, 2015, s. 175-177).

Bu öğretiler doğrultusunda günümüze kadar gelen yaklaşım ve yöntemler aşağıda kısaca verilmiştir.

2.4.1. Davranışçı Dil Öğretim Yaklaşım ve Yöntemleri

Bailly, dil öğretiminde günümüze kadar kullanılan tüm eski yaklaşım ve yöntemleri “davranışçı” yöntem ve yaklaşımlar olarak görmüştür. Günümüz dil uzmanları ise yaklaşımların dayandığı temeller çok yakın olmalarına rağmen, “geleneksel” ve “davranışçı” olarak ayırmışlardır. Bu yöntem ve yaklaşımlar hem ana dil hem de ikinci dil öğretiminde kullanılmakta ve çoğu zaman da öğretimde aynı anda uygulanmaktadırlar (Güneş,2011, s. 125).

2.4.1.1.Geleneksel Yaklaşım ve Yöntemler

2.4.1.1.1. Dil bilgisi Çeviri Yöntemi

Ortaçağ’dan günümüze kadar yaygın bir biçimde kullanılan dil bilgisi çeviri yöntemi, dil bilgisi kurallarının öğretiminin ön planda tutulduğu bir yöntemdir. Bu yöntemin öncü destekçileri Johann Seidenstücker, Karl Plötz, H.S. Ollendorf ve Johann Meidinger bu yöntemin amacının dil bilgisi öğretmek değil dil bilgisi aracılığıyla dil öğretmek olduğunu savunurlar. Dil öğrenmenin tam öğrenme ile olacağını ve bunun da ancak dil bilgisi öğrenmekle sağlanacağını söylerler. Daha çok Amerika Birleşik

Devletleri'nde Prusya Yöntemi olarak da bilinen bu yöntemin başlıca özellikleri şöyledir:

a)Yöntem dil öğretmenin dil bilgisi ile yapılması gerektiğini temel aldığından ses bilime önem verilmemiştir. Bu nedenle de dili bu yöntemle öğrenenlerin telaffuz konusunda sıkıntıları olmuştur. Dil becerilerinden sadece okuma ve yazmaya önem verilmiş, konuşma ve dinleme ise ikinci planda kalmıştır.

b)Öğrenen dili ders dili olarak kullanılır ve öğretim sırasında anadil öğrenilen dil ile beraber kullanılır. Yeni maddelerin açıklanmasında, iki dil arasındaki kıyaslamalarda ve açıklamalarda anadil kullanılır. Kaynaklar ve malzemeler oluşturulurken anadilden hedef dile, hedef dilden anadile çevrilerek uygulanır.

c)Temel sözcüklüğüne önem verilmez. Kelime öğretimi kullanılan metinle sınırla kalır. Sözcükler karşı dildeki anlamlarıyla bir liste halinde verilir ve ezberlenmeleri istenir.

d)Dilin öğretiminde tümevarım yöntemi kullanılır. Tümce, temel öğretim birimidir. Tüm çalışma ve uygulamalarda tümce başlangıç noktasıdır (Yaylı, Bayyurt, 2014, s. 10, Güzel, Barın, 2013, s. 182-183).

e)Ders sırasında uygulanan tüm kaynaklarda ve özellikle çeviri sırasında tam bir doğruluk ve kesinlik aranır. Kitaplar, dil bilgisi konuları sıralanmış organize ve sistematik bir yolla dil öğretmek amacıyla oluşturulmuştur (Yaylı, Bayyurt, 2014, s. 10, Güzel, Barın, 2013, s. 182-183).

1840 – 1940 yılları arasında dil öğretiminde belki de tek kullanılan yöntem olan bu yöntem, 20. Yy. ortalarında özellikle Avrupa'da oldukça tartışılmıştır. Yeni bir akımın başlangıcı olarak yorumlanan bu durum içerisinde dilciler birçok eleştiri de bulunmuşlardır. Bunları; Temel dil becerilerinde okuma ve yazmaya önem verilmesi konuşma ve dinleme becerisinin gelişmemesine sebep olmuş, özellikle günlük yaşamda sıkıntılar yaşanmış, telaffuz konusunda yetersiz kalınmış, dinlediklerini anlamakta zorluk çekmişlerdir. Ezber yapma yoluyla, özellikle kelime öğrenimi yapılmasından dolayı, öğrenilenlerin unutulması kolaylaşmıştır diye sıralayabiliriz. Öğretenin otoriter tutumu da günümüzde kabul edilen öğrenci merkezli eğitime de ters düşmektedir (Güzel, Barın, 2013, s. 182).

2.4.1.1.2. Doğal Yaklaşım Yöntemi

Dil bilgisi çeviri yöntemine karşı olarak çıkan bu yöntem dilin doğal iletişim hallerini kullanarak olabildiğince çok hedef dile maruz bırakılarak öğrenmesi beklenir. Krashen ve Terrell dil öğrenmenin ilk sebebinin iletişim olduğunu söyleyerek ancak yoğun iletişimle bunun gerçekleşebileceğini savunmuşlardır. Geleneksel dil öğretim yöntemlerine karşı çıkmışlar, anlamın ve anlatımın önemini vurgulamışlar bu sebepten sözcük öğretimine önem vermişlerdir (Yaylı, Bayyurt, 2014, s. 19).

Bu yöntem dilbilgisi çeviri yönteminin tercih ettiği şekilde klasik metinlerden ziyade yaşayan dilin, yazı dili yerine konuşma dilinin öğrenilmesini savunur. Yöntemin özellikleri şöyle sıralanabilir.

- a)Öğretici hareketlidir ve etkindir.
- b)Konuşma dili esas alınmıştır. Telaffuz önemlidir. Konuşmaların anlaşılması için beden dili de kullanılabilir. Çeviri yapılmaz.
- c)Öğretilen kelimeler metin içinde kullanılarak anlam genişliği kavratılmaya çalışılır.
- d)Öğrenenler duyduklarını taklit yoluyla tekrar eder. Anlaması önemli değildir. Telaffuz önemlidir.
- e)Dil bilgisi kuralları tümevarım yöntemiyle öğretilir (Gür 1995, Demirel, 2004 aktaran Güzel, Barın, 2013, s. 194).

Doğal yöntemde öğrenenler dil bilgisi çeviri yönteminin aksine dinleme ve konuşmada oldukça başarılılardır. Ama bu yöntemde de okuma yazma becerileri ihmal edilmiştir.

Doğal yaklaşım edinme ve öğrenme arasındaki farka dikkat çeker ve edinimin çocuğun birinci dili yani anadilini öğrenme sürecinin olduğunu söyler. Dil öğrenimini ise bir dilin kurallarının bilinçli şekilde öğrenilip geliştirilmesi olarak açıklar. Doğal yaklaşım hedef dilin temel düzeyini öğrenmeyi sağlar. Bu yüzden karşıdakini anlamayı ve amacı anlatmayı hedefler ve bunun için eksiksiz bilgi gerekmediğini savunur (Güzel, Barın, 2013, s. 195).

Bu yöntem Krashen' in düşünceleri ve araştırmaları üzerine şekillenmiştir ve onun bu kuram üzerinde beş varsayımı vardır.

Edinme-öğrenme ayrımı varsayımı, edinme ve öğrenmenin arasındaki farkı açıklar. Bu varsayım edinmenin anadili öğrenme süreciyle aynı olduğunu ve öğrenmenin ikinci dili öğrenmedeki bilinçli öğrenim olduğunu söyler.

Düzelti varsayımı, kelimeler hedef dildeki sözcüklerin kurallarla bir araya getirilmesi ve öğrenilmiş kuralların bunu çerçevelediğini açıklar.

Doğal sıra varsayımı, Demircan (1990), dil bilgisi kurallarının doğal bir sırayla öğrenildiğini savunur.

Girdi varsayımı, Richards ve Rodgers (2001) , öğrenenlerin edinilmiş dil üzerine girdi sağlanması ile bunu geliştirebilecekleri üzerine yoğunlaşır. Dil düzeyi ‘i’ ile sembolize edilirse kazanılmış girdi de ‘1’ ile sembolize edilir. Bu iki kazanım sağlandığında ‘i+1’ olarak tanımlanır. Bu da öğrenmenin gerçekleştiği anlamına gelir.

Duygusal-süzgeç varsayımı, Krashen (1981) , öğrenende edinime dönüşecek girdinin öğrenen tarafından öğrenmesinde duygusal bir süzgeç olduğunu söyler. Yani güdülemenin öğrenme sürecinde önemli bir rol taşıdığını vurgular (Yaylı , Bayyurt, 2014, s. 20).

Bu yöntemle öğrenenlerin tam bir öğrenme sağlamasından ziyade karşılaştıkları durumlarda dili kullanması ve amacına ulaşması beklenir.

2.4.1.1.3. Düz varım Yöntemi (Direkt yöntem, Dolaysız yöntem)

Bu yöntem dilbilgisi-çeviri yöntemine karşı bir tepki olarak 1950li yıllarda doğmuştur. Öğrenilen dil ile yaşam arasında bir bağlantı kurularak, hedef dil öğrenilirken anadile başvurmadan dolaysız bir biçimde doğrudan hedef dille öğretim yolu seçilmiştir. Öncüleri, Sweet, Japerson, Palmer, West ve Paucett' dir. Tüm dil becerileri eşit ölçüde ele alınır ve çalışmalar bu yönde yapılır. Buna ek olarak fiziksel etkinliklerle öğrenme desteklenir (Memiş, Erdem, 2013, s. 301) . Öğrenenin dikkatini çekmek için metin olarak ilginç bir diyalog ya da kısa bir hikaye seçilebilir ve bu öğrenende güdülenme sağlar. Sözlü öğretim öncelikli olduğu için görsel araçlarla yapılan malzemeler ya da drama gibi yöntemlerle öğretim sağlanır.

1990 yılında Leipzig de yapılan kongre sonrası bu yöntemin temel çizgileri belirlenmiştir. Bunları şöyle sıralayabiliriz. Hedef dil etkin bir biçimde kullanılmalı ve

telafluza ilk dersten itibaren çok önem verilmelidir. Hedef dilin konuşulduğu lke kltrlrlle lđretim yapılmalıdır. Yazılı alıştırmalar yapılmalı ve ev ldevi verilmelidir. Tlmevarım ylnetmi ile lđretim yapılmalı dil bilgisi kuralları bu yolla verilmelidir (Arak, 2014, s. 2).

Bu ylnetemde lđretici merkez konumdadır. Bu da lđreticinin her konuda tam bir yeterliliğe sahip olmasını gerektirir. Bu durum oldukça zordur. Tlm dil becerilerini aynı anda vermeye lalışılır. Yaklaşık ilk iki ayda hiç kitap kullanılmaması ve dil bilgisi eğitimi verilmeden dolayısıyla anadil temel alınıp tlmce kurmalarını beklemek sakıncalıdır.

2.4.1.1.4. Dilbilgisi Yaklaşımı

Bu yaklaşıma glnre nlce dil kurallarına iyi bilmek gerekir ve ancak dilbilgisi kurallarını iyi bilen birey dili tam olarak konuşabilir. Bu anlayıştan yola lıkarak yapılalan lđretimde hedef dilin dilbilgisi kuralları ilk nlce lđretilmeye başlanılır ve bu temel lzerinden devam edilir. Kurallar belirli bir sıra ile lđretilir ve en ince ayrıntısına kadar verilir. Dil becerilerinden konuşma ve dinleme arka plandadır ve kitaplar dil bilgisi ağırlıklı olduğu için okuma, anlama ve yazma becerileri lzerinde durulur (Glnel, 2011, s. 126).

Glnlmlze kadar kullanılan bu yaklaşım Fransa, Almanya, İtalya ve ispanya gibi birđok llkede 20. Ylzyılın ortalarına kadar kullanılmıştır. llkemizde de uzun slre kullanılan bu yaklaşımda beklenen başarı gerđekleřtirilememiřtir (Glnel, 2011, s. 126).

2.4.1.1.5. Kelime Yaklaşımı

Bu yaklaşım dilbilgisi lrevi ylnetmine tepki olarak doğmuş ve kelime lđretimine ağırlık verilmiştir. Bu yaklaşıma glnre dilin ilk lđretilmesi gereken blmlml kelimelerdir. İlkolđretimde yapılan lđretim şeklinde lđrenenlerin ilgileri nlemliydi lđnkml ilgi lđrenmeyi kolaylaştırdı. Bu nedenle ilk verilen kelimeler de lđrenenlerin ilgileri ile ilgili olanlardı. Ardından aşamalı olarak yaşam içerisinde kullanılan kelimeler ve daha sonra lzele inilerek kelimeler verilirdi. nlce somut kelimeler verilirdi ve bunlar eşyalarla glnsel olarak da desteklenerek lđretilirdi. Daha sonra soyut kelimelere

geçilirdi. Bu yaklaşım uzun yıllar öğretim yöntemleriyle beraber neredeyse günümüze kadar kullanılmıştır (Güneş,2011, s. 126).

2.4.1.1.6. Kültür Yaklaşımı

1920-1960 yılları arasında aktif olarak kullanılan bu yaklaşım ‘‘Öğrenim ancak kültürle olur’’ düşüncesi üzerinden ilerler ve öğretimi kültür öğeleri ile bağdaştırarak yapar. Dil kültür aktarıcısı olarak görülmüş ve dilbilgisi ve kelime öğretiminden çok metin üzerinden öğretim yapılmıştır. Metinler gezi, roman gibi türlerden seçilerek edebiyat, tarih ve coğrafya konularıyla verilirdi. Romanın ya da yazının tamamından ziyada kültür öğeleri taşıyan parçaları ele alınarak öğretim yapılırdı. Dilbilgisi kuralları ve kelimeler bu metin üzerinden verilirdi (Güneş,2011, s. 126).

2.4.1.2. Davranışçı Yaklaşım ve Yöntemler

2.4.1.2.1. İşitsel-sözel Yöntem

Bu yöntem 1940- 50li yıllarda kolej öğrencilerinin yabancı dil öğrenmeleri için Fries ve Lado tarafından Michigan yöntemi ve Ordu yöntemi benzeri bir yöntem olarak geliştirilmiştir. Amerikalılar, bu yöntemi İkinci Dünya savaşından sonra üs kurdukları ülkelerin dillerini öğrenmek için geliştirmiş ve kullanmışlardır. Bunun için Michigan Üniversitesi yardımı ile ASTP (Army Specialized Training Programme) denen yöntemle dil öğretimi yapmışlardır. Bu yöntemin öncüleri yapısalcı dilbilimcilerden Bloomfield, Brooks, ve Lado dil öğreniminin ilk önce dinleme ile başladığını ve diğer becerilerin daha sonra kazanılabileceğini savunmuşlardır. Bu yönde geliştirilen yöntem, önce temel cümleler öğretilmeli sonra benzer tümceler geliştirilmeli demektir. Bunu duyarak ezberlenen cümlelerle yaptırmaktadır. Bunun da çocukların anadillerini öğrendikleri şekil olduğunu ve daha kalıcı olacağını savunmaktadırlar. Bundan dolayı sınıf içi çalışmalarda tekrarla ezberlemek ve benzer cümle kurmak önemlidir. Bu yöneme yapısalcılar kadar Skinner başta olmak üzere davranışçı psikologların da etkisi vardır. Skinner, etki tepki bağının kurulması için pekiştireç verilmesi gerektiğini, sürekli pekiştireç vermek ve yine edimsel koşullandırma kuramına göre taklit ve ezber öğrenmeyi kolaylaştıracağını söyler (Demirel, 2003 ve Güneş, 2011, s. 130).

Bu yöntemin özelliklerini şöyle özetlenebilir.

Yeni yapılar diyalog şeklinde sunulur ve bağlamda hiçbir değişiklik yapılmaz. Yapılar sırayla konmuştur ve tek tek öğretilir. Tekrar, taklit ve ezber önemlidir. Doğru cevap anında tekrarlanarak olumlu pekiştirilerek verilir. Çok miktarda alıştırmaya yer verilir. Hemen hemen hiç dilbilgisi açıklaması yapılmaz, dilbilgisi tümevarım yöntemiyle öğretilir. Doğal öğrenme sırası (dinleme, konuşma, okuma, yazma) izlenir. Ancak ağırlık ilk ikisindedir. Sözcükler sınırlandırılmıştır ve bir bağlam içerisinde öğretilir. Öğrenilecek noktaların karşılaştırmalı analizlerle kalıcılığı sağlanır. Daha çok teyp ve dil laboratuvarları kullanılır. Dersin başında mekanik ve biçimine dayalı ön okuma için süre verilir. Telaffuzun ve tonlamanın olmasına önem verilir. Öğretilecek dilin kültürel yapısı verilir ve dilin sürekli değişim içinde olduğu vurgulanır(Demirel 2003 aktaran Göçer 2015, s. 27).

2.4.1.2.2. Görsel-işitsel Yöntem

Yöntem, 1960lı yıllarda Fransa’da ortaya çıkmıştır. Yöntemin kurucuları Gubernia ve Revenc, dili sesli ve görüntülü malzemelerle öğretmeyi hedeflemişlerdir. Öğretime ne kadar duygu katılırsa o kadar kalıcı olur ve bunu sağlamak için teknolojik araç gereçler, beden dili, jest ve mimikler kullanılır. Dört dil becerisi eşit olarak temel alınır. Görsel malzemeler dilin kullanıldığı toplumu yansıtmak ve içeriği canlandırmak amacı taşımaktadır. Dilde analitik olmayan bir yaklaşımla öğretim aşamaları oluşturmak dil öğretiminin gerçekleşmesini sağlamaktadır. Dil bilgisi kuralları üzerinde durulmaz. Öğretimin ilk döneminde okuma ve yazmaya yer verilmez daha sonraki dönemlerde ağırlık kazanır (Erdem, Gün, Sever, 2015, s. 558).

İşitsel görsel yöntem dikkatlice ve çok net belirlenmiş olaylar serisinden oluşur. Ders film veya teyp sunusuyla başlar. Ses kayıtları stilize edilmiş bir diyalog ve anlatım içerir. Yani görsel malzeme ve konuşma birbirini tamamlar ve birlikte semantik bir birim oluşturur. Öğretim sırasının ikinci bölümünde duygu gruplarının anlamı öğretmenin işaret etmesi, sergileme, seçerek dinletme, soru cevap yolu ile açıklanır. Üçüncü bölümde diyalog birkaç kez tekrarlanır ve teyp ya da filmin yeniden çeşitli kareler

kullanılması ya da dil laboratuvarı çalışması yolu ile ezberlenir. Bir sonraki gelişme bölümünde öğrenciler yavaş yavaş teyp ve film sunusundan uzaklaştırılır. Örneğin film sessiz gösterilir ve yorumlamaları istenir. Ya da rol üslenme gibi etkinliklerle bir ya da daha çok dil bilgisi kurallarının bir bölümünü içerir (Gür, 1995 aktaran Güzel, Barın, 2013, s. 190).

Bu yöntemle birlikte teknolojik olanaklar da kullanılmaya başlanmıştır ve bu yöntemin sayesinde öğrenenlere izletilen ve dinletilen malzeme ile güdüleme sağlanır ve dili öğrenmede cesaretlendirmesi sağlanmış olur (Güzel, Barın, 2013, s. 198).

2.4.2.Bilişsel Dil Öğretim Yaklaşım ve Yöntemleri

Bilişsel yöntemler, Noam Chomsky'nin üretimsel dönüşümlü dilbilim kuramına bağlı olarak geliştirilmiştir. Bir dilde sonsuz sayıda cümle üretilebilir ancak tümcelerinin hepsini öğrenmek mümkün olmayacağı için dil bilgisi düzeni bilmek üretimi sağlayacaktır (Arak, 2014, s. 5).

Bu yöntemler, kulak dil alışkanlığına bir alternatif olarak ortaya çıkan kimilerine göre dil bilgisi çeviri yönteminin kimilerine göre de doğrudan yöntemin güncelleştirilmiş hali olarak kabul edilen yöntemlerdir. Bu kuramla amaç dil öğretimine ruhbilimi de dahil etmektir. Yani davranışçılık yerini bilişselciliğe, yapısalci ve betimsel dil bilbilgisi kuramı yerini de üretimsel dönüşümcülüğüne bırakmıştır. Anlamlı bir şekilde bilinçli olarak edinim sağlanır ve yapıyı anlamak onu kullanmaktan daha önemlidir. Yapıyı anladıktan sonra kullanım da kendiliğinden gelecektir. Genel olarak dil çözümlemesine yani tümdengelim dayananır. Dilin bilişsel yapısını araştırır, temel odak noktası cümledir. Anlamlı alıştırmalar ve çeşitli malzemelerle etkinlikler yöntemde önemlidir. Tüm dil becerilerine eşit önem verir. Dil öğretiminde bilinçli öğrenmeye karşı değildir ama öğrenmenin kendiliğinden olacağını savunur. Anlamlı öğrenme daha sonra alıştırmalarla pekiştirme sırası izlenir. Ezber yapma yoktur(Güzel, Barın, 2013, s. 196).

Kısaca,

- a. Ezbere değil anlamlı öğrenmek gerekir.
- b. Dilbilgisi kuralları hem tümevarım hem de tümenden gelim ile öğretilir.

- c. Dört temel dil becerileri eşit oranla öğretilir.
- d. Anadil kullanımı ve çeviri yapılır.
- e. Güdüleme öğrenmenin her seviyesinde önemlidir (Atak, 2014, s. 5).

Bilişsel yaklaşımları temelde iki başlık altında inceleyebiliriz.

2.4.2.1. İletişimsel Yaklaşım

Dil iletişimin en önemli etkenlerindendir. Bu doğrultuda 1970li yıllarda toplumbilim, ruh bilim, ve edim bilim ilkelerinin birleşmesiyle iletişimsel yaklaşım ortaya çıkmıştır. Bu yöntem dil öğreniminde sadece dil bilgisi kurallarının ön planda olmasının yanlış olduğunu savunur. Bu yüzden dilin tüm yönleriyle öğrenilmesi için tem bir iletişim olmasını gerektiğini söyler. Bilişsel öğrenme yönteminin öncülerinden Chomsky ' dil edinimi' ve 'dil yetisi' kavramlarının yanında 'iletişim yetisi' olması gerektiğini savunur. Bu da iletişimsel yaklaşımın başlangıcı olmuştur (Güzel, Barın, 2013, s. 198).

1970li yıllardan bu yana oldukça değişim gösteren dil öğretimi kuralları çerçevesi içerisinde iletişimsel yaklaşım oldukça önemlidir. Çünkü bu yöntem tam bir devrim olarak adlandırılır. O zamana kadar uygulanmış tüm yöntemlerden daha geniş ve kabul gören bir yöntem olmuştur. İletişimsel yaklaşım yöntemi dilsel edinç kuramının yeterli olmadığı savunulur. Dil öğreniminde var olan yapıların ve kuralların öğrenilmesi dili öğrenme için yeterli değildir. Dil ancak gerçekliğin içinde var olduğunda öğrenilmiş olur. Bu da ancak öğrenilen dilin içerisinde olmakla mümkündür. Dil yaşar ve öğrenmek için birlikte yaşamak gerekir. İşte bu kapsamda iletişimsel yaklaşım tüm dil becerilerinin eşit ve canlı şekilde kullanılması gerektiğini söyler. Okuma, yazma, dinleme ve konuşma etkinlikleri güncel ve gerçeğe dayalı olarak geliştirilir. Bu yöntemde her türlü malzeme kullanılabilir (Güzel, Barın, 2013, s. 198).

Bu yaklaşımda temelde iletişim olduğu için hazırlanan kitapların konuları "Evde", "Sokakta", "Postanede", "Otelde" gibi başlıklar altında ele alınmıştır. Örneğin postanede pul isteme, evde misafir ağırlama, otelde oda ayırtma gibi konuları diyaloglar

halinde basit cümlelerle oluşturulur ve öğretim yapılır (Puren 2004, aktaran Güneş,2011, s. 135).

İletişimsel yaklaşımın özelliklerini şöyle sıralayabiliriz;

Öğretim, öğrenci merkezlidir. Amaç, öğrenenlerin iletişim yetisini geliştirmektir. Öğretici her iki dilde de yeterli olmalıdır. Anlamli olan sözlü ve yazılı iletişim etkinlikleri kullanılır. Malzemeler günlük iletişimde kullanılan örneklerden seçilir. Öğretimde; diyalog, grup çalışması, benzetim, problem çözme, eğitsel oyunlarla, günlük iletişimde kullanılan özgün malzemeler kullanılır. Dilin işlevine daha çok önem verilir. Başlangıçta daha basit yapılar sunulur daha sonra karmaşık yapılar öğretilir. Öğrenenler ilk günden dört beceriyi de kullanmaya başlarlar. Öğretici öğrenenin sadece dili doğru kullanmasını değil, akıcı kullanmasını da değerlendirir. Dil bilgisi yapılarında yapılan yanlışlar normaldir ve öğretici bu yönde değerlendirme yapar. Anlaşılabilir bir telaffuz yeterlidir. Çeviri tekniği gerektiğinde kullanılır (Güzel, Barın, 2013, s. 199).

Larsen-Freeman'a göre (2000), bu yöntemin amacı hedef dilde iletişim kurmalarını sağlamaktır. Bunun için öğrenenlerin linguistik biçim, anlam ve işlevlerini öğrenmeleri gerekir. Formları bilen öğrenenler bunları hangi bağlamda kullanacakları bilmemeliler. Öğreten ise sınıf içerisinde danışmanlık yapan, yol gösteren kişi konumundadır. Öğrenenlerin sorularını cevaplar ve yanlışlar üzerinden tekrar etkinlikler hazırlayarak düzeltmeler yapar (Güzel, Barın, 2013, s. 200).

Richards ve Rodgers (2001), açık bir kurama sahip olmayan bu yöntemde, yaklaşım kuramını anlatmak için bazı ilkeler dile getirilmelidir. Bunların ilki iletişim ilkesidir. Dil ancak gerçek iletişim içinde öğretilir. İkinci olarak görev ilkesi vardır. Bu ilke anlamli görevlerle hedef dilin öğrenilmesinde kolaylık sağlanmış olur. Üçüncü ilke ise anlamlilik ilkesidir. Anlamli olan dil öğrenmeye katkı sağlayacaktır (Yaylı, Bayyurt, 2014, s. 17). Bu ilkeler, dil edinim sürecinden ziyade öğrenmenin koşullarını göstermektedir. Richards ve Rodgers bu izlenceleri şöyle sıralıyor:

- 1.Yapısal+işlevsel
- 2.Yapısal bir öz çevresinde işlevsel dönel
- 3.Yapısal, işlevsel, araçsal
- 4.İşlevsel

5.Kavramsal

6.Etkileşimsel

7.Göreve dayalı

8.Öğrenci tarafından üretilmiş(Yaylı, Bayyurt,2014, s. 18).

Dilbilgisi kurallarını eksiksiz öğrenmekten ziyade önemli olan iletişim süreçleri dahilinde öğrenmek olduğu için bu izlenceler bu yöntemle öğrenmede önemli yer tutar (Yaylı, Bayyurt, 2014, s. 19). Bu yöntemde merkezde olan öğrenendir ve bu yüzden tüm öğrenim sürecinde onun istekleri, ihtiyaçları göz önünde bulundurulabilir. Oluşturulan tüm malzemeler bu yönde olursa dört dil becerisi de eşit olarak kullanılabilir.

İletişimsel yaklaşımdan temelle ortaya çıkarabileceğimiz bir yaklaşım da Kavramsal- işlevsel yaklaşımdır.

2.4.2.2. Kavramsal- iletişimsel Yaklaşımlar

Bu yaklaşımda ne, nasıl öğretilmeli düşüncesi hakimdir ve bu yönde geliştirilmiştir. Dilbilgisi ve kelime öğretiminden ziyade anlam üzerinde durulmuş ve bu yönde öğretilecek kelimeler ve dilbilgisi kuralları şekillendirilmiş ve öğretim süreci hazırlanmıştır. Dil öğretim teknikleri şöyle açıklanmıştır (Springer,1996 aktaran Güneş,2011, s. 135).

1.Birleştirme Teknikleri: Dil öğelerini kolaydan zora, basitten karmaşığa sıralamasıyla anlaşılması en kolay haliyle seçme,

2.Çözümleme Teknikleri: Öğrenenlerin ihtiyaçları doğrultusunda düzenleme ve içeriği buna göre hazırlama,

Bu doğrultuda şekillendirilen öğretme sürecinde öğrenen öğrendiklerini iletişim yoluyla kavrar ve öğrenir. Öğrenen öğrendiklerini tam bir programla düzeni içerisinde öğrenir ve düzene uyduğu sürece öğrenim gerçekleşir. Davranışçı ve bilişsel yaklaşımın birleşimini diyebileceğimiz bu yaklaşımda temel olan iletişim programlı ve düzenli bir şekilde öğretim şeklini almıştır (Güneş,2011, s. 136).

2.5. YAPILANDIRICI DİL ÖĞRETİMİNDE YAKLAŞIM VE YÖNTEMLER

2.5.1. Beceri Yaklaşımı

Bu yaklaşım 1970’li yıllarda iletişimsel dil öğretimi alanına girmiş tüm temeler üzerinde oluşmuştur. Bu yaklaşımda temel olan beceridir. Zihinsel, duygusal ve sosyal beceriler üzerinde durulur ve dil becerileri bu yönde geliştirilmeye çalışılır (Boutin,2004 aktaran Güneş,2011, s. 138).

Beceri, bireyin bir işi yapma gücüdür. Beceri, bilme, harekete geçme, ve bir işi yapma aşamalarını içermektedir. Bilme, bir işle ilgili bilgilere sahip olmaktır. Eyleme geçme ise işle ilgili zihinsel ve fiziksel kaynakları harekete geçirmeyi içermektedir. Bunlar sorgulama, sorun çözme, karar verme, vb. zihinsel kaynaklarla, işin gerçekleştirilmesi için gerekli fiziksel kaynaklar olmaktadır. Bu kaynaklar harekete geçirilerek iş yapılmakta ve edinilen deneyimler farklı durumlara aktarılmaktadır. Beceri kavramı, sadece bilgi ve uygulamaları içermemektedir. Bazı durumlarda psiko-sosyal kaynakları da harekete geçirerek karmaşık durumların üstesinden gelme ve yönetme becerilerini içine almaktadır (Bissonnette, Richard, 2001, Dionnet, 2002, OCDE, 2005 aktaran Güneş 2011, s. 139).

Yani beceri davranış değil, bilinçli, aktif ve istekli olarak tüm zihinsel ve fiziksel kaynaklarını kullandığı süreçtir (Quiesse, 2007 aktaran Güneş, 2011, s. 139).

Bilgiyi işleyerek öğrenecek olan öğrenenin ilk önce anlaması, zihninde yapılandırması ve uygulayarak becerilerini geliştirmesi gerekmektedir. Öğrenenin anlamadığı ve zihninde yapılandıramadığı çalışmaların beceriye dökmesinin zor olacağı unutulmamalı bu yönde öğretim süreci hazırlanmalıdır (Bissonnette, Richard, 2001, Saskatchewan, 2001 aktaran Güneş,2011, s. 139).

Bu yönde geliştirilen beceri yaklaşımda öğrenim ve kazanım aşamam aşama ilerler. Dil becerileri bu aşamalara göre derecelendirilmiş ve gelişim dosyaları hazırlanmıştır. Temel, akıcı ve üst düzey dil becerileri olarak belirlenen beceri düzeylerinde öğrenene

verilen bilgiler sınıflandırılmış ve kolaydan zora basitten karmaşığa olarak hazırlanmıştır. Bu da öğretimde öğrenenin tüm becerilerini ortaya koya bileceği şekilde düzenlenmesini sağlamıştır. Her öğrenenin aynı derecede öğrenme gerçekleştiremeyeceği de düşünüldüğünde bu yaklaşım dil öğretiminde oldukça yarar sağlayacaktır(Güneş,2011, s. 142).

2.5.2. Etkinlik Yaklaşımı

Avrupa ortak başvuru metninde benimsenen ve son yıllarda oldukça kullanılan yaklaşım Piaget, Vygotsky, Bruner'in görüşlerinden hareketle geliştirilmiş ve daha önce yapılan dilbilgisi, kelime öğretimi gibi yöntemlerle değil etkinliklerle öğretimi benimsemiştir. Etkinlik ve görevlendirme şeklinde kullanılan yöntemde her etkinlik bir konuyu içermekte ve kelime öğretimi de bu etkinlik ile verilmektedir (Güneş, 2011, s. 142).

Etkinlik yaklaşımına göre sosyal etkileşim aracıdır ve bireyler sosyal çevredeki rol ve görevlerini yerine getiren aktörlerdir. Bundan dolayı etkinlikler de bu görev ve rolleri benimseyip yerine getirebilecekleri yerlerdir (CECR, 2000 aktaran Güneş, 2011, s. 143).

Yapılan etkinlikler ve verilen görevlerde öğrenenlerin ihtiyaçları göz önünde bulundurulur ve buna göre düzenlenir. Çünkü öğrenenlerin her biri farklı yetenek ve ihtiyaçlara sahiptir. Yapılan etkinlikler de bu yönde olmalıdır (CECR, 2000 aktaran Güneş, 2011, s. 143).

Amaç dili öğrenenlerin kullanmasını sağlamak ve ihtiyaçlarını karşılarken aktif olarak kullanmalarını sağlamaktır. Yeni etkinliklerin hazırlanmasında öğrenenlerin bilişsel, duyuşsal, toplumsal ve fizyolojik durumları göz önünde tutulup etkinlikler hazırlanırken de bu gereksinimlere göre geliştirilir (Kuzgun ve Deryakulu, 2004: 9 aktaran Arslan 2009, s. 148) .

Etkinlik yaklaşımında öğretmenin rehber olması ne zaman hangi konuyu ve nasıl vereceği konusunda öğrenenleri yönlendirmesi ve açıklamalarla öğrenenleri rahatlatıp derse hazırlaması önemlidir (Özbay, 2006, s. 169 aktaran Arslan, 2009:149).

Bir beceriyi geliştirmek için birçok etkinlik yapılabileceği gibi birden fazla beceri için de bir etkinlik kullanılabilir. Bu tamamen öğretmenin kendi tercihindedir. Önemli olan etkinliğin, öğretilmek istenilen konuya yönelik olmasıdır. Öğrenenler için sınıfta

tartışma ve görüş bildirme ortamı hazırlayarak aktif olmaları sağlanır (Güneş,2011, s. 145).

Öğrenenler dil yeterliliğine sahip olsalar bile bunu kullanma ve iletişim sağlama konusunda sıkıntılar çekmektedirler. Öğrenenlere ise bunu ancak iletişim vasıtasıyla yani iletişimsel yaklaşımın bize önerdiği şekilde kullanmaları konusunda yardım etmek amaç edinildiğinde hem öğrenmeye hem de yeni yaklaşımlara yol açmış oluruz. Dil ancak işlevsel olarak öğrenildiğinde öğrenenler öğrendiklerini ayrı ayrı anlamlandırıp kullanır ve böylece gerçek öğrenme gerçekleşir (Tosun, 2006, s. 85).

2.6.YAKLAŞIM VE YÖNTEM BELİRLEME STRATEJİLERİ

Stratejiyi bireylerin bir amaca yönelik, yeni bir bilgiyi edinmek için izledikleri yol olarak tanımlayabiliriz. Dil öğretimi üzerinden de düşündüğümüzde her bireyin farklı yollar izlediğini ve bu yolları farklı değerlendirdiğini görmek mümkündür.

1980’lerde Richards ve Rogers, yöntem kavramını yeniden biçimleyerek yaklaşım, yöntem, ve teknik diye belirlenen kavramları, süreç, sırasına bağlı kalarak ve öğretimin kolaylığı ve düzenini sağlayabilmek için terimleri yaklaşım, tasarım ve işlem olarak yeniden adlandırdılar. Richards ve Rodgers’a göre yöntem, kuram ve uygulamanın belirlenmesi ve ilişkilendirilmesi; yaklaşım ise dil öğreniminde varsayım ve kuramları tanımlar. Tasarımlar ise kuramların ilişkisini belirler. Yani sınıf içi araç ve etkinliklerin kuramlar üzerinden yorumlanarak geliştirilmesidir. İşlemler ise yaklaşım ve tasarımından ortaya çıkartılan öğretim sırasında kullanılabilecek tüm teknik ve uygulamalardır. Tüm bu terimlerin öğretime yansıtılması ve amaca yönelik olarak etkinliklerin hazırlanması, hedeflerin, dil ve konu içeriğinin seçimi ve düzenlenme ölçütlerinin, etkinliklerin, öğrenen rollerinin, öğretmen rollerinin ve öğretim araç gereçlerinin rollerinin tamamı bir bütün olarak öğretime yansıtıldığında öğrenim gerçekleşmiş olur (Tosun, 2006, s. 81).

Dil öğretiminde öğrenen ve öğretmen farklı şekillerde değerlendirmeler yapabilir. Öğreten neyi nasıl öğreteceği üzerinde strateji üretirken, öğrenen de öğrendiklerini nasıl kalıcı ve kullanılır hale getirebileceğini düşünür. Tüm bu gereksinimlerde kullanılan stratejiler bireye göre değişir. Çünkü her birey farklı yeteneklere sahiptir. Farklı ihtiyaçları vardır.

Bu nedenle ihtiyaç duyduğu konu ile ilgili ve anlamasını kolaylaştıracak yöntemler düşünür. Bazıları kitap okurken gerekli gördüğü yerlerin altını çizerken bir diğeri not olarak çalışabilir. Bunları öğrenme stratejileri olarak tanımlayabiliriz. Yani öğrenme stratejisi, bilgi ve becerilerin edinimini kolaylaştırmak için kullanılan zihinsel taktiklerdir diyebiliriz (Temizkan, 2008, s. 133). Buna göre bir öğrenme stratejisinin amacı, öğrenenin duyuşsal durumunu etkilemek ya da öğrenenin yeni bilgiyi seçme, edinme, örgütleme ve bütünleştirmesini kolaylaştırmaktır (Weinstein ve Mayer, 1986: 315 aktaran Belet, Yaşar, 2007, s. 72).

Öğretici ise kullanabileceği tüm kaynakları var olan yöntemlere uyarlayarak kalıcılığı sağlamayı amaçladığı için öğrettiği dile hakim olması gerektiği kadar yöntem ve yaklaşımlar hakkında da bilgi sahibi olmalı ve hangi çerçevede kullanacağını bilmelidir. Hangi dilbilgisi konusunu nasıl anlatacağı, hangi tür etkinliği niçin ve nasıl kullanacağı, malzeme kullanırken malzemeyi de nasıl geliştirip sunabileceği konusunda etkin olmalıdır. Burada öğretim stratejileri devreye girer. Her öğretmen farklı bir yöntem uygulayabilir. Bunu sınıfın seviyesi, mevcudu, yaş durumu, öğrenme amacı, kurs ve ya öğrenim süresi gibi birçok etkenin yönlendireceği bilinmektedir.

Öğretim stratejilerini bağımsız ve bütünleştirilmiş olarak iki grupta toplayabiliriz. Bağımsız öğretim yaklaşımında öğrenenlere öğretim programı dışında düzenlemeler ve programlar yapılabilir. Burada amaç, öğrenenin özel durumları ve ihtiyaçları doğrultusunda öğrenimde kolaylık sağlayacak bilgiler vermek ve neyi nasıl kullanabileceği konusunda açıklamalar yapmaktır. Bütünleştirilmiş öğretim yaklaşımında ise dışarıda derslerden bağımsız olarak verilen bilgiler ders sırasında öğretmenin yardımı ile bağdaştırılarak neyi, nerde, nasıl kullanacağını öğretmeyi amaçlar. Özetleme, soru sorma, tahmin etme gibi temel kavrama stratejilerinin yanı sıra öğretmen, sorular sorar, açıklamalar yapar, tahminlerde bulunur ve stratejiyi uygulayarak öğrencilere öğretir. Bu öğrenenin öğrendiklerini hayata geçirmesinde ve doğal olarak öğrenmede kolaylık sağlayacaktır. Bu yaklaşımlar beş aşamadan oluşur. Bunlar bilgilendirme, öğretme, örnek uygulama yapma, değerlendirme ve uygulamaya geçirmedir. Amaç en uygun strateji seçmelerini ve uygulamalarını sağlamaktır (Weinstein ve diğerleri, 1988, s. 136-137, Özer, 2001; Lambert, 2000, s. 82; Senemoğlu, 1997, s. 582, Chamot, 1999, s. 2 aktaran Belet ve Yaşar, 2007, s. 73).

Yaklaşım ve yöntem belirlemede de öğreten bu yaklaşımlar doğrultusunda dil becerilerini kazandırmada stratejiler geliştirmelidir. Yeni bir dil öğrenmede zaten zorluk çeken bir birey, konuşma becerisi kazanmada ve bunu kullanmada endişe duyuyor ve zorlanıyor ise öğreten bu yönde bir strateji oluşturulabilir. Katılımlı konuşma, tartışma ya da kelime havuzu olarak tanımladığımız konuşma becerisi yöntemleri sınıf içi kullanılabilecek bazı yöntemlerdendir. Bunlar dışında, örneğin, iletişimsel yaklaşımı benimseyen ve etkinlik yaklaşımıyla da bunu destekleyen öğreten, her türlü malzemeyi kullanabileceği gibi sınıf içinde öğrenenin aktif olmasını sağlamak amacıyla geliştireceği stratejilerle öğrenene hem sınıf içi hem sınıf dışında öğrenme kolaylığı sağlayabilir. Bunlar sınıf içinde oluşturulan rahat bir ortamda dinlediğini veya izlediğini bir olayı yeni cümlelerle tekrar anlattırmak, öğretilen konu ile alakalı bir anı anlattırmak ve ya daha aktif olabileceği bir gezi düzenleyip hedef dili anadil olarak kullanan kişilerle sohbet ortamı oluşturmak olabilir. Okuma ve yazma becerisi geliştirmede not alma, özetleme gibi yöntemleri kullanırken, dinleme becerisi geliştirmede radyo dinleme ve ya televizyon izleme gibi yöntemlerle beceriler desteklenebilir. Ayrıca bireyin özel yetenekleri üzerinden de geliştirilebilen stratejiler de ayrıca katkı sağlayabilir. Örneğin müziğe yeteneği olan öğrenen sınıfta dinletilen bir şarkıya ilgi duyacaktır. Bu da güdülenme sağlayacağı için o şarkının sözlerini daha dikkatli dinlemesine ve dolayısıyla dinleme - anlama becerisini geliştirmesinde katkı sağlayabilir.

2.7.YAKLAŞIM VE YÖNTEM BELİRLEMEDE ETKEN OLAN BECERİ VE KAZANIMLAR

Her yaklaşım ve yöntemi aynı dil becerisi için kullanmak pek olası değildir. Geleneksel yaklaşımlara baktığımızda öne çıkan dil bilgisi çeviri yönteminde konuşma ve ya dinleme becerisi için kullanılabilecek bir yöntem olamayacağı gibi yukarıda açıklaması yapılan iletişimsel yaklaşım ve yöntemlerini bu beceriler için geliştirebilir. Bu nedenle aşağıda ayrıntılı olarak verilen dil öğrenme becerileri için ayrı ayrı değerlendirme yapılabilir.

2.7.1. Dil Becerileri

Dilin, toplumların kültürlerini de yansıttığı ifade edebilir. Dil, günümüzde sosyal ve akademik hayatta da ihtiyaç duyulan tüm ortamlarda iletişimin de temelidir. İletişim olduğu her ortamda dil kolaylaştırıcı olduğu varsayılmaktadır.

Dil öğretimi üzerine şimdiye kadar birçok araştırma ve çalışmalar yapılmış ve dil öğretiminin sadece kelime ve dilbilgisi öğretimi üzerine olamayacağı kabul edilmiş böylece yöntemler geliştirilmiştir. Bu yöntemler kelime ve dilbilgisi yeterliliği dışında dört dil becerisi kazanma ve geliştirme ve uygulayabilmeyi de hedeflemiştir. Bireyin öğrendiğini uygulayabilme, okuduğunu anlayabilme, anladığını ifade edebilme, düşüncelerini ve anladıklarını yazılı biçimde sunabilme, konuşabilme yeterliliğine sahip olması beklenmektedir.

ADD’nda belirlenen dil seviyeleri ile dil becerileri belirtilmiş ve yaklaşım ve yöntemleri bu yönde kullanmamız salık verilmiştir.

Avrupa Konseyi, OBM, sınıflama ve ölçütler aracılığıyla dil kullanımının karmaşıklığını dil öğrenimi açısından sadeleştirmeyi, dil beceri derecelerini de A, B ve C olmak üzere Temel, Bağımsız ve Yetkin kullanıcı olarak üç aşamaya ayırmakla da dil kullanımında standart ölçme ve sertifikalandırmalarda ortaklık sağlamayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda, yabancı dili öğrenen birey OBM’deki dil düzeylerinden (A1 – Giriş, A2 – Başlangıç, B1 – Eşik, B2 – Üstünlük, C1 – Etkili İşlemsel Yeterlilik, C2 – Ustalık) hangisine dahil olduğunu kendini değerlendirme kontrol listesinde yer alan dil betimleyicilerine göre anlayabilecektir (Uzun 2005, s. 317 aktaran, İşisağ, Demirel, 2010, s. 192).

Genel anlamda yapılan çalışmalardan ve faaliyetlerden hareketle dil eğitimi denilince akla her ne kadar anadil de bir dil eğitimi olsa da öncelikle yabancı dil eğitimi gelmektedir. Bu iki alan birbirinden farklı gibi algılansa da söz konusu dil olduğu için ve hitap ettiği merkez nokta insan olduğu için ortak özelliklere de sahip oldukları oldukça belirgindir. Örneğin hedef grubun anlama oranı, anladığını uygulayabilme hatta kullanabilme oranı ya da bu oranların doğal veya bilişsel işlemesi gibi. Her ne olursa olsun değişmeyen şeyin ise bu süreçte edinim ya da eğitimle alınan dilin uygulama

etkinliğinin oranının kullanımı belirlediğidir. Ne kadar dilin doğasına maruz kalınırsa o kadar o doğallık edinilir ya da öğrenilir denilebilir.

2.7.1.1.Okuma Becerisi ve Yaklaşım ve Yöntemlerdeki Yeri

Okuma becerisi dil öğretim becerileri içerisinde pasif şekil denilebilecek beceri şeklidir. Çünkü öğrenen bu beceri kazanımı sürecinde üretken durumda değildir. Amaç sadece malzeme olarak kullanılan metni okuyabilmektir. Hatta ilk etapta metnin tam olarak anlaşılması bile beklenmez. Kur içerisinde seviye ilerledikçe okuduğunu anlama ve yorum yapabilme beklenir. İlk başta öğrenen bir çaba harcamaz sadece okur ve özetleme yapar.

Dilin genel olarak yapılarına hakim olan birey anlamını çıkaramasa bile bir metni rahatça okuyabilir. Fakat anlama gerçekleşmediği sürece tek başına okumanın bir manası yoktur. Okuma ancak anlama gerçekleştiğinde dil öğretimi açısından bir önem taşır. Bu yüzden okunan metnin öğrenenin düzeyine uygunluğu çok önemlidir. Okuma becerisinde okunan metin ile kelimeleri ve dil yapılarını, okuma usulleri ile sesli ve sessiz okuma ilkelerini, düzeyine uygun kelime, deyim, atasözü, kalıp sözler, vecize ve terimleri öğretmek metindeki mesajları tam ve doğru biçimde anlayarak özet çıkarma ve ana fikri ifade edebilme hedeflenmektedir (Gümüş).

Okuma becerisi eğitimi sırasında öğrenenin sınıf içindeki özel durumları, bulunma amacı, öğrenenlerin çeşitliliği ve buna bağlı olarak kültür farklılıkları, hedef dildeki seviyeleri metnin seçiminde önemli olabilir. Metinlerin ilgi çekici ve dilinin güncel olması dikkat çekici olabilir. Bu da öğrenilen dilde kullanım kolaylığı ve iletişimin gerçekleşmesinde kolaylık sağlayabilir. Ayrıca malzemeler öğrenilen dilin kültürünü de yansıtmalıdır. Çünkü dil sadece kalıplardan oluşan bir yapı değildir. Dilin kültürle bir bütün olduğu ve dilin kullanıldığı alanlarda o dilin kültürünü bilmenin hangi koşullarda nasıl hitap edileceği ve nasıl kullanılacağı konusunda aslında bir ipucu olabilir.

Yapılacak etkinlikler öğrenenlerin tüm özellikleri de göz önünde bulundurularak yapılmalıdır ki bu da öğrenimi kolaylaştırabilir. Sınıfta öğrenenlerin yaşı, konumu,

amacı, sosyal statüleri, mesleki durumları göz önüne alınarak hazırlanan etkinlikler hedef dil öğreniminde oldukça önemlidir.

Okuma becerisi geliştirmede kullanılabilecek birçok yöntem vardır. Günümüze kadar kullanılan ve günümüzde ise yeni şekillerini alan yöntem ve yaklaşımlar her dil becerisi için ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Günümüzde artık pek kullanılmayan Dilbilgisi – çeviri yöntemini okuma becerisi için en çok kullanılan yöntemlerdendi. Bu yöntemde yukarıda açıklandığı gibi dil öğretiminde ilk öğrenilmesi gereken dil bilgisi kuralları olduğu için metinler üzerinden yapılan öğretimde, öğrenenden beklenen okuduğunu eksiksiz anlayıp sorulan sorulara doğru cevap vermesidir. Bu yöntemde amaç konuşma ya da dinleme becerisi olmadığı için her etkinlik ve çalışma okuma ve yazma becerisi üzerinde yoğunlaşmaktaydı. Fakat günümüzde artık her beceri için ayrı yöntem düşünülmemekte her beceri aynı ders planı içerisinde ve ayrı etkinliklerle ya da aynı etkinlik içerisinde desteklenmektedir. Bu her beceriyi aynı seviyede tutmak ve geliştirmek amacıyla öğreneni tek bir beceri üzerinde yoğunlaşmadan ve sıkmadan öğrenimi gerçekleştirmek içindir. Her bir beceri için ayrı yöntemler kullanılabilir. Bu doğru stratejiyi geliştirmek için öğretmenin gözlemiyle oluşur.

Tüm bunları göz önünde bulundurularak okuma becerisinde kullanabileceğimiz bazı yöntemleri şu şekilde sınıflandırabiliriz.

a.Sessiz okuma; Bu yöntemde amaç öğrenenlerin hız kazanmasıdır. Sessiz okumada anlamak önemlidir. Sessiz okuma belirli aralıklarla yapılabilir. Öğrenenler kendi tercih ettikleri ya da belirlenen her hangi bir metni sınıf içinde sessizce okurlar okumanın sonunda grup halinde ya da tek olarak metinden anladıklarını yazarak ya da konuşarak ifade ederler. Öğretenin sorduğu sorularla da anlamamanın tam gerçekleşmesi sağlanmaya çalışılır.

b.Sesli okuma; Burada amaç, öğrenenlerin kelimeleri nasıl telaffuz ettiği ve bağlam içerisinde nasıl kullanıldığını anlamalarını sağlamaktır. Sessiz okuma ile farkı burada ortaya çıkar. Yani amaç sadece anlamak değil anlatmaktır da. Sesli okuma öğrenenlerin okuma seviyesinin anlaşılmasını ve değerlendirilmesini sağlar. Ayrıca sesli ve düzgün okuma çabası okuma isteği de uyandıracaktır. Üç şekilde sesli okuma yapılabilir. İlkinde öğretmen sesli bir şekilde metni okur ve öğrenenler sorularla metni anlamaya çalışır. İkinci şekilde yine öğretmen metni sesli bir şekilde okur ve daha sonra

öğrenenlerden biri tekrar sesli şekilde metni okur. Sorularla yine metin anlaşılır. Üçüncü yöntemde ise yine öğreten metni sesli bir şekilde okur ve yine telaffuzları net duyan öğrenenler grup halinde ya da oluşturulan gruplarda birinin okumasıyla metni anlamaya çalışır. Tekrar tekrar okunan metinde duygu ve düşünceleri de yansıtmak telaffuzla beraber öğrenilir. Metin okurken yapılan yanlışlar metin okuması sonunda yapılır.

c.Göz atarak okuma; Bu yöntemle metnin ayrıntılarına girmeden konuyu ana hatlarıyla hatırlanmasını sağlamaktır. Metnin üzerinde hızlı bir şekilde göz gezdirilir ve genel hatlarıyla temel düşüncenin anlaşılması daha sonra soru sorularak anlaşılması sağlanır.

d.Özetleyerek okumak; Metindeki ana düşünce, olayın nerede, ne zaman geçtiği, konunun ne olduğu, metni okurken yakalayarak kısa kısa anlatımla görülmeye çalışılır.

e.Not alarak okuma; Amaç, metnin içerisinde geçen önemli olayları sesli veya sessiz okurken dikkat çeken olayları not alarak öğrenenin hatırlamasını sağlamaktır. Öğreten metni okursa eğer önemli kısımları tekrar okuyarak öğrenenlere yardımcı olur. Bu yöntem ayrıca metni işaretleyerek okuma olarak da geliştirilebilir.

f.Tahmin ederek okuma; Bu yöntemde amaç, öğrenenin okuma sırasında etkinliğini artırmak ve merak uyandırarak öğrenim sağlamaktır. Uygulamada, metni öğrenenler ya da öğreten okur, belli yerlerde durulur ve öğrenenlerin devamını ya da sadece başlık okunarak öğrenenlerin konuyu tahmin etmeleri istenir. Bu yöntem sorular sorularak hiç metin okumadan öğrenenlerin dikkatini çekme yönünden önemlidir (Nuhoglu, 2007, s. 25-30).

2.7.1.2.Yazma Becerisi ve Yaklaşım ve Yöntemlerdeki Yeri

Yazma becerisi, dil öğretim becerileri içerisinde öğrenenin belki de en zorlanacağı ama buna karşın en rahat ve yaratıcı olabileceği beceridir. Öğrenen, tek başına kalıp daha kontrollü olabileceği bir durumda olduğundan daha yaratıcı olabilir. Bununla beraber eğer öğrenen öğrendiklerini yazmada da uygulayabiliyorsa öğrenme tamamlanmış olur düşüncesi de yaygın bir düşüncedir. Öğrenen tüm düşüncelerini, duygularını ve gözlemleyip deneyimlediklerini yazma ile ifade edebilir. Bunun için yabancı dil öğretiminde yaygın olarak günlük tutma ya da düzenli olarak kompozisyon yazdırmak gibi etkinlikler yazma becerisi için önem taşımaktadır.

Yazma becerisi geliştirme belirli bir yaklaşım doğrultusunda olamayabilir. Bağımsız olarak her yaklaşımda karşımıza çıkar ve günümüze kadar gelen tüm yaklaşım ve yöntemlerde kısmen de olsa yerini bulmuştur. Aşağıda sıralanan tüm yazma yöntemleri günümüze kadar gelen yaklaşımlarda kullanılmıştır. Fakat günümüzde okuma, dinleme ve konuşma becerileri kadar yazma becerisi geliştirme konusunda daha çok düşünülmekte ve kullanılan tüm yöntemlerde etkinlikler içerisinde bulunmaktadır.

Yazma becerisinde okuma becerisinde olduğu gibi çeşitli yöntemler vardır. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz.

a.Not alma; Öğrenenler, okunan ya da dinlenen metni dinleme ve okuma sırasında önemli gördüğü yanları not alır, okunanlar ve dinlenenler özgün ifadelerle ayrıntılara girilmeden yazılır. Böylece hem süreden kazanılır hem de dili farklı şekillerde kullanma öğretilir.

b.Özet çıkarma; Amaç, metinde anlaşılan düşüncüyü kısa ve öz bir biçimde ana fikri kapsayacak şekilde öğrenenin metni anlaması sağlanmaya çalışılır. Boşluk doldurma; Öğrenenlerin, okuduklarını, dinlediklerini, izlediklerini metin halinde oluşturularak bırakılan boşlukları doldurması istenir böylece bağlamda kelimeleri nasıl farklı şekilde kullanılacağı öğrenilir.

c.Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma; Amaç, öğrenilen kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanmalarını sağlayarak bu yapıları farklı şekilde ve bağlamda kullanmalarını böylece tam bir öğrenme sağlamaktır. Oluşturulan havuzda bulunan kavramları yazma konusunda oluşturdukları ana fikre göre seçerek metin oluştururlar.

d.Serbest yazma; Öğrenenler bir konu seçerler ve duygu ve düşüncelerini şiir, düz yazı, tiyatro ya da hikaye şeklinde ortaya koyarlar. Bu da öğrenenin dil yeteneğini geliştirir.

e.Kontrollü yazma; Bu yöntemde amaç öğrenenin dilin yazma kurallarını doğru bir şekilde öğrenmektir. Kelime, cümle ve paragraf şeklinde verilen kuralları da doğru biçimde kullanarak istenilen şekilde metin oluşturulur. Öğrenenlere, cümlelerin yerleri karıştırılmış ya da örnek olarak hazırlanmış bir metin verilerek bu metinlerden yararlanarak metin oluşturmaları istenir.

f.Yaratıcı yazma; Bu yöntemle, öğrenenlerin yetenekleri geliştirilmek istenmektedir. Hayal ettikleri ya da düşündükleri her şeyi yansıtmaları onların dile hakimiyetlerini

ilerletecektir. Öğrenen, daha önce hazırlanan kelime listesini kullanarak yeni bir metin oluşturabilir ya da yazılmış bir metni kendi kelimeleri ile tekrar yazabilir. Öğretenin yönlendirmeleriyle yarısı yazılmış bir metni tamamlamaları istenebilir. Bu metnin başı ya da sonu olabilir. Böylece öğrenen metnin başlangıcı gelişimi ya da sonucu hakkında fikir üretirken dilin her yönlü düşünüp kullanabilir.

g.Duygulardan hareketle yazma; Bu yöntemle öğrenene dinletilen bir müzik, gösterilen resim-fotoğraf ya da sessiz bir görüntü üzerinden düşünmeleri ve hissettiklerini yazmaları istenir.

h.Eleştirel yazma; Okunan ya da izlenilen bir konu hakkında düşüncelerini tarafsız ve her yönüyle yazmaları istenen öğrenen yazma becerisi konusunda tüm eksikleri görebilir ve geliştirebilir.

ı.Eleştirel yazma; Okunan ya da izlenilen bir konu hakkında düşüncelerini tarafsız ve her yönüyle yazmaları istenen öğrenen yazma becerisi konusunda tüm eksikleri görebilir ve geliştirebilir (Nuhoglu, 2007, s. 30-34).

2.7.1.3.Dinleme Becerisi ve Yaklaşım ve Yöntemlerdeki Yeri

Dinleme eğitimi öğrenimin ilk adımıdır. Dinleme eğitiminde metinlerin yapısı, kullanılan cümlelerin uzunluğu ve karışıklık ya da sadeliği, bilinmeyen kelimelerin sayısı, dinlenen metnin anlatılmak istenen konu ile ilgi derecesi, verilmek istenen mesajların açıklığı, öğrenenlerin seviyesi, seçilen materyalin kullanım kolaylığı, öğretilmek istenen konuyu kolaydan zora ve soyuttan somuta öğretilmesi oldukça önemlidir (Doğan, 2013, s. 19).

Bir dinleme eğitimi sırasında üç süreç bulunur.

1.Dinleme öncesi etkinlikler

2.Dinleme sırası etkinlikler

3. Dinleme sonrası etkinlikler

Dinleme öncesi, dinleme sırasında sessizliğin çok önemli olmasından dolayı sınıfta sessizliğin sağlanması ve bunun devamlı olmasını sağlamak önemlidir. Sesin tüm sınıfta aynı şekilde duyulmasını sağlamak, etkinlik öncesi konu hakkında sınıfı bilgilendirmek

ve güdülenmeyi sağlamak gerekir. Dinleme sırasında not tutmak, kendini konuşanların yerine koyarak dinleme bu süreçteki etkinlik çeşitlerindendir. Not tutarken sadece önemli görülen cümleleri ve düşünceleri yazmak yeterli olacaktır. Her şeyi not etmeye çalışmak öğrenenin dikkatini dağıtacak ve konudan kopmasına sebep olacaktır. Metin üzerinde basitten zora ve somuttan soyuta ilkesi burada geçerli olur. Çünkü eğer dinlenen metin karmaşık başlarsa daha dinlemenin ilk dakikalarında öğrenenin konudan kopmasına sebep olur. Uygulamalar doğrudan metin üzerinde değil cümle cümle ilerleyerek önemli olduğu düşünülen kelimelerin yakalanmasını sağlamaya yönelik olmalıdır. Bu nedenle ilk önce tamamı dinletilen metin daha sonra cümle cümle dinletilerek ilerleme sağlanmalıdır. Dinleme sırasında materyal durdurularak sorular sorulabilir hatta cümleler tek tek telaffuz etkinliği için tekrarlatılabilir. Dinleme sonrası, dinleme sırasında alınan notlarla ve önemli görülen konular hakkında sorular sorularak etkinlik başlatılıp daha sonra metnin devamı ile ilgili tahminde bulunmak, konuşma ile beraber bir diyalog hazırlatma gibi etkinlikler yapılabilir. Öğreten daha sonraki dinleme etkinliği için güdüleme sağlamalı ve gerekirse ödevlendirme yapılmalıdır (Doğan, 2013, s. 22).

Her dinleme etkinliğinde farklı bir yaklaşım ışığında farklı bir yöntem kullanılabilir. Dinleme daha çok iletişimin temel kollarından biri olduğundan iletişim açısından hazırlanana tüm etkinlikler içerisinde bulunacaktır. Dinleyip anlama ve cevap verme, kendini ifade edebilme dil öğrenmede en çok zorluk çekilen yan olduğundan bu beceri için tüm yöntemler içerisinde iletişimi kolaylaştıracak yaklaşımlar uygulanabilir.

Dinleme etkinliğini çeşitlendirmek ve dinleme etkinliklerini farklı yollarla denemek dinlemede başarıyı hızlandıracak ve kalıcılığını destekleyecektir. Bu yöntemleri şöyle sıralayabiliriz.

a.Katılımlı Dinleme; Bu dinleme türünde konuşmacıyı takip etmek ve konuyu kaçırmadan anlamaya çalışmak ve devamında konuşmacıya sorulan sorularla dinlemeyi gerçekleştirmek önemlidir. Göz teması ve duygularını yansıtmak dinleyenlerde güdülenme sağlayacağı için gereklidir. Konuşmacının iyi anlaşılabilmesi için konuşmanın uygun yerlerinde konuşma kesilerek açıklamalar yapmak ve sorular sormak da güdülenmeyle beraber anlamayı destekleyecektir.

b.Katılımsız dinleme; Burada amaç dinlemeyi zihinsel olarak gerçekleştirmektir. Yani dinleyici bir açıklama mı yapıldığını yoksa bir süreçten mi ya da bir olaydan mı bahsettiğini anlamalıdır. Kim, ne, nerede, nasıl gibi sorulara cevap aranır.

c.Not alarak dinleme; dinleyen konuşmaya katılabildiği gibi hiç katılmadan da bu etkinliği gerçekleştirebilir. Örneğin radyo dinliyorsa ya da bir kayıt, burada öğrenen metne dahil olmaz ama not alarak anlamayı kolaylaştırır. Dinleme sonrası sorulan sorulara daha rahat cevaplandırabilir.

d.Kendini konuşanın yerine koyarak dinleme; bu etkinlik sırasında dinleyenle konuşmacı arasında sağlanan bir bağ ile anlamayı kolaylaştırır. Aynı bakış açısını yakalayabilmek ve hislerini anlamak dinleme sırasında anlamlandırmayı sağlar.

e.Yaratıcı dinleme; amaç dinlenen metin üzerinden yeni düşünceler ve fikirler üretilmesini sağlamaktır.

f.Seçici dinleme; öğrenen bu yöntemde kendi kişisel özelliklerini, ihtiyaçlarını, isteklerini ayırt ederek ona yönelik olan metinde güdülenme sağlanmasıyla öğrenmeyi gerçekleştirir. Bu nedenle etkinlikler ve malzeme hazırlanırken sınıfın özelliklerini iyi anlamak ve ihtiyaç analizi yapmak çok önemlidir.

h.Eleştirel dinleme; Konuşmayı iyi analiz etmek ve metnin amacı ve verdiği bilgiyi anlamaya yönelik dinlemedir (Nuhoglu, 2007, s. 21-22).

2.7.1.4.Konuşma Becerisi ve Yaklaşım ve Yöntemlerdeki Yeri

Konuşma, dil öğrenildiğinin ilk göstergesi olabilir. Bu nedenle konuşabilen öğrenen hem öz güven kazanacak hem de dili kullanma ve değerlendirme için istek sahibi olacaktır.

Günümüzde tüm güncel olarak kullanılan tüm yaklaşımlar benimsediği konuşma becerisi yöntemleri dil öğreniminde önemli bir yer tutar. Bunu dil öğrenmedeki iş, evlenme, akademik hayat gibi sıralayabileceğimiz sebeplerdir diye açıklayabiliriz. Her alandaki iletişim ihtiyaçları ilk dinleme ve anlama üzerinde yoğunlaşmaktadır. Dili konuşabilme de bu aşamada devreye girer. Öğretim ve öğrenim sırasında etkinlikler ve yapılan tüm çalışmalarda bu beceriye yönelik geliştirilen yöntemler bireyde dili öğrendiği ve kullanabildiğini düşündüğü anda gelişebilmektedir. Özellikle bilişsel ve

yapılandırmacı yaklaşımların benimsendiği öğretim şekillerinde konuşma becerisi geliştirme tekniklerinin önemli bir yer tuttuğu bilinmektedir.

Günümüzde aktif olarak kullanılan konuşma türlerini şu şekilde sınıflandırabiliriz.

a.İkna etme; fikirleri destekleyen kaynakları gösterme, beden dili kullanma ve savunulan fikrin iyi bilindiğini hissettirmekle gerçekleşebilir.

b.Eleştirel konuşma; Belirli bir konuyu iyi ve kötü yanlarıyla ve farklı yönlerle çözüm üreterek konuşmadır.

c.Katılımlı konuşma; konuşma sürecinde dinleyenleri konuşmaya dahil ederek hem açıklamayı hem de anlamayı kolaylaştırabiliriz.

d.Tartışma; Karşılıklı konuşma, konuşmanın konusunu, amacını, savunulan fikrin anlaşılması ve anlatılması açısından önemlidir. Tartışma konuşanlara da güdülenmeyi sağlayarak konuşmadan kopmadan anlamayı kolaylaştırır. Bu etkinlik içerisinde öğretmenin dahli konuyu seçme ve konuşanları yönlendirme şeklinde olur. Öğreten bir konu seçer ve konuşmacıların hazırlanarak tartışma şeklinde açıklamalar yapmalarını bekler.

e.Kelime havuzu; burada yine öğretmenin hazırladığı kelime havuzundan seçilen kelimelerle bir metin oluşturacak şekilde konuşma hazırlamayla gerçekleşir (Nuhoğlu, 2007, s. 22-24).

3.BÖLÜM

MALZEME VE KULLANIMI

3.1.YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE MALZEMENİN ÖNEMİ VE KULLANIMI

Dil öğrenimi ve öğretiminde kalıcılığın sağlanması için gerekli koşulları ilgili çalışmada açıklanmıştır. Bu koşulların içerisinde en önemlilerden biri malzeme kullanımıdır. Bu bölümde dil öğretiminde malzeme seçimine daha geniş bir şekilde değinilecektir.

Malzemeyi yazılı, sözlü, görüntülü kaydedilmiş geliştirilebilen her türlü belge araç ve gereçlerdir diye tanımlayabiliriz. Kullanılan malzemenin hedef ve amaç doğrultusunda şekillendirilmesi ve hazırlanması önemlidir. Malzeme hazırlanma aşamasında öğreticinin sınıfın özel ve genel durumu hakkında bilgi sahibi olması gerekir. Bu şekilde ihtiyaç analizi yapılarak malzeme hazırlanmalıdır. Sınıfın yaş ortalaması, dil öğrenmedeki amacı, millet olarak dağılımı ki bu toplumsal yapısı ve dil öğrenmeye bakış açısı açısından önemlidir, sosyal statüsü, öğrenenlerin kişisel yetenekleri ve kur olarak dil düzeyleri, eksikleri ve dil öğrendikleri merkezden beklentileri öğrenmede sürecinde önemlidir. Malzeme de bu özelliklerin iyi analiz edilmesiyle görsel, işitsel, hem görsel hem işitsel olarak hazırlanmalıdır. İyi hazırlanmış bir malzeme öğrenmedeki istek ve cesareti, düşünme yeteneğini geliştirmeyi, bilgi ve becerinin yeterli şekilde kullanılabilmesini ve kalıcılığı destekler. Hutchinson ve Waters, (1990, s. 107), yabancı dil öğretiminde ihtiyaç analizi ve ders tasarımının tamamlanmasının ardından bunları gerçek öğretim malzemesine dönüştürmenin üç yolu olduğunu belirtir. İlki, var olan malzemelerden seçim yapmak, ikincisi yeni malzeme oluşturmak, üçüncüsü ise malzeme uyarlaması yapmaktır (Işık, Altmışdört, 2010, s. 223).

Malzemenin kullanımı öğretim tekniklerinde önemli rol oynar. Gösteri tekniği, soru cevap tekniği, rol yapma, drama, ikili ve çoklu grup çalışmaları, eğitsel oyunlar, bilgisayar, radyo ve televizyon gibi malzemelerle teknoloji yardımlı öğretim teknikleriyle desteklenir. İyi seçilmiş bir malzeme çoklu öğrenme ortamı sağlar, öğrenenlerin farklı öğrenme ihtiyaçlarını karşılar, dikkat çekerek güdüleme sağlar, hatırlamayı kolaylaştırır, soyut durumları somutlaştırarak içeriği basitleştirir, zamandan tasarruf sağlar, güvenli gözlem olanağı sunar, eğlenerek öğrenme ile malzemeyi yeniden kullanma için yaratıcılığı geliştirir (Baki ve Karakuş, 2012, s. 13,14). Malzemenin özgün olması önemlidir. Bu öğrenende ilgi ve düşünme yeteneğini artırır. Özgün olan malzeme öğrenenin düşünme yeteneğini geliştireceği için öğrendiği kalıpları, kelime ve kuralları yeniden anlamlandırıp yeni cümleler ve yeni anlatımlar oluşturmasını ve güdülenmeyi sağlayacaktır. Öğretimde malzemenin etkin ve görev odaklı olması, dil becerilerinin tümüne hitap etmesi dil gelişiminde ve öğrendiklerinin sınıflandırmasını yapmasında ve böylece becerilerinin tümüne yayılarak analiz kabiliyetini artıracaktır. Özgün olan malzemeler dildeki değişiklikleri yansıttıkları, öğrenenlerin zevkle ve dikkatle takip etmelerini sağladıkları ve ayrıca aynı malzemenin birden çok anlatım için kullanılabilmesi açısından değerlidir. Öğrenenlerin farklı özelliklere ve kabiliyetlere sahip olabileceği göz önüne alındığında farklı malzemelerin olması ile çeşit çokluğu ve özgünlüğünün ne denli önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Malzemenin öğrenilen bilgiyi somutlaştırması bellekte oluşan görselin daha kolay algılanmasına ve kalıcı olmasını sağlar. Malzemenin kullanılması ayrıca öğrenme süresini de düşürür. Öğretenin de bir nesneyi mesela meyve, eşya ve ya bir hissi tanımlaması zor olabilir. Fakat malzeme bunu kolaylaştırır. Bu da öğrenimde zaman kazandırır (Işık ve Altmışdört, 2010, s. 224).

Demirel ve Yalın,(2011, s. 69; Yalın, 2010: 81)Bilginin hatırlanma yüzdelerini bilmek, yabancılara Türkçe öğretiminde ders malzemenin önemine bir kez daha dikkat çekecektir. “Bilginin hatırlanmasında okuma %10, işitme %20, görme %30, görme ve işitme %50, söyleme %70, yapma ve söyleme %90 etkilidir.” diyerek malzemenin önemini ortaya koyar. Yani öğrenme sürecine ne kadar çok duyu dâhil olursa öğrenme daha etkili olur; öğrencinin konuşma becerisini geliştiren, pratiğe yönelik uygulamalar öğrenilenlerin kalıcı olmasını sağlar. Ayrıca görsel ve işitsel malzemelerin öğrenmede ne denli etkili olduğunu yine bu yüzdelere bakarak görebiliriz (Duman, 2013, s. 5).

Malzemelerini özelliklerini kısaca sıralarsak;

1.Malzemenin özgün olması öğrenenin düşünme ve tasarımı ve yaratıcı yönünü ortaya çıkarabilmesi açısından önemlidir. Malzeme ne kadar özgün olursa öğrenenin öğrendiklerini kavrama kullanması o kadar güçlü olur.

2.Güncel olması; Malzemenin güncel olmasıyla hedef dilin günlük dilde ve o dönemi yansıtan şekilde nasıl kullanıldığını öğrenen net bir şekilde görebilir.

3.Tüm dil becerilerine yönelik olması; Her öğrenenin aynı şekilde ve aynı seviyede öğrenmesini bekleyemeyiz. Bu nedenle öğrenme farklılıklarına dayanarak farklı modellerde hazırlanan ve her beceriye hitap edecek malzeme önemlidir.

4.Yönlendirici ve düşünmeye zorlayıcı olması; Malzeme düşünmeye ve üretmeye yönelik olunca ve yeni kalıpları ve kelimeleri öğretecek ve kalıcılık sağlayacak şekilde olursa öğrenme kolaylaşır. Düşünme gücünü artırır. Geliştirilebilir olması da bu bağlamda önemlidir.

5.Hedefe odaklı olmalı ve dersin niteliği ile örtüşmeli; Malzeme birçok konuyu ve kalıbı içermemeli. Tek sefer tek kalıp ilkesine dayalı olarak hedef odaklı olmalı ve konu ile bütünleşmeli

6.İletişime imkan tanınmalı; Malzeme sadece tek öğrenen yönelik olmamalı. Grup çalışmalarına da olanak sağlamalı böylece iletişim temelli öğrenim sağlanmış olur.

7.Açık ve anlaşılır olması; Malzemenin öğrenimi kolaylaştırması ve zaman kazandırması amaçlandığı için kullanılan dilin yalın olması da önemlidir.

8.Öğreneni güdülemesi ve ilgi uyandırması; Öğrenmede güdüleme oldukça önemlidir bu nedenle malzeme bu yönde etkileyici olmalıdır.

9.Grubun kişisel özelliklerine hitap etmesi de öğrenme açısından yaratıcılık sağlayacaktır.

10.Malzeme ayrııcı tekrar alıştırma ve örneklem yaptıracak şekilde hazırlanmalıdır (Hutchinson ve Waters, 1990: 107 aktaran Işık, Altmışdört, 2010, s. 223, aktaran Duman, 2013, s. 4).

Kullanılan malzeme birçok alanda hazırlanabilir. Bu da malzeme çeşitliliği açısından önemlidir. Örneğin yazınsal bir metin, kısa bir film ya da bir şarkı kaydı. Bunlar her biri kullanım açısından farklılıklarıyla öğrenim farklılığı oluşturabilir. Malzemeleri görsel, görsel işitsel ve işitsel malzemeler olarak sınıflandırabiliriz. Bunlar:

- 1.Görsel malzeme; kitaplar, gösterim tahtaları, resimler her türlü çizimler, şemalar, kavram haritaları, grafikler, eşya ve modeller olabilir. Bu malzemelerle öğrenen kalıbı yada kelimeyi gördüğü bir nesne veya okuduğu metinle anlamaya çalışır.
- 2.İşitsel malzeme; Radyo, plaklar, ses bantları ve cdler bu malzemeler içerisinde sayabiliriz. Bu malzemelerle öğrenen, hedefi sadece dinleyerek kavramaya çalışır. Tonlama ve telaffuz bu malzemelerle oldukça net anlaşılır.
- 3.Görsel işitsel malzeme; filmler, televizyon gösterimler, kayıtlı görsel temalar. Öğrenen dinlediği metin üzerinde el kol hareketleri vücut duruşu gibi görsel desteklerle öğrenimi gerçekleştirilebilir.

Bu temelde çalışmanın konusu olan işitsel- görsel malzemeleri ele almadan önce eğitim-öğretim teknolojilerine değinilmesi gerekebilir. Eğitim öğretim teknolojilerinin içerisinde geçmişten günümüze birçok malzeme sayabiliriz. Günümüze yakın olanların içerisinde hala kullandıklarımızdan karatahta, beyaz tahta, manyetik tahtalar, kumaş kaplı tahtalar, döner levhalar başta olmak üzere grafikler, resim-poster- afişler, karikatürler, yazılı basın, geziler, sergiler gibi birçok malzeme sayabiliriz. Teknolojik anlamda ilerledikçe kullanılan malzeme çeşitliliği artmış ve teknolojik aletler hayatımızın tüm aşamasında olduğu gibi eğitim-öğretim alanında da yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Telefon, radyo, ses kayıt cihazları, televizyon ve video, fotoğraf makineleri, bilgisayar ve ulaşabileceğimiz birçok programla birlikte birçoğu. Bu malzemeler elektrikle çalışırlar, sadece kulağa sadece göze ya da hem kulağa hem göze hitap edebilirler, ucuz olabilirler, her zaman bulunabilirler, kolay taşınabilirler ve kullanılabilirler, küçük ya da büyük gruplarda ya da bireysel olarak kullanılabilirler, birden çok hedefe yönelik olabilirler. Bununla beraber tek bir beceriye ya da birden çok beceriye hitap edebilirler. Tüm bu malzemelerle günümüzde birçok bilgiye ulaşmak, bilgiyi geliştirmek ve uygulamak oldukça kolay olduğu gibi eğitim ve öğretim için kullanmak da birçok konuda kolaylık sağlayabilir (İşman,2015, s. 222-343).

Konu dahilinde bu teknolojik malzemeler içerisinde işitsel- görsel malzemeler, öğrenenin her ortamda kullanabileceği ve bu açıdan zaman kazandıracak, ulaşım araçlarında yolda evde her yerde kullanabileceğimiz ve tekrarlarını sağlayabileceğimiz malzemelerdir. Sadece dinlenmediği için öğrenenin dikkatini daha iyi toplamasını görsel olan video gibi malzemelerle izlerken dikkat toplamada yardımcı olacak ayrıca tonlama ve telaffuzun tam anlaşılabilmesi de sağlanabilir. Yine eğer doğru seçilen bir malzeme ise dil öğreniminde önemli gördüğümüz kültürel bağlamdaki iletişim de kurulabilir.

3.2.ÖĞRETİMDE ARAÇ KULLANIMIN ÖNEMİ VE İŞİTSEL ARAÇLARIN KULLANIMI

Bir öğrenme süreci ne kadar çok duyu organına hitap ediyorsa öğrenme o kadar kolaylaşır ve kalıcı olur. Başka bir deyişle görsel ve işitsel araçlar kullanıldığında öğrenme hem daha kolay hem de daha kalıcı olacaktır. Eğitim araçları bu bağlamda öğretmenin en büyük yardımcılarıdır diyebiliriz. Tabi bu malzemelerin çokluğundan ya da mükemmel olmasından ziyade doğru kullanımıyla sağlanacaktır (Seferoğlu, 2014, s. 64).

Günümüzde teknolojinin gelişimiyle her geçen gün teknolojik araçlar artmakta ve öğrenim ve öğretimde de sık sık kullanılmaktadır. Bu araçlar değişik duyu organlarını etkilemekte, kimisi soyut kimisi de somut yaşantılar sağlayarak farklı kalıp ve kelime öğretiminde kullanılmaktadır. Bu da aynı anda birden çok öğrenme becerisini geliştirmeyi desteklemektedir (Seferoğlu, 2014, s. 65).

Araçlara dayalı olarak yapılan öğretimin bu anlamda birçok yararı vardır. Öğrenende güdülenme seviyesini artırarak öğrenme isteği oluşturur. Hareket, ses ve renklerle dikkat çekerek öğrenmeyi kolaylaştırıp öğrenmeyi somutlaştırır. Sınıf dışı olgu ve olayları sınıf ortamına taşıyarak öğrenmede çeşitlilik ve değişiklik katar. Öğrenilen konularda etkili alıştırma ve uygulama olanağı sağlar (Seferoğlu, 2014, s. 67).

Malzemeler hazırlanırken tek dil becerisine yönelik olarak hazırlanabileceği gibi birden fazla dil becerisine yönelik de hazırlanabilir ve yine tüm dil becerilerinde

kullanabileceğimiz birçok yöntemle beraber birçok malzeme de olacaktır. Her malzeme her beceri için kullanmak mümkün olmayacağı gibi, malzemeyi amaca yönelik olarak geliştirerek kullanmak da mümkün olabilir. Örneğin görsel işitsel malzemelerden seçtiğimiz herhangi bir video dinleme becerisine yönelik kullanılabilir. Ancak filmi dinleme becerisi için kullanırken bir taraftan belli bir bölümünü canlandırma etkinliği yaparsak bu konuşma becerisi için de faydalı olabilecektir. Dil becerileri içerisinde kullandığımız tüm malzemeler için hangi beceriye yönelik ve nasıl kullanılmalıdır konusu önem taşımaktadır.

İlgili çalışmada dinleme becerisi üzerinden birçok malzeme üretebiliriz. Bunun için dinleme becerisine yönelik bilgileri iyi analiz edip ihtiyaçlara yönelik hazırlanmak gerekir. Dinlemede amaç çoğunlukla anlamadır. Bu konuda Doğan şöyle der; Dinleme ve okuma, anlamaya; konuşma ve yazma anlatmaya yönelik dil becerileridir (Doğan, 2013, s. 5, 2). İşitsel olarak kullanılan malzemelerin imgesel açıdan da gelişim sağlaması bilinmektedir. İşitseli insan beyninde sağlayacağı biçimlendirme ve duyuşsal olarak sağladığı hazla imge haline getirmek ve şekillendirmekle anlamlandırma ve dolayısıyla öğrenme de kolaylaşabilir.

Okuma ve yazma becerileri genelde etkiletişim yani iletişim ihtiyacı gerektirmez fakat dinleme ve konuşma iletişimin temelinde olan becerilerdir. Dinleme ve konuşmada çevrede var olan birçok çeldirici ile karşılaşılabileceğinde okuma ve yazmaya göre odaklanma süresi daha uzun ve zor olabilir. Bu nedenle bu becerileri geliştirme döneminde hazırlanan tüm öğretim süreci bu durum göz önüne alınarak oluşturulmalıdır (Doğan, 2013, s. 3).

İşitme fiziksel bir durumken; dinleme, içine işitmeyi de alan aktif - zihinsel bir durumdur. Kulağa gelen belirli frekanstaki her ses işitilir fakat bunlar dinlenmiş olmaz. Duyulan her şey dinleniyor demek değildir. İşte burada dinlemenin anlamayla beraber bir sonuç oluşturacağı ve bununla beraber öğrenmenin olabileceği düşünülebilir. Bunun oluşması için de her türlü dikkat çekebilecek ve yoğunlaşmayı sağlayabilecek malzemelerin kullanılması ön plana çıkmaktadır (Doğan, 2013, s. 5).

İşte burada işitsel araçlar devreye girer. İşitsel araçlar içerisinde de televizyon ve radyo ve bilgisayar gibi teknolojik aletleri sayabiliriz. Konumuz olan televizyon gerek işitsel gerekse görsel bir araç olduğundan öne çıkmaktadır.

Dinleme ve daha sonrasında görsel becerinin insanın kazandığı ilk beceri olarak düşünürsek (Doğan, 2013, s. 7) iyi dinleme alışkanlığının gelişmesiyle ve beraber bilişsel sürecin gelişimiyle bunun görsellikle tamamlanması öğrenmeyi sağlıklı kılacaktır (Doğan, 2013, s. 12). Bu nedenle işitsel ve görsel araçlar dolayısıyla radyo ya da televizyon öğrenme sürecinde önemli bir yer tutmaktadır.

3.3.AVRUPA DİL GELİŞİM DOSYASINDA DİL SEVİYELERİ

Avrupa Dil Gelişim Dosyasında genel olarak verilen dil seviyelerine baktığımızda 3 ana gruba ayırıyoruz. Bunlar ileri seviye (C1, C2) , ara seviye (B1, B2) ve temel düzey seviyesi (A1,A2) ' dir. Kısaca açıklarsak ileri seviyedeki dil kullanıcısı okuduğu ve dinlediği her şeyi neredeyse tamamen anlayabilir. Farklı kaynaklardan farklı alanlarda bilgi sağlayıp özetleyebilir. Doğal bir biçimde son derece akıcı konuşup kendini ifade edebilir. Karmaşık konularda ince anlam farklarını anlayabilir. Uzun ve zor metinleri ve gizli anlamları kavrayabilir. Doğal ve akıcı bir şekilde konuşabilir. Toplumsal, mesleki ya da akademik yaşamı içinde dili etkin şekilde kullanabilir. Karmaşık konularda açık şekilde kendini anlatabilir ve düzenlemeler yapabilir. Ara seviyedeki kullanıcı uzmanlık alanına ilişkin teknik bir tartışma da dahil bir metin içindeki somut ve soyut konuları anlayabilir. Doğal bir konuşucuyla rahat bir şekilde her konuyu konuşabilir. Kendini açık bir şekilde ifade edebilir. Farklı olasılıkların avantaj ve sakıncalarını dile getirebilir. İş, okul, eğlence vb konularda ana konuları anlayabilir. Erek dilin konuşulduğu alanlarda sorunlarını çözebilir. Bildik ve ilgi alanlarının olduğu konular üzerinde yalın ve tutarlı konuşabilir. Bir deneyimi ile ilgili açıklayıcı ve mantıklı açıklamalarda bulunabilir. Temel düzey seviyesindeki kullanıcı, Tek cümleleri ve doğrudan kendiyile ilgili ve dar çevresindeki konularla alakalı konuşabilir. Alışveriş, hastane ya da eğitimiyle ilgili konularda tüm istek ve sıkıntılarını anlatabilir. Sıradan gündelik dille somut gereksinimlerini karşılayabilir. Yalın ifadeleri anlayabilir. Kendisini ve ya bir başkasını tanıtabilir. Tane tane basit konuşulduğunda basit bir şekilde iletişim kurabilir (Avrupa Dil Gelişim Dosyası Meb, s. 26-27).

Avrupa dil gelişim dosyasında belirlenmiş olan bu seviyeler çerçevesinde yıllar içerisinde geliştirilen ve halen kullanılan dil yaklaşım ve yöntemlerini öğretim

sürecinde kullanmak ve malzeme geliştirmek için dikkatli çalışma gerekmektedir. Çünkü yukarıda da gördüğümüz gibi farklı seviyelerde belirtilen beceriler çerçevesinde her yöntemi de her seviyede kullanmak doğru olmayabilir. Dil öğretim sürecinde nasıl ki kolaydan zora ve basitten karmaşığa gidiyorsak yöntem seçerken de bunu göz önünde bulundurmamız gerekebilir.

A1 ve A2 düzeyinde kullanabileceğimiz yöntemler içerisinde dilbilgisi çeviri yöntemini başta sayabiliriz. Bunun sebebini de şöyle açıklayabiliriz. Bir dili, dilbilgisi açısından yani kuralları açısından hiç bilgi sahibi olmadan konuşmaya ve anlamaya çalışmak oldukça zor olacaktır. Öğrenilmeye başlansa bile ilerleme konusunda sıkıntılar yaşanabilir. Özellikle de eğer akademik çalışmalar, iş ilişkileri gibi ciddi boyutta mesleki dil bilinmesi gereken platformlarda, kulaktan dolma ya da basit seviyede kalacak dil yeterli olmayacaktır. Bundan dolayı dil bilgisi öğretimi ve başta kelime yüklemesi yapılması gerekebilir. Fakat belirli bir gelişim gösterildikten sonra diğer yöntem ve yaklaşımlar devreye girmelidir. Örneğin kulak-dil alışkanlığı yönteminden faydalanmak ve artık öğrenilen kalıp ve kelimeleri doğru telaffuzlarıyla duymak faydalı olabilir. Kulak-dil alışkanlığı yönteminde kullanılan özellikle ses kayıtları bu açıdan gereklidir. Çok sayıda alıştırma yapılması da dil öğrenimini pekiştirmek için önemlidir. Bu açıdan düşündüğümüzde eğer ilerleyen dönemlerde tüm yaklaşım ve yöntemlerin bir özeti gibi olan iletişimsel yaklaşımla desteklenerek seviye yükseltmek mümkün olacaktır. İletişimsel yaklaşımda öğrenilen tüm kalıp ve kelimelerin kullanım olanağı bulması hem öğrenende özgüven sağlayacak hem de öğrenmenin kalıcı olmasını destekleyecektir. Bu bağlamda kullanılacak malzemelerde farklılıklar gösterecektir. A1 seviyesinde daha çok yazılı metinle desteklenebilecekken A2 seviyesine geçildiğinde artık görsel ve işitsel malzemelerin desteğini almak gerekebilir. Çünkü bu seviyede yazmadan çok dinleme ve okuma kısmen de olsa konuşma ön plana çıkmaktadır. Görsel ve işitsel malzemelerin içerisinde de önemle üzerinde durduğumuz televizyon, güncel yazılı metinler, grafikler, kısa videolar ve radyo programları öne çıkmaktadır(Avrupa Dil Gelişim Dosyası Meb, s. 27-30).

B1-B2 seviyelerinde artık birçok konuda bilgi sahibi olan öğrenen için bildiklerini kullanma dönemi olduğunu düşünürsek görsel işitsel yöntem ile devam edilen eğitim süreci doğal yaklaşım desteğiyle ilerleme kaydedebilir. Çünkü artık bir çok konuya hakim olan karmaşık kalıpların büyük çoğunluğunu kolayca anlayabilen öğrenen belirli

seviyedeki metinleri anlayıp hatta rahatlıkla yeni metinler oluşturabilir. Bu metinleri görerek ve duyarak dilin doğal ortamında yaşayabilir ve iletişim konusunda da sıkıntı çekmez. Artık bildiklerini aktarmaya çalışan bireylerde telaffuz önemli olmaya başlar bu nedenle de dil doğal konuşanlarıyla gerçekleşen iletişim daha da önemli olacaktır. Bu seviyede artık temel dil bilgisi kuralları öğrenilmiş ve deyimler ve atasözleri gibi dilin nakışları diyebileceğimiz kalıplar öğrenilmeye başlanmıştır. Yazma becerisi artık ders programına dahil olur ve belirli seviyede metinler yazılabilir. Bu nedenle daha karmaşık ve uzun metinli malzemeler de kullanılabilir. Örneğin A seviyesinde kullanılabilecek kısa videolar artık sinema filmi seviyesine çıkabilir (Avrupa Dil Gelişim Dosyası Meb, s. 26).

İletişimsel yaklaşımın ders aşamasında tamamen hakim olduğu C1-C2 seviyesinde artık dil kurallarına ve kalıplaşmış cümlelere hakim olunmuş, kelime bilgisinin üst seviyede çıkmıştır. Birçok metin çok rahat anlaşılabilir, tiyatro ve sinema artık sıradan etkinler olabilir. Bu seviyede öğrenen çok rahat bir şekilde metinler oluşturabilir. Yazma becerisi oldukça gelişir. Öğrenen akademik çalışmalarda bulunabilir. Ders aşamasın çok çeşitli malzeme kullanılabilir ve hatta öğrenen kendisi malzeme geliştirebilir (Avrupa Dil Gelişim Dosyası Meb, s. 26).

Konu olan A2 seviyesinde yukarıda da açıklandığı gibi görsel ve işitsel malzemelerin kullanılması oldukça önemlidir. Çünkü daha birçok konuda eksiği olan öğrenen öğrendiği kalıpları ancak takip edebileceği, anlamada zorlanmayacağı, çok uzun olmayan ve güdülenmeyi sağlayacak malzemelerle desteklenmelidir. Telaffuzun da artık yavaş yavaş önemli olmaya başladığı bu süreçte bahsettiğimiz gibi televizyon, güncel metinlerin önem taşıdığı bilinmektedir. Görsel malzemelerle desteklenen malzemeler telaffuz, anlama zorluğu, zihinsel gelişim ve hayal etme ve yaratıcılık gibi konularda destek sağlayabilir. Çünkü bu seviyede önemli olan dil bilgisi kurallarının bilinmesi, öğrenilen kelime sayısının çokluğu, okuma ve dinleme becerisinin ilerleme derecesi ile beraber konuşma becerisinin kazanılmaya başlanmasıdır.

3.4.MALZEME ODAKLI VE AMAÇ ODAKLI METİN SEÇİMİ

Öğreten ve öğrenenin durumu, öğrenenin dil öğrenmedeki amacı, sınıf düzeyi ve bunun gibi birçok konu malzemelerin gerekliliğini ve kullanım alanlarını belirlemektedir diyebiliriz.

Malzemeler hazırlanırken göz önünde bulundurmanız gereken ilkeler vardır. “Anlamlılık ilkesi, bilinenden başlama ilkesi, çok örnek ilkesi, görelilik ilkesi, seçicilik ilkesi, tamamlama ilkesi, fonun anlamlılığı ilkesi, kapalılık ilkesi, birleştiricilik ilkesi, algıda değişmezlik ilkesi, derinlik ilkesi, yenilik ilkesi, basitlik ilkesi, hedef-davranış ilkesi, öğrenciye uygunluk ilkesi” (Demirel, Altun 2011, s. 59-61; Yaylacı, H.S.ve Yaylacı F. 2013 aktaran Duman, 2013, s. 2).

Örneğin anlamlandırma ilkesi ve hedef davranış ilkeleri doğrultusunda hazırladığımız malzeme aynı anda hem anlamlı yani konuya bağlı ve anlaşılması kolay hem de hedefe yönelik hazırlanmış ve amaç doğrultusunda geliştirilmiş olmalıdır. Metin yardımıyla öğretim yöntemi de dil öğretimi ve öğrenimi sürecinde çok kullanılan bir yöntemdir. Bu yüzden dil öğretimi sırasında metin seçerken birçok konuya dikkat edilmelidir. Metnin sınıfın düzeyine uyması, kültürel öğeler içermesi ve güdülenme sağlayacak şekilde olması önemlidir. Metin ile öğretimde amacımız eğer şimdiki zaman konusunu öğretmek ise metnin içerisinde bu konu ile ilgili cümleler ve ya kelime öğretimi yapmak ve aynı zamanda kültür bilgisi vermek istenen bir derste ise kültür hakkında bilgi verilen bir metnin seçilmesi ve malzeme olarak geliştirilmesi doğru olacaktır. Amaca yönelik ve malzeme olarak kullanılacak metnin hangi seviyede olduğunu iyi değerlendirmek de önemlidir. Her metin türünü her seviyede kullanmamız mümkün değildir. Öğretenin bunu iyi analiz edip, seçimi en doğru şekilde yapması gerekir (Duman, 2013, s. 2).

Metin türlerini şöyle sınıflandırabiliriz:

3.4.1.Edebi Metinler

Bu metinler öğrenene bir şey öğretmek amaçlı yazılmamış metinlerdir. Bu metinler daha çok dilin edebi tarafını ortaya koyarak süslü yapılarla okuyanın etkilenmesi sağlamak amacıyla yazılmış metinlerdir. Bu metinler yabancı dil öğretiminin yapılmaya başlandığı dönemlerde sıkça kullanılmıştır fakat tam bir verim alınamamıştır (turkedebiyati.org: 21.06. 2018).

3.4.2. Üretilmiş (kurmaca) Metinler

Bu metin türü ise dil öğretiminde edebi metinlerden sonra uzun bir kullanılan metinlerdir. Metinlerdeki hedef tamamen öğrenene yönelik olup; bu metinler özellikle de dil bilgisi açısından bilgi vermek amaçlı düşünülerek oluşturulan metinlerdir (turkedebiyati.org; 21. 06.2018).

3.4.3. Özgün Metinler

3.4.3.1. Kullanım İşlevli Metin

Gündelik hayat içerisinde hem yazılı hem de sözlü olarak gerçekleşebilecek durumları yansıtabilecek özgün metin türleridir. Örneğin; İlanlar, taşıt levhaları, ilaç reçeteleri, haritalar, şehir planları vb. (turkedebiyati.org; 21. 06.2018).

3.4.3.2.Bilgi İletici Metin

Bu tür metinler daha çok kültür içerikli olup gündelik hayat içerisinde yaşanan olayları değerlendiren ve öğrenenin yorum yapabilmesini sağlayan metin çeşitleridir. Örneğin; Sözlük, ansiklopedi, gazete, dergi, radyo programları, televizyon programları vb. .(edebiyatokulu.org; 21.06.2018).

3.4.3.3.Yazınsal Metin

Bu metin türü ise tamamen öğreneni kültürel açıdan bilgilendirmek amacı ile yazılmış ama metin içerisinde okurun kendisini bulabileceği ve öğrenenin bulduğu boşlukları doldurarak kültürel alış veriş yapabildiği metinlerdir. Bu metinlerde anlatılmak ve verilmek istenen o kadar güzel yerleştirilmiştir ki öğrenen bunu farkına varmadan almaktadır. Örneğin; Belgeseller, filmler vb.(edebiyatokulu.org; 21.06.2018).

3.4.4.Özgür Metin

Özgür metin metin üzerinde inceleme geliştirme ve değiştirme yapabildiğimiz, öğrenen öğrenme için daha geniş bir alan oluşturabilecek metin türüdür. Dil öğretimi sırasında

iletişimsel boyutta düşündüğümüzde öğrenen geniş bir alan bıraktığı için öğrenme sırasında rahatlıkla kullanabileceğimiz ve üzerinde yöntem geliştirebileceğimiz metinlerdi (turkedebiyati.org: 21. 06.2018).

3.5.TELEVİZYON REKLAMLARININ İLETİŞİMSEL ETKİSİ

Günümüzde bilim ve teknolojiadaki ilerlemeler ve gelişmeler sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan değişmelerle insan hayatının tüm alanlarını etkilemekte. Bilgiye sahip olma ve yeni bilgiler öğrenme de bu ihtiyaçların en önemlisidir diyebiliriz. Bilgi edinmek için ise artık sadece yerel değil uluslararası hizmet veren birçok teknolojik araç kullanılabilir. Bunların başında da televizyon geliyor. Televizyon birçok alanda insanlara hizmet vermektedir. Bunların başında haber alma ve bilgi edinme gelmektedir. Eğlence ve iyi vakit geçirme de yine televizyonun günümüzde tercih sebeplerindendir. Televizyonun ayrıca bilgilendirme amacı içerisinde tabi ki ürün pazarlama da yer almaktadır. Üretim ve tüketim olarak adlandırdığımız ve insanoğlunun var olmasından beri hayatını devam ettirmek için uyguladığı bu kavramlar televizyonun da amaçlarından biri olan pazarlama için önemlidir. Günümüze kadar birçok pazarlama modeli kullanılmış ve hedef kitleyi etkilemek amaçlanmıştır (İşman,2015, s. 546-550).

Televizyon reklam dünyasında güncel kullanılan iletişim modellerden biri de Aıda modelidir. Bu model tüketici davranışlarının tek bir model altında kontrol edilemeyeceği üzerinde durmakta ve tüketiciyi birçok aşama ile etkilemek amacındadır. Zaten modelin adı bu aşamaların baş harflerinde oluşmaktadır. Bunlar; dikkat çekme, ilgi uyandırma, istek uyandırma ve harekete geçme olarak sıralanır. Dikkat çekme (attention) modelin ilk aşamasıdır. Bu aşamada firma hedef kitleye nelerin tanıtılacağını duyurusunu yapmalıdır. Tüketicilerin ürün ve hizmetlerde neler olduğunu ve sağlayacağı hizmeti tanımlamalıdır. İkinci aşama olan ilgi uyandırma (interest) aşamasında tüketicinin ürün veya hizmetlerle ilgi göstermesini sağlayacak unsurlar kullanılmalıdır. İstek uyandırma aşamasında (desire) tüketicinin ilgisi çekilen ürün veya hizmetin alınması isteği uyandırılmaya çalışılır. Son aşama olan harekete geçme (action) aşamasında ilk üç aşama gerçekleşen ürün veya hizmete olan ilgiyi sahip olma isteğine dönüştürme aşamasıdır (Reklam. Com.tr : 21. 06. 2018).

Bu amaçlar doğrultusunda hazırlanan reklamlar dikkat çekici, etkileyici, kısa metinli olmasıyla akılda kalıcı gibi özellikler taşırlar. Müzik ve görsellerle desteklenen reklamlar kolay anlaşılır olmasıyla dil öğretiminde de kullanılabilirler.

Bu modelde amaç izleyenleri etkilemek olduğu gibi dil öğretiminde de amaç öğreneni etkilemek, güdülenmeyi sağlayarak öğrenme isteği uyandırmaktır. İletişim aracı olarak kullanılan televizyonda güncel olaylara bağlı örnekler verilebileceğinden güncel dil eğitimi verilebilir. İlişkiler nesnel ve objektiftir (Demiray ve Binatlı, 2003, aktaran İşman, 2015, s. 556) . Büyük kitlelere aynı anda ulaşabilir, geniş alanlara hitap edilebilir. Televizyonda konu hakkında çok sayıda örneğe ulaşılabilir ve tekrar yapma daha kolay olur. Özellikle güncel dil kullanılmasından dolayı televizyon oldukça önemli bir iletişim aracı olmasıyla beraber dil öğretiminde de oldukça önemlidir (İşman, 2015, s. 555).

Televizyon, bir toplumsallaşma aracı olarak günümüz insanının düşünceleri, değer yargıları ile tutum ve davranışlarının temel belirleyicilerinden birisi olmuştur (Günindi, 2002 aktaran Akça ve Şenol, 2012).

Özellikle gençler arasında kitle iletişim araçları üzerinden yapılan reklamlardan özellikle televizyon, dergi ve gazete reklamlarından etkilendikleri, dinledikleri müzik türleri ve reklamların giysi seçimleri başta olmak üzere birçok seçimde belirleyici rol oynadığı bulunmuştur. Medyanın küreselleşmesi bireylerin bakış açılarını genişletebilmekte ve bilgiye eşit ulaşım hakkını sağlayabilmektedir (Akça ve Şenol, 2012).

3.6.TELEVİZYON REKLAMLARININ YABANCI DİL ÖĞRETİMİNE VE ÖĞRENİMİNE ETKİSİ

Eğitim, bireyde var olan ya da olamayan yetenekleri ve ilgileri belirleyip gelişmelerini sağlamak için düzenlenen faaliyetlerdir. Teknoloji ise, belirlenen yeteneklerin ve ilgilerin geliştirildiği eğitim- öğretim ortamlarının zenginleştirilmesinde etkin olan bir olgudur (İşman, 2015, s. 48).

Günümüzde teknoloji hayatımızın önemli bir parçası olmuş ve eğitim alanı da dahil bir çok alanda kullanılmaya başlanmıştır. Eğitimin en önemli amacı bireyi eğitmek ve yetiştirmektir diyebiliriz. Bu nedenle öğrenme ve öğretme ortamlarında teknolojinin kullanımı öğretimi ve öğrenimi kolaylaştırıp kalıcı olmasını destekleyebilir. Teknolojik aletlerin kullanım kolaylığı, ulaşılabilir olması, tekrar yapmak için uygun özelliklere sahip olmaları, taşınabilir olmaları gibi birçok özelliklerinden dolayı öğrenim ve öğretimi destekleyebilecekleri yadsınamaz (İşman, 2015, s. 48) .Dil öğretimi için özellikle yardım aldığımız teknoloji, yabancı dil öğretiminde dil becerileriyle beraber dilbilgisinin günlük hayatla bağlantılı, çözüm odaklı, aktif ve dikkatli bir şekilde öğrenilmesine de katkıda bulunmaktadır. Öğrenilen kuralların ve kalıpların geliştirilmesinde ve uygulamasında oldukça destekleyici olmasının yanı sıra, yaratıcı, analitik düşünmeyi, etkin iletişimi ve yüksek verimliliği temel alarak öğrenilen dilin mizahını, sembollerini ve istisnalarını anlayabilme ve yorumlamayabilme yetkinliğini sağlayabildiği gibi öğreneni de öğrenme stresinden uzaklaştırabilir (Topçu Tecelli, 2004; Melanlıoğlu vd., 2012; Topçuoğlu Ünal ve Yeğen, 2013, Chiasson, 2012, akataran Ökten ve Sauner).

Teknolojik aletler içerisinde günümüzde belki de en çok kullanılan televizyon ise öğretim ve öğrenimi katkısı olabilecek ve kullanım kolaylığıyla beraber ulaşılabilirlik açısından da en rahat olanıdır. Dil öğretimi geçmiş ve günümüze bakıldığında resimli metinlerin hem yabancı dil hem de ana dil öğretiminde kullanıldığını ve dört dil becerisi açısından da oldukça faydalı olduğunu görebiliriz. İletişimsel becerinin ön planda olduğu fakat başlangıç ve orta seviyede de karikatür, çizgi film, reklam gibi kısa metinli ve anlaması ile beraber yorumlaması da kolay olan malzemelerle öğrenenin başarısının yükseldiği görülebilir (Missiou ve Anagnostopoulou, 2010, Yaman, 2010 aktaran Ökten, Sauner).

Televizyon, günümüzün en temel teknolojisi olmasıyla küreselleşen ve iletişimin arttığı dünyamızda diğer dillere çok rahat ulaşılabilen, görsel destekli olduğu için anlaşılması kolay olan ve diğer dilleri diliyle beraber kültürünü de öğrenilebilecek en önemli malzemelerdendir diyebiliriz. Güncel dile ve otantik metinlere ulaşabildiğimiz için hem dili öğrenene hem de öğretilene faydalı olabilir. Dili öğrenme kültür ile beraber olabileceği için televizyona kültür aktarıcısı olarak baktığımızda önemi artar. Televizyonda yayımlanan sinema filmleri, haberler, spor programları, hava durumu gibi

birçok malzemeden yararlanılabilir fakat ilgili çalışmada seçilen reklamlar en ilgi çekici, basit metinli ve müzik ile görsel destekleyicileriyle beraber daha faydalı olabilir. Bu nedenle reklamları malzeme olarak nasıl kullanılabileceği irdelenmeye çalışılmıştır.

3.7.TELEVİZYON REKLAMLARININ AMAÇ ODAKLI KULLANIMI

Diğer dillerle karşılaştırıldığında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi çok yeni olduğu bilinmektedir. Bundan dolayı öğretim yöntemi planlanırken dünyada uygulanan ve geçerliliği ve etkinliği kabul edilen yaklaşım ve yöntemlerle beraber güdülenme sağlamak için dikkatle, yeterli donanımı sağlamak gerekmektedir.

Sınıfların düzenlenmesi, gerekli araç ve gerecin sağlanmasının yanı sıra öğretmenin iyi eğitilmiş olması, öğrenenleri iyi analiz edip yol haritasını çıkarabilmesi, özgün malzemeler bulup, şekillendirip çeşitlendirebilecek bir öngörüye ve yaratıcılığa sahip olması önemli olabilir. Özgün malzemenin hedef dile ulaşmada güdüleme sağlaması sadece özgünlüğüne değil doğru yerde ve doğru şekilde kullanılmasına da bağlıdır. Tabi ilk önce doğru malzemeyi seçmek gerekir. Bunu sağlamak için güncel, dikkat çekici, güdüleme sağlayabilecek ve güdülenmeyi devam ettirebilecek, hedef dilin doğru kullanıldığı ve doğru telaffuzla hazırlanmış, öğretilen kalıpla bağdaşan malzeme seçmek önemlidir. Malzemenin ayrıca dört temel dil becerisinden en az birine yönelik olması da gerekir.

Demirel bu konuda şöyle der (2000); Öğrenilen dilin kullanılabilir dil olması, o dilin tüm temel dil becerileri ile yeterince ele alınmasına ve bu yönde kullanılmasına bağlıdır. Yabancı dil öğretiminde yeni yöntem ve metotlar geliştirilerek dinleme, okuma, yazma ve konuşma becerileri ile paralel olarak yürütülmelidir (Arslan, Gürsoy, 2011, s. 112) .

Dil öğrenme sürecinde genelde en zor gelişen beceri dinleme becerisidir. Bunun başlıca nedeni öğrenilen dili kullanan topluluğun konuşma kültürüdür diyebiliriz. Bunu, dili hızlı, yuvarlayarak ya da değişik sesletimler yaparak konuşmak diye örneklendirebiliriz. Konuşmanın akıcı olmaması, kullanılan dilin yalın ve temiz olmaması da eklenince

anlamak daha da zorlaşabilir. Bu nedenle özellikle dinleme becerisinde malzemelerin hedefe yönelik, yeterli ve kullanım kolaylığıyla beraber özgün olması gerekir.

Dinleme becerisi zorluğu ve gerekliliği üzerinde dururken en önemli konunun konuşmacının temiz ve yalın konuşmasının önemi ile ilgili ayrı bir parantez açmamız gerekebilir. Çünkü bu safhada devreye sözün uçuculuğu girer. Konuşma havada hemen kaybolan anlam öbeğidir. Yani dinleyen kişi daima konuşmayı takip edememe ve anlamama korkusu taşıyarak dinlediği için konudan kopması ve anlamaması daha kolaydır. Bu nedenle tekrar dinleme ve tekrarlama olanağının olmadığı her türlü dinleme etkinliği havada kalabilir. Bu nedenle konumuz olan televizyon reklamları dinleme ve izleme etkinlikleri tekrar olanağı sağladığı için bu konuda kolaylık sağlayacaktır (Doğan, 2013, s. 7).

Öğrenenler dil yeterliliğine sahip olsalar bile bunu kullanma ve iletişim sağlama konusunda sıkıntılar çekmektedirler. Öğrenenlere ise bunu ancak iletişim vasıtasıyla yani iletişimsel yaklaşımın bize önerdiği şekilde kullanmaları konusunda yardım etmek amaç edinildiğinde hem öğrenmeye hem de yeni yaklaşımlara yol açmış oluruz. Dil ancak işlevsel olarak öğrenildiğinde öğrenenler öğrendiklerini ayrı ayrı anlamlandırıp kullanır ve böylece gerçek öğrenme gerçekleşir (Tosun, 2006, s. 85). İlgili çalışmada kullanılacak reklamlarla yapılacak olan etkinlikler de iletişim kolaylığı sağlamak amaçlı ve dil kullanımındaki değişiklikleri gösterebilmek amaçlı seçilmiş ve bu yönde hazırlanmaya çalışılmıştır.

Televizyon, insanların ses duyusunu etkileyen bir iletişim aracıdır. Bu da dil öğretiminde bizi dinleme becerisine yönlendirmektedir. Televizyon ile müzik, haber, aktüel ve spor ile ilgili programlarla insanları hem eğlendiren hem de eğitici olabilen birçok malzemeye ulaşabiliriz. Bu kapsamda yaklaşım ve yöntemler doğrultusunda özellikle dinleme becerisi üzerinde, güncel tekniklerle geliştirilebilir ve öğrenimin bir parçası olabilecek televizyon yayınlarının içerisinden seçilen her hangi bir program malzeme olarak kullanılabilir. Seçilen programlar her malzeme gibi belirli özellikler taşımalıdır. Programda kullanılan dil net olmalıdır. Hızlı konuşulmamalı, öğrenenlerin düzeyine uygun olmalı, gerekli bilgi net olarak verilmeli, hedef ve davranışlara uygun olmalı, konular basamaklandırılmalı, zamana dikkat edilmeli, gerekli malzemeler önceden hazır hale getirilmeli ve içerik önceden verilmelidir (İşman, 2015, s. 215).

Bununla beraber yazma becerisi de tek başına geliştirilemeyecek ve dili öğrenmenin de belki de son safhalarında tam olarak kazanılabilecek beceridir denilebilir. Eğer öğrenen hissettiklerini, düşüncelerini, savunduklarını ve açıklamak istediklerini tam olarak yazabiliyorsa dili öğrenmede büyük bir yol kat etmiş olur. Fakat yazma becerisi diğer beceriler gibi tek başına gelişmeyecek olduğu için diğer becerilerle yapılan etkinlikler içerisinde geliştirilmeye çalışılmalıdır. Bu çalışmada bu örneklendirilmeye çalışılacaktır.

Televizyon programlarını bu aşamada seçilmesinin amacı, “görsel ve işitsel ya da görsel malzemeler, kolaylıkla ve tam kazanımlı bir öğrenim sağlayabilir mi?” sorusuna cevap bulabilmektir.

Dört temel dil becerisinin her birinde doğrudan ya da dolaylı olarak kullanılabilecek işitsel ve görsel malzeme olan televizyon programlarının yabancı dil öğretiminde nasıl kullanılabileceği ve kullanıldığında öğrenimin kolaylaşıp kolaylaşmadığı, öğrenimin ne denli kalıcı olabileceği, öğrenende güdüleme sağlayıp öğrenmeye istek uyandırıp uyandıramayacağı, malzeme olarak ne kadar kolay kullanım sağlayabileceğini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Birçok televizyon programı içerisinden(spor, haber, müzik programları gibi) bizim reklamların seçilme sebebi kısa, anlaşılır ve ilgi çekici olmalarının yanı sıra etkili ve dikkatle dinleme yeteneğini geliştireceğini, anlama yeteneğini ve yaratıcılığını arttıracaklarını, öğrenilenlerin etkin kullanımını destekleyeceğini düşüncesidir. Bu amaçla seçilen reklamlar liste halinde aşağıda verilmiştir.

3.8.TELEVİZYON REKLAMLARININ DİL BECERİLERİNE KATKISI

Eğitimde televizyonun katkılarını kısaca şöyle sıralarsak;

Televizyon büyük ve küçük öğrenci gruplarına hitap edebilir. Öğrenmeyi canlı tutar ve öğrenen aktif rol aldığı için kalıcı öğrenim olabilir. Diğer eğitim teknolojilerine destek sağlar. Kolay kullanımlıdır ve taşınabilir. Televizyon programları kullanılacağından güncel öğrenim sağlanır. Basitten karmaşığa ve somuttan soyuta ilkesi uygulanabilir.

Her konu işlenebilir. Güdüleme kolay olur. En düşük seviyeden en yüksek seviyeye kadar her seviyede eğitim verilebilir (İşman, 2015, s. 560-561).

Bu çerçevede televizyonu düşünürsek, her dil beceri için de kullanılabileceğini görebiliriz. Fakat kullanılan malzemenin özellikleri de önemlidir. Hızlı konuşulmamalı, öğrenenlerin düzeyine uygun olmalı, konu bilgilerini içermeli, hedef ve davranışlara, aşamalı eğitime uygun olmalı ve zamana dikkat edilmelidir (İşman, 2015, s. 564-565).

Bu şartlar sağlandığında televizyon programları eğitici olabilir. Konumuz olan reklamları ele alırsak en önemli özellik olarak kısa ve yalın metinlerle beraber görsel destekleyicileri ile anlaması kolay ve güdülenmeyle kalıcılık sağlayabilir diyebiliriz. Dört dil becerileri içerisinde hazırlanan çalışma kağıtları her beceri için yardımcı kaynak oluşabilir. Örneğin okuma becerisi için daha önce metni çıkartılan reklamı öğrenenlere reklamı izletmeden önce okutarak daha sonra da reklamı izlettirerek yapılan yanırları, vurguları ve telaffuz özelliklerini daha kalıcı olmasını sağlamak mümkün olabilir. Konuşma beceri için yine reklamda geçen diyalogu öğrenenlere tekrar yaptırmak ve istedikleri yerde doğaçlama yapmalarını söylemek katkı sağlayabilir. Bunlar gibi birçok etkinlik üzerinden bu beceriler geliştirilse de görsel – işitsel malzemeleri daha çok dinleme becerisi geliştirme için kullanırken daha çok etkinlik oluşturabileceği görülmüştür.

Günümüz reklamlarına bakıldığında oldukça dikkat çekici olduklarını, dilde kullanılan birçok tabiri hatırlattıklarını, hatta bazılarını geçici de olsa güncel tutabildiklerini ve dilin ruhunu yansıtabildiklerini, çarpıcı metinler oluşturarak akılda kalıcı kullanım kalıpları oluşturduklarını, telaffuz açısından öğretici olabildiklerini söyleyebiliriz. Ayrıca her ürün ve hizmetin ayrı kategorilerde olduğunu düşünürsek dil öğretimindeki her konu için de kullanılabileceğini görülebilir. ‘‘A markanın- yemezler’’ şarkısı içerisinde geçen yemek adlarını yine A2 seviyesinde işlenmekte olan ‘‘yemek tarifleri ve yemek adları’’ konusunda kullanmak kalıcı öğrenme sağlayabilir. Ayrıca görülen ve dinlenen reklam üzerinden boşluk doldurma, yanırlı bulma, eşleştirme, hikaye sonu tamamlama, siz olsaydınız? Sorularıyla metin oluşturma gibi birçok yazma etkinliğı de yapılabilir. Bunlar örnek uygulamalarla aşağıdaki bölümde verilecektir.

4.BÖLÜM

REKLAMLARLA A2 SEVİYESİNDE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİ VE UYGULAMA SAHASI

4.1.YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE REKLAMLARLA ÖĞRETME VE ÖĞRENME SÜRECİ

Doğru ve kalıcı öğrenmeyi sağlamak için reklamlarının doğru seçilmesi önemlidir. Öğreten bu seçimi yaparken her türlü açıdan iyi analiz yapmalı ve uygun reklamları bulmalıdır. Bu seçimi yaparken de bazı ölçütlere dikkat etmelidir.

- 1.İlk olarak seçilen reklamların uygulanacak sınıfın seviyesine uygun olması gerekir. Kelime dağarcığı, öğretilen kalıplar ve dört dil becerisindeki etkinliği önemlidir.
- 2.Öğrenenler de güdülenme duygusu uyandırarak öğrenme isteği oluşturmali ve izlenirken reklamdan ve dolayısıyla konudan ve hedeften kopmamalarını sağlamalıdır.
- 3.İlgi çekici olmasıyla öğreten de yaratıcılık duygusu uyandırmalıdır.
- 4.Grup ya da bireysel olarak çalışmaya uygun olmalıdır.
- 5.Öğrenenlerin sadece dil seviyelerine değil ayrıca özel durumlarına da uygun olmalı, sınıftan herhangi bir öğrenen için rencide edici ve ya zor durumda bırakacak şekilde olmamalıdır.
- 6.Reklamlarda oynayan karakterler ritim, ortam ve üslupla ilgili seviyeye karşılık gelmelidir.

4.2.DERS ETKİNLİKLERİ

4.2.1.Dinleme ve İzleme Öncesi Etkinlikler

Bu aşamada ilk oluşması gereken şey güdülenmedir. Bunu hem fiziksel hem de zihinsel olarak sağlamak gerekebilir. Güdülenmeyi sağlamak için ilk etapta sınıf içi düzeni

sağlamak ve sınıfı, sınıfın dikkatini bozacak her türlü sesten arındırmak gerekli görülür. Bununla beraber her öğrenenin rahatlıkla görebileceği ve dinleyebileceği şekilde hem sınıf hem öğrenenlerin düzeni şekillendirilmelidir. Zihinsel olarak hazırlamak için ise resimler, fotoğraflar gibi farklı ve ilgi çekecek, konu hakkında tahminlerde bulundurarak merak uyandıracak malzemelerle beraber konuyla alakalı sorular sorularak sınıfı zihinsel açıdan konuya hazır hale getirebilir.

4.2.2.Dinleme ve İzleme Sırası Etkinlikler

Aslında bu aşama tamamen öğretmenin konuya hakimliği ile beraber kişisel özelliklerine ve becerisine dayanmaktadır. Bu aşamada öğretmenin tüm yaratıcılığını kullanarak seçtiği yöntem üzerinden konuyu işleme aşamasıdır diyebiliriz. Bu nedenle bu aşamada birçok teknik kullanılabilir ve kullanılan teknikler de geliştirilebilir olur.

Standart olarak kullandığımız not alma, boşluk doldurma, soru- cevap gibi birçok etkinliğin yanı sıra öğretmenin kullanabileceği ve öğrenenin yaratıcı yönünü ön plana çıkartan rol yapma, metin sonu ya da başı oluşturma gibi teknikler de kullanılabilir.

Bunlar dışında yine öğretmenin yaratıcı yönüne dayanan, oyunlar, kartlar, dosyalar gibi birçok malzeme de sınıf içi etkinliklerde etkili olabilir.

4.2.3.Dinleme ve İzleme Sonrası Etkinlikler

Bu süreçte artık öğrenilen konu üzerinde etkinlik öncesi ve sırasında tutulan notlar, izlenen videodan öğrenilenler ve konu anlatımı üzerinde konuşularak öğrenme pekiştirilmeye çalışılır. Bu aşama önemlidir. Çünkü konunun anlaşılıp anlaşılmadığı bu aşamada görülür. Eksikleri tamamlama ve tekrar bu aşamada olduğu için öğretmenin ve öğrenenin ilişkisi ve öğretmenin yeterliliği bu aşamada ortaya çıkabilir. Sorulan sorulara cevap verebilmesi konunun tam kazanılması bu aşamada olabilir. Öğretmen her açıdan yeterli olmalıdır.

4.3.A2 SEVİYESİNDE ÜNİTELERE PARALEL OLARAK TELEVİZYON REKLAMLARI İLE ETKİNLİKLER

İlgili çalışmada yer alan reklamlar son yıllarda yabancı öğrenenlerin olduğu sınıflarda ders esnasında öğrenenlerin istek ve eksiklerinin gözlemlenmesi ve onlarla yapılan sohbetler sonrasında yer almasına karar verilmiştir. Ulaşılan tüm reklamlar taranıp daha sonra bu reklamlarda A2 seviyesinde verilen dil bilgisi konularının içerikte var olup olmadığı araştırılıp son olarak eğlenceli ve kısa olup olmadıkları düşünülüp konu için seçilmişlerdir. Ayrıca geleneksel yöntemlerle hazırlanmış etkinliklerle beraber geleneksel olmayan yöntemlerle hazırlanan etkinlikleri bir arada kullanılmasının sebebini öğrenenler tarafından nasıl karşılanacağını tespit edebilmektir.

Yabancı dil öğretimde kullanılan tüm malzemelerin asıl amacı öğrenim kolaylığı sağlamak ve kalıcı öğrenmeyi desteklemenin yanı sıra öğrenende güdülenme sağlamaktır. Bu öğrenende öğrenme isteği uyandırdığı için öğrenim kısa sürede gerçekleşecektir. Bu da aşağıda verilen tüm reklam filmlerinin öğrenenlere eğlenceli ve öğrenenleri aktif kılacak şekilde seçilmesine neden olmuştur. Asıl amaç ilgi uyandırarak asıl konuya hazırlık yapmaktır.

A2 seviyesinde hali hazırda kullanılan Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabında aşağıda liste halinde verilmiş temalar üzerinden öğretim yapılmaktadır.

1. Emir kipi –sİn, - (y)İn(İz), sin(ler), istek kipi –(y)E, sıfatlaştırma –li, -siz, karşılaştırma –Den daha, üstünlük en
2. Durum (belirtme) –(y)İ, Şimdiki zaman (resmi) –mEktE, İlgi eki –ki, Bağlaçlar de/da
3. Gelecek zaman – (y)ecek, (y)ecekti, Kosaç cümlesi (olacak) , ilgeçler (gibi, kadar) , eşitlik (-ce), görelilik (y) -e göre)
4. Geçmiş zaman (belirsiz) –miş, kosaç cümlesi (rivayet kipi) –(-yimiş< i-miş) ,şimdiki zaman (rivayet kipi)- (İ)yormuş, <(İ)yor-imiş, gelecek zaman (rivayet kipi)-iyEcEkmiş, (i)yEcEk-imiş, pekiştirme –dir.

5. Geniş zaman –(E-İ) r, yeterlik (y)ebil- /-(y)EmE- , Geniş zaman (hikaye kipi- (E/İ)rdi<-E/İr idi, Geniş zaman (rivayet kipi –(E/İ)rmiş<(E/İ)r imiş)
6. Adlaştırma –mE, -mEk, -(y)iş, adlaştırma (iyelik+durum –mE/ -mEk/ -(y)iş (+iyelik+durum), dolaylı anlatım (emir kipi) ‘’...’’ / -Me
7. Ulaçlar –(y)ip/ -mEdEn, -(y)ErEk, olarak, -(y)E,... (Y)E
8. Ulaçlar –Me (+ iyelik)için/ -mEk için, -mEk üzere, bağlaçlar (çünkü, bu nedenle, bu yüzden)(Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı)

A2 seviyesinde öğretimi yapılan konular, öğretim yapılan sınıfın seviyesi, eksikleri, her bireyin ihtiyaçları ya da öğretmenin tercihi açısından değişiklikler gösterebilir. Ele alınan konular üzerinde öğretmenin sınıf içerisindeki teknikleri ve uygulamaları yine farklılar gösterebilir. Bizim buradaki yukarıda da belirtildiği gibi asıl amacımız hedef konuyu vermeden önce, sınıfta güdülenmeyi sağlayarak konuya hazırlık yapmak daha sonra öğretilen konu ile ilgili reklamlar üzerinden etkinliklerle pekiştirme sağlamaktır.

Yıllık, aylık ve günlük ders planlarına uygun olarak zaman ayrılan ve hedef konu ile beraber kelime öğretiminin de hedeflendiği çalışmada her konu için bir ders saati ve etkinliklerin de olduğu ve konuya destek sağlamak için kullanılan materyallerin çözümü için bir ders saati ayrılmıştır. Bununla beraber sınıfın ihtiyaç ve isteklerine bağlı olarak bu ders saatlerine ek ders saati ayrılabilir. Reklam metinlerinde hedef konu ile ilgili var olan cümle yapıları az bulunabildiğinden hazırlanan çalışma kağıtlarında bu eksiklikler üzerinde durulmuştur. Hedef konunun tam verilebilmesi halinde etkinlikler yeterli olabilecektir.

Her etkinlikten önce öğretmenin hedef konu hakkında kısa bir tekrarla başlayabileceği pekiştirme süreci hem öğrenende güdülenme sağlayacak hem de konunun sürekli tekrarından dolayı öğrenim hızlanabilir.

İletişimsel yaklaşımda öğrenenin aktif olduğunu ve her konu hakkında farklı, ilginç fikirlerini söyleyebildikleri göz önünde bulundurulursa hedef konu öğretiminde öğretmenin sınıf içi ve dışında yapacağı tüm etkinlikler iletişim kolaylığı sağlamak ve kültür aktarımı oluşturabilecek etkinliklere öncelik tanınması önemlidir. Bu da seçilen reklamların asıl amaçlarından birini göstermektedir. Tüm etkinliklerde ayrıca bir kelime öğretimi yapılmamıştır. Kelime öğretimi bağlam içerisinde verilerek öğrenenlerden

çıkartım yapılarak tahmin etmeleri ya da etkinlik içerisinde fikir alış veriş i ile öğretilmeye çalışılmıştır.

Biz de bu temalar üzerinde araştırarak seçilen reklamları ve uygulanabilecek etkinlikleri aşağıda devam eden bölümde örneklendirilmeye çalışılmıştır.

4.3.1. A2 Seviyesinde 5. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi

Reklam 1:

Reklam sloganı: Daha lezzetli

Konu: Sıfatlaştırma

Ünite: *Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe* Kitabı 5. Ünite

Amaç: Sıfatlaştırma kalıplarını pekiştirmek ve dinleme ve yazma becerisine katkı sağlamak

Öğrenci sayısı: 20

Hedef Grup Seviye: A2

Hedef Grup Dil Seviyesi: Çok dilli

Yaş Aralığı: 18-25

Süre: 50 dk.

Kullanılan yöntem ve yaklaşımlar: İletişimsel yaklaşım / Görev odaklı, davranışsal ve bilişsel odaklı.

Hazır bulunuşluk: Geniş zaman, geçmiş zaman, şimdiki zaman, sıfatlar, istek kipi

Kullanılan dil ve beceriler: Teklifsiz dil, ortak dil, yazma, konuşma, dinleme.

Beklenti: Aşağıda tabloda yer alan 4 beceride yer alan kazanımların oluşumunu sağlamak.

OKUMA	YAZMA	KARŞILIKLI KONUŞMA	DİNLEME
Kısa ve çok yalın metinleri okuyabilirim. Reklam, menü ve tarife gibi gündelik belgelerde öngörülen özel bir bilgiyi bulabilir, kısa ve yalın kişisel mektupları anlayabilirim. Gazete ilanlarının yalın ve basit iletilerin temel anlamını kavrayabilirim.	Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak basit bir kompozisyon yazabilirim. Mektup yazabilirim. ETKİNLİK 1: Boşluk doldurma ETKİNLİK 3: Cümle kurma ETKİNLİK 4: metin oluşturma	Deneyimleri ve olayları, düşlerimi, beklentilerimi ya da amaçlarımı basitçe ifade edebilirim. Görüşlerime açıklamalar getirebilirim. Bir öyküyü ya da bir kitabın veya bir filmin konusunu ve kurgusunu anlatabilirim ve tepkilerimi dile getirebilirim. ETKİNLİK 2: Tahmin etme	Beni yakından ilgilendiren konulara ilişkin (söz gelimi kendim, ailem, alışveriş, yakın çevre, iş) anlatımları ve yüksek bir söz dağarcığının sahip konuşmaları anlayabilirim. ETKİNLİK 1: Serbest Dinleme, Seçici Dinleme

Tablo 1. Temel dil becerileri yeterlilik (Avrupa Dil Gelişim Dosyası)

Kullanılan materyaller: Bilgisayar, reklam videosu, alıştırma çıktıları, yazı tahtası

Öğrenim hedefleri:

- Hedef öğrenimi olan sıfatlaştırma konusunda anlatılan dil bilgisi yapısının örneklendirilmesi, bu konunun iletişimsel kullanımını sağlamak amacıyla pekiştirilmesi.
- Öğrenenlerin, ilgili konunun görsel ve buna paralel olarak kullanım odaklı aktarımda konuyu daha iyi anlayabilmesi ve kullanabilmesi.
- Öğrenenlerin hazır bulunuşluklarına katkı sağlanması ve kelime öğretiminin yapılabilmesi.

Bu reklam filmi ile kitapta geçen *sıfatlaştırma* konusuna örnek oluşturmak ve sınıfın ilgisini çekerek konunun daha iyi anlamasını sağlamak hedeflenmiştir. Ayrıca diğer amacımız ise ilgili konunun görsel ve buna paralel kullanım odaklı bir aktarımda adayın konuyu daha net kavrayabileceğini göstermektir.

Öğreten ders planı doğrultusunda sınıfa girdiğinde sınıfı konuya hazırlık için ön konuşma yapar. Sohbet sırasında daha önce öğrenilen konular eşliğinde yeni konu hakkında bilebilecekleri ya da tahmin ettikleri konusunda fikir alışverişi yapar.

Bilişsel, Davranışsal ve İletişimsel yaklaşımlar ışığında, işitsel ve görsel algı ile göstergenin tamamlanması ve bireyin hedef dilde öğrenilecek olan dil bilgisi kurallarını taklit edip, çağrıştırıp bilgiyi işleyebilir hale getirebilmek hedeflenmiştir.

Diyalog halinde verilen reklam metni üzerinde yapılacak etkinlikler sınıf içi uygulanabilecek düzeyde hazırlanmıştır. Etkinlikler öncesinde hedef dil bilgisi konusu öğretimi yapılar ve örneklerle pekiştirilmeye çalışılır. Daha sonra malzeme olarak kullanacağımız reklam izletilerek üzerinde geliştirilen etkinlikler uygulanır.

A2 seviyesinde, karma bir sınıfta uygulanması hedeflenmiştir.

4.3.1.1. A2 Seviyesinde 5. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler

A) Güdüleme evresi

Süre: 5 dakika

Alıştırma türleri: Fikir alış-verişi, tekrar yapma

Öğretici bu bölümde güdüleme sağlamak amacıyla dil bilgisi konuları olan sıfatlaştırma hakkında öğrenenlerle tekrar yapar ve etkinlik olarak kullanacakları reklam hakkında bilgi verir. Hedef dilin konuşulduğu toplumdaki, daha sonra her öğrenenin kendi toplumlarındaki meyve kültürü hakkında konuşulur.

B) Geliştirme/ Alıştırma Evresi

B1.

Süre: 10 dk.

Kullanılan Malzemeler: Reklam videosu ve metni

Alıştırma Türleri: Dinleme ve boşluk doldurma

Şekil 1. 1. Reklam video

Öğretici bu bölümde, hazırlanmış olan reklam videosu metnini öğrenenlere dağıtır. Dağıtılan metinlerde bulunan boşlukları izleteceği reklam üzerinden doğru bir şekilde doldurmalarını ister. Daha sonra bu metinleri videoyu tekrar izleterek kontrol etmelerini sağlar. Bu aşamada bilinmeyen kelimeler üzerinde durulmaz sadece kelimelerin altlarının çizilmesini ister. Daha sonraki etkinliklerde kelime öğretimi amaçlanır. Boşluk doldurma tekniğinde ise yerleştirilen kelimelerin konumuz olan *sıfatlaştırma* kuralları için tekrar olması önemlidir.

Örnek reklam metni:

Uludağ Frutti Extra

A: Pardon. Merhaba.

B: Can ! Ne bu şimdi?

A: Hayatım Bu, doğal maden suyuyla meyve suyunun mükemmel bileşimi
Uludağ Frutti Extra.

B: Bu açıklaman?

A: Daha fazlası da var. mineralli, doğal ve çok lezzetli. Di mi?

C: Üstelik mandalinalı

D: meyveli

E: Armutlu

F: Kavunlu

B: Seninki de limonlu

A: Evet

B: İç iç. Bol buldun minerali iç.

Tarifsiz lezzet

Tablo 2. Boşluk doldurma

B2.

Süre: 15 dk

Kullanılan malzeme: Reklam videosu

Alıştırma Türleri: Soru cevap tekniği

Öğretici bu etkinlikte, reklam metni tam olarak tamamlandıktan sonra reklam hakkında konuşulur. Sorular sorulup reklamın anlaşılıp anlaşılmadığı anlaşılmaya çalışılır. Bu etkinlik hedeflenen konu için pekiştirme amacının yanı sıra dinleme becerisinin ne kadar gerçekleştirilebildiğini anlamak için önemlidir.

Örnek etkinlik soruları:

Reklamdaki genç kız delikanlının neyi olabilir?

Genç kız niye kızmış olabilir?

Bu içecekten hiç içtiniz mi?
Sizce hangisi daha güzeldir?

B3.

Süre: 10 dk

Kullanılan Malzeme: Etkinlik kağıtları

Alıştırma Türleri: Cümle kurma

Öğretici bu bölümde öğrenenlere dağıttığı çalışma kağıtlarında bulunan ve liste halinde kelimeler verilen kelimeleri sıfatlaştırma konusuna uygun cümleler oluşturmalarını ister.

Örnek etkinlik:

2 oda,ev	
Kırmızı, kız	
Papatya, etek	
Acı, yemek	
Bulut, hava	
Güneş, gün	
Düşünce, adam	

Tablo 3. Cümle kurma

C) Sonlandırma/ Üretme evresi

Süre: 15 dk

Kullanılan malzeme: Etkinlik kağıtları

Alıştırma Türleri: Üretme

Öğretici bu bölümde öğrenenlerden dağıtılan kağıtlara reklamda geçen meyveleri çizmeleri ister.(Bu gerçekten meyveleri bildiklerinden emin olmak için yapılabilir.) Daha sonra bu meyvelerin tarif etmelerini ister. (Örneğin; Armut, yeşil, sulu ve tatlıdır.) Seçtikleri ve reklamda geçmeyen bir meyve ile kendileri için meyveli bir içecek tasarlayıp bunu yazmaları ve kendi oluşturdukları bir slogan ile tanıtım reklamı yapmaları ister. (Bu ödev olarak verilebilir.) Bu etkinlik yazma becerisi geliştirme için yapılabilir.

4.3.2. A2 Seviyesinde 6. Ünite İle İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi

Reklam 2:

Reklam sloganı: Kamu spotu- Yeme, sakın, yasak

Konu: Üstünlük

Ünite: *Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe* Kitabı 6. Ünite

Amaç: Üstünlük kalıplarını pekiştirmek ve dinleme ve yazma becerisine katkı sağlamak

Öğrenci sayısı: 20

Hedef Grup Seviye: A2

Hedef Grup Dil Seviyesi: Çok dilli

Yaş Aralığı: 18-25

Süre: 50 dk.

Kullanılan yöntem ve yaklaşımlar: İletişimsel yaklaşım / Görev odaklı, davranışsal ve bilişsel odaklı.

Hazır bulunuşluk: Geniş zaman, geçmiş zaman, şimdiki zaman, sıfatlar, istek kipi.

Kullanılan dil ve beceriler: Teklifsiz dil, ortak dil, yazma, konuşma, dinleme.

Beklenti: Aşağıda tabloda yer alan 4 beceride yer alan kazanımların oluşumunu sağlamak

OKUMA	YAZMA	KARŞILIKLI KONUŞMA	DİNLEME
Kısa ve çok yalın metinleri okuyabilirim. Reklam, menü ve tarife gibi gündelik belgelerde öngörülen özel bir bilgiyi bulabilir, kısa ve yalın kişisel mektupları anlayabilirim. Gazete ilanlarının yalın ve basit iletilerin temel anlamını kavrayabilirim.	Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak basit bir kompozisyon yazabilirim. Mektup yazabilirim. ETKİNLİK 2: Boşluk doldurma ETKİNLİK 3: Cümle kurma, metin oluşturma	Deneyimleri ve olayları, düşlerimi, beklentilerimi ya da amaçlarımı basitçe ifade edebilirim. Görüşlerime açıklamalar getirebilirim. Bir öyküyü ya da bir kitabın veya bir filmin konusunu ve kurgusunu anlatabilirim ve tepkilerimi dile getirebilirim. ETKİNLİK 1: Tahmin etme	Beni yakından ilgilendiren konulara ilişkin (söz gelimi kendim, ailem, alışveriş, yakın çevre, iş) anlatımları ve yüksek bir söz dağarcığının sahip konuşmaları anlayabilirim. ETKİNLİK 4: Serbest Dinleme, Seçici Dinleme

Tablo 4. Dört temel dil becerisi yeterlilik (Avrupa Dil Gelişim Dosyası)

Kullanılan materyaller: Bilgisayar, reklam videosu, alıştırma çıktıları, yazı tahtası

Öğrenim hedefleri:

- Hedef öğrenimi olan *üstünlük* konusunda anlatılan dil bilgisi yapısının örneklendirilmesi, bu konunun iletişimsel kullanımını sağlamak amacıyla pekiştirilmesi.
- Öğrenenlerin, ilgili konunun görsel ve buna paralel olarak kullanım odaklı aktarımda konuyu daha iyi anlayabilmesi ve kullanabilmesi.
- Öğrenenlerin hazır bulunuşluklarına katkı sağlanması ve kelime öğretiminin yapılabilmesi.

Bu reklam filmi ile kitapta geçen *üstünlük* konusuna örnek oluşturmak ve sınıfın ilgisini çekerek konunun daha iyi anlanması sağlamak hedeflenmiştir. Ayrıca diğer amacımız

ise ilgili konunun görsel ve buna paralel kullanım odaklı bir aktarımda adayın konuyu daha net kavrayabileceğini göstermektir. Hem kültürel hem de toplumsal uyarı özelliği taşımasından dolayı seçilen reklam üzerinden yapılacak etkinlikler *Üstünlük + derecelendirme* ve *üstünlük* anlatmada kullanılan kelime ve kalıplarla ve daha önce öğrenilmiş olan emir kipi ve yine o seviyeye kadar kullanılan kelimelerin hatırlatılması için önem taşımaktadır.

Öğreten ders planı doğrultusunda sınıfa girdiğinde sınıfı konuya hazırlık için ön konuşma yapar. Sohbet sırasında daha önce öğrenilen konular eşliğinde yeni konu hakkında bilebilecekleri ya da tahmin ettikleri konusunda fikir alışverişi yapar.

Bilişsel, Davranışsal ve İletişimsel yaklaşımlar ışığında, işitsel ve görsel algı ile göstergenin tamamlanması ve bireyin hedef dilde öğrenilecek olan dil bilgisi kurallarını taklit edip, çağrıştırmaya, karşılaştırma ve yaratıcılık ile destekleyip bilgiyi işleyebilir hale getirebilmek hedeflenmiştir.

Diyalog halinde verilen reklam metni üzerinde yapılacak etkinlikler sınıf içi uygulanabilecek düzeyde hazırlanmıştır. Etkinlikler öncesinde hedef dil bilgisi konusu öğretimi yapılar ve örneklerle pekiştirilmeye çalışılır. Daha sonra malzeme olarak kullanacağımız reklam izletilerek üzerinde geliştirilen etkinlikler uygulanır.

A2 seviyesinde, karma bir sınıfta uygulanması hedeflenmiştir.

4.3.2.1. A2 Seviyesinde 5. Ünite İle İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler

A)Güdüleme evresi

Süre: 10 dk

Alıştırma Türleri: Karşılıklı konuşma

Kullanılan malzeme: Reklam metni

Şekil 2.2. reklam

Reklam Metni:

A: Şu güzel memleketin enfes yiyeceklerine bak, maşallah

Mis gibi etler, köfteler

B. Yeme

A: Kuru fasulyeler, pilavlar

B: Sakın

A:Şifa niyetine çorbalar

B: Yeme

A: Sahanda yumurtalar

B: Yasak

A: Nar gibi kızarmış tavuklar

B: Yeme

A: Derya kuzusu balıklar

B: Sakın

A: Envayi çeşit peynirler

B: Yeme

A.Çıtır çıtır ekmekler

B.Yasak

A: Taze sebzeler, meyveler

B: Yeme

A: Onu yeme bunu yeme, biz ne yiyeceğiz kardeşim?

-Gönlünüzce yiyin ama kararında yiyin. Hepsi birbirinden güzel hepsi birbirinden lezzetli.

Öğretici bu bölümde reklamı izletmeden önce Türk yemekleri ile ilgili konuşarak hangi yemekleri sevdikleri üzerine sohbet eder. Bu güdülenme sağlamak için gereklidir. Daha sonra reklam izletilir ve daha önce yedikleri yiyecekler olup olmadığı konusunda konuşulur. Hangi yiyeceklerin adlarını bildikleri sorulur.

B) Geliştirme / Alıştırma evresi

B1.

Süre: 15 dk

Kullanılan Malzemeler: Etkinlik kağıtları

Alıştırma Türleri: Serbest yazı

Öğretici bu bölümde reklam filmini tekrar oynatır ve dağıttığı etkinlik kağıtlarına sırayla yazılmış nesneleri hangi sırayla gördüklerini not etmelerini ister.

Örnek etkinlik:

() çorba

() elma

() köfte

() ayran

() balık

() ekmek

() peynir

B2.

Süre: 10 dk

Alıştırma Türleri: Serbest yazı

Kullanılan malzeme: Etkinlik kağıtları

Öğretici öğrenenlerden reklamda gördükleri yiyeceklerin içinden seçtikleri bir yemeğin tarifini yapmaları ister. Tarif verirken de *sıfatlaştırma* konusunda öğrendikleri bilgileri de kullanmaları söyler. Bu etkinlik konuşma ya da yazma etkinliği olarak yapılabilir.

C) Sonlandırma / Üretme Evresi

Süre: 10 dk.

Kullanılan Malzeme: Reklam videosu, sınıf tahtası

Alıştırma Türleri: Seçici dinleme

Öğretici tahtaya, hedef konu öğretilirken kullanılan reklam metni içerisinde geçen kelimeleri iki grup halinde yazar. Öğrenenleri iki gruba ayırır ve içlerinden seçtikleri bir öğreneni tahtaya çıkarır. Reklamı tekrar oynatarak tahtaya yazılan kelimeler duyulduğunda ilk işaretleyen gruba bir puan verir.

4.3.3.A2 Seviyesinde 5. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi

Reklam 3:

Reklam sloganı: Anne niçin bana öyle baktın kılavuzu

Konu: Emir kipi – Dil bilgisi konusu

Ünite: *Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe* Kitabı 5. Ünite

Amaç: Emir kipi kalıplarını pekiştirmek ve dinleme ve yazma becerisine katkı sağlamak

Öğrenci sayısı: 20

Hedef Grup Seviye: A2

Hedef Grup Dil Seviyesi: Çok dilli

Yaş Aralığı: 18-25

Süre: 50 dk.

Kullanılan yöntem ve yaklaşımlar: İletişimsel yaklaşım / Görev odaklı, davranışsal ve bilişsel odaklı.

Hazır bulunuşluk: Geniş zaman, geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, sıfatlar, istek kipi.

Kullanılan dil ve beceriler: Teklifsiz dil, ortak dil, yazma, konuşma, dinleme.

Beklenti: Aşağıda tabloda yer alan 4 beceride yer alan kazanımların oluşumunu sağlamak

OKUMA	YAZMA	KARŞILIKLI KONUŞMA	DİNLEME
Kısa ve çok yalın metinleri okuyabilirim. Reklam, menü ve tarife gibi gündelik belgelerde öngörülen özel bir bilgiyi bulabilir, kısa ve yalın kişisel mektupları anlayabilirim. Gazete ilanlarının yalın ve basit iletilerin temel anlamını kavrayabilirim.	Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak basit bir kompozisyon yazabilirim. Mektup yazabilirim. ETKİNLİK 2: Boşluk doldurma ETKİNLİK 4: Cümle kurma	Deneyimleri ve olayları, düşlerimi, beklentilerimi ya da amaçlarımı basitçe ifade edebilirim. Görüşlerime açıklamalar getirebilirim. Bir öyküyü ya da bir kitabın veya bir filmin konusunu ve kurgusunu anlatabilirim ve tepkilerimi dile getirebilirim. ETKİNLİK 1: karşılıklı konuşma	Beni yakından ilgilendiren konulara ilişkin (söz gelimi kendim, ailem, alışveriş, yakın çevre, iş) anlatımları ve yüksek bir söz dağarcığının sahip konuşmaları anlayabilirim. ETKİNLİK 2: Serbest Dinleme, Seçici Dinleme

Tablo 5. Dört temel dil becerisi yeterlilik(Avrupa Dil Gelişim Dosyası)

Kullanılan materyaller: Bilgisayar, reklam videosu, alıştırma çıktıları, yazı tahtası

Öğrenim hedefleri:

- Hedef öğrenimi olan *emir kipi* konusunda anlatılan dil bilgisi yapısının örneklendirilmesi, bu konunun iletişimsel kullanımını sağlamak amacıyla pekiştirilmesi.
- Öğrenenlerin, ilgili konunun görsel ve buna paralel olarak kullanım odaklı aktarımda konuyu daha iyi anlayabilmesi ve kullanabilmesi.
- Öğrenenlerin hazır bulunuşluklarına katkı sağlanması ve kelime öğretiminin yapılabilmesi.

Bu reklam filmi ile kitapta geçen *emir kipi* konusuna örnek oluşturmak ve sınıfın ilgisini çekerek konunun daha iyi anlanması sağlamak hedeflenmiştir. Ayrıca diğer amacımız

ise ilgili konunun görsel ve buna paralel kullanım odaklı bir aktarımda adayın konuyu daha net kavrayabileceğini göstermektir. Hem kültürel hem de toplumsal uyarı özelliği taşımasından dolayı seçilen reklam üzerinden yapılacak etkinlikler *emir kipi* anlatmada kullanılan kelime ve kalıplarla yine o seviyeye kadar kullanılan kelimelerin hatırlatılması için önem taşımaktadır.

Öğreten ders planı doğrultusunda sınıfa girdiğinde sınıfı konuya hazırlık için ön konuşma yapar. Sohbet sırasında daha önce öğrenilen konular eşliğinde yeni konu hakkında bilebilecekleri ya da tahmin ettikleri konusunda fikir alışverişi yapar.

Bilişsel, Davranışsal ve İletişimsel yaklaşımlar ışığında, işitsel ve görsel algı ile göstergenin tamamlanması ve bireyin hedef dilde öğrenilecek olan dil bilgisi kurallarını taklit edip, çağrıştırmaya, karşılaştırmaya ve yaratıcılık ile destekleyip bilgiyi işleyebilir hale getirebilmek hedeflenmiştir.

Verilen reklam metni üzerinde yapılacak etkinlikler sınıf içi uygulanabilecek düzeyde hazırlanmıştır. Etkinlikler öncesinde hedef dil bilgisi konusu öğretimi yapılar ve örneklerle pekiştirilmeye çalışılır. Daha sonra malzeme olarak kullanacağımız reklam izletilerek üzerinde geliştirilen etkinlikler uygulanır.

A2 seviyesinde, karma bir sınıfta uygulanması hedeflenmiştir.

4.3.1.1. A2 Seviyesinde 5. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler

3)Reklamlarla ilgili etkinlik

A) Güdüleme evresi

Süre: 15 dk.

Alıştırma Türleri: Beyin fırtınası, rol yapma, tahminde bulunma

Kullanılan malzeme:

Öğretici bu bölümde sınıfta güdüleme sağlamak amacıyla dil bilgisi konusu olan *emir kipi* hakkında öğrenenlerle tekrar yapar ve etkinlik olarak kullanılacak olan reklam hakkında bilgi verir. Daha sonra reklamın içeriğini oluşturan hedef dilin konuşulduğu toplumun kültürel yansıtıcısı olabilecek mimik ve işaretler hakkında konuşur. Öğrenenlerin ülkemizde gördüğü ve ayırt edici olabilecek hareketleri örneklendirmeleri

istenir. Bunun devamında da sınıftan seçtiği bir öğreneni tahtaya çıkartır ve yapacağı örnek mimik ya da hareketin neyi ifade edebileceğini sınıftaki diğer öğrenenlerin tahmin etmelerini ister. Bu sınıfta eğlenceli bir ortam oluşturacak ve sınıfın derse katılma isteğini arttıracaktır.

B) Geliştirme / Alıştırma evresi

B1.

Süre:10 dk.

Kullanılan Materyaller: Reklam videosu ve metni

Alıştırma Türleri: Dinleme ve boşluk doldurma

Öğretici bu bölümde, hazırlanmış olan reklam videosu metnini öğrenenlere dağıtır. Dağıtılan metinlerde bulunan boşlukları izleteceği reklam üzerinden doğru bir şekilde doldurmalarını ister. Daha sonra bu metinleri videoyu tekrar izleterek kontrol etmelerini sağlar. Bu aşamada bilinmeyen kelimeler üzerinde durulmaz sadece kelimelerin altlarının çizilmesini ister. Daha sonraki etkinliklerde kelime öğretimi amaçlanır. Boşluk doldurma tekniğinde ise yerleştirilen kelimelerin konumuz olan *emir kipi* kuralları için tekrar olması önemlidir.

Şekil 3. 3. Reklam

Örnek etkinlik:

Profilo'dan tüm yavrulara bayram hediyesi

“Anne niçin baktın bana öyle” kılavuzu

A: Madde 1; Misafire terlik

...

A: Madde 2; Sivri sivri konuşma.

.....

A: Madde 3; Kolonya tut.

.....

A: Madde 4; tazele.

.....

A: Madde 5; Zigon dağıt.

.....

A: Madde 6; Öp teyzenin

....

A: Madde 7; Ay içim şişti.

...

A: Madde 8;..... şapırdatma.

....

A: Madde 9; Seninle sonra görüşeceğiz.

....

A: Madde 10; Annen kurban olsun sana.

....

Tüm annelerin ve annesinin bir tanelerinin Kurban Bayramı kutlu olsun.

Tablo 6. Boşluk doldurma

B2.

Süre: 15 dk.

Kullanılan Materyaller: Kelime kartları

Alıştırma türleri: Rol yapma, yazma, kelime seçme, tahmin etme.

Öğretici bu etkinlikte kelime öğretimi yapmayı hedefler. Öğretici daha önce bilinmeyen kelimeleri listeler ve bunları hazırladığı kartlar üzerinde resmeder. Daha sonra öğrenenlerden bilmedikleri kelimeleri söylemelerini ister ve bunları sırayla tahtaya yazar. Bu kelimelerin öğretiminde ise, *nesi var?* oyununu oynayacaklarını söyler. Öğretici tahtaya yazdığı ilk kelime için kartları da göstererek ilk özelliğini söyler. Daha sonra öğrenenler *nesi var* diyerek diğer özelliklerini öğrenmeye ve kartlardan hangi resmin bu kelimeye ait olduğunu bulmaya çalışır. Burada amaç kelime öğretimi eğlenceli hale getirmek ve öğrenimin kalıcı olmasını sağlamaktır.

Örnek etkinlik:

kolonya

fırın

terlik

çay şekeri

poğaç

sıkılmak

kesme şeker

zigon sehpa

Şekil 4. Kelime eşleştirme

C) Sonlandırma / Üretme evresi

Süre: 10 dk.

Kullanılan Materyaller: Yazı tahtası

Alıştırma Türleri: Kelime seçme - yazma

Öğretici dersi sonlandırmak için öğrenenlerin daha kolay ve kısa sürede yapabilecekleri bir etkinlik seçer. Burada amaç ders sonunda yorulmuş olan öğrenenlerin konuyu öğrendiklerini hissetmeleri ve özgüvenlerinin artmasını sağlamaktır. Böylece öğrenenler öğrendiklerini sosyal hayatta kullanmak isteyecekler ve bir sonraki derse daha istekli geleceklerdir.

Örnek Etkinlik:

Vermek	
Konuşmak	
Tutmak	
Dağıtmak	
Öpmek	
Görüşmek	
Çalışmak	
Susmak	

Tablo 7. Cümle kurma

4.3.4. A2 Seviyesinde 6. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi

Reklam 4.

Reklam sloganı: Dağınık seviyor

Konu: Şimdiki zaman

Ünite: *Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Öğretimi* Kitabı 6. ünite

Amaç: Şimdiki zaman dilbilgisi kurallarını pekiştirmek ve dinleme ve yazma becerisine katkı sağlamak

Öğrenen sayısı: 20

Hedef grup seviye: A2

Hedef grup dil becerisi: Çok dilli

Yaş aralığı: 18- 25

Süre: 50 dk.

Kullanılan yöntem ve yaklaşımlar: İletişimsel yaklaşım / Görev odaklı, davranışsal ve bilişsel odaklı.

Hazır bulunuşluk: Geniş zaman, geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, sıfatlar, istek kipi, emir cümlesi, üstünlük, karşılaştırma.

Kullanılan dil ve beceriler: Teklifsiz dil, ortak dil, okuma, yazma, konuşma, dinleme.

Beklenti: Aşağıda tabloda yer alan 4 beceride yer alan kazanımların oluşumunu sağlamak

OKUMA	YAZMA	KARŞILIKLI KONUŞMA	DİNLEME
Kısa ve çok yalın metinleri okuyabilirim. Reklam, menü ve tarife gibi gündelik belgelerde öngörülen özel bir bilgiyi bulabilir kısa ve yalın kişisel mektupları anlayabilirim. Gazete ilanlarının yalın ve basit iletilerin temel anlamını kavrayabilirim.	Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak basit bir kompozisyon yazabilirim. Mektup yazabilirim. ETKİNLİK 2: tekrar yazma	Deneyimleri ve olayları, düşlerimi, beklentilerimi ya da amaçlarımı basitçe ifade edebilirim. Görüşlerime açıklamalar getirebilirim. Bir öyküyü ya da bir kitabın veya bir filmin dolantısını anlatabilirim ve tepkilerimi dile getirebilirim. ETKİNLİK 1,3: karşılıklı konuşma	Beni yakından ilgilendiren konulara ilişkin (söz gelimi kendim, ailem, alışveriş, yakın çevre, iş) anlatımları ve yüksek söz dağarcığı olan bir konuşmayı anlayabilirim. ETKİNLİK 2: Seçici Dinleme

Tablo 8. Dört temel dil becerisi yeterlilik(Avrupa Dil Gelişim Dosyası)

Kullanılan materyaller: Bilgisayar, reklam videosu, alıştırma çıktıları, yazı tahtası.

Öğrenim hedefleri:

- Hedef öğrenimi olan *Şimdiki zaman + resmi dil* konusunda anlatılan dil bilgisi yapısının örneklendirilerek pekiştirilmesi
- Öğrenenlerin ilgili konunun görsel ve buna paralel olarak kullanım odaklı aktarımda konuyu daha iyi anlayabilmelerinin sağlanması
- Öğrenenlerin hazır bulunuşluklarına katkı ve kelime öğretimi yapılabilmesi

Bu reklam filmi ile kitapta geçen *şimdiki zaman* konusuna örnek oluşturmak ve sınıfın ilgisini çekerek konunun daha iyi anlanması sağlamak hedeflenmiştir. Ayrıca diğer amacımız ise ilgili konunun görsel ve buna paralel kullanım odaklı bir aktarımda adayın konuyu daha net kavrayabileceğini göstermektir. Seçilen reklam üzerinden yapılacak etkinlikler *şimdiki zaman + resmi dil* anlatmada kullanılan kelime ve kalıplarla yine o seviyeye kadar kullanılan kelimelerin hatırlatılması için önem taşımaktadır.

Öğreten ders planı doğrultusunda sınıfa girdiğinde sınıfı konuya hazırlık için ön konuşma yapar. Sohbet sırasında daha önce öğrenilen konular eşliğinde yeni konu hakkında bilebilecekleri ya da tahmin ettikleri konusunda fikir alışverişi yapar.

Bilişsel, Davranışsal ve İletişimsel yaklaşımlar ışığında, işitsel ve görsel algı ile göstergenin tamamlanması ve bireyin hedef dilde öğrenilecek olan dil bilgisi kurallarını çağrıştırmaya ve yeniden yazma gibi teknikler ile destekleyip bilgiyi işleyebilir hale getirebilmek hedeflenmiştir.

Verilen reklam metni üzerinde yapılacak etkinlikler sınıf içi uygulanabilecek düzeyde hazırlanmıştır. Etkinlikler öncesinde hedef dil bilgisi konusu öğretimi yapılar ve örneklerle pekiştirilmeye çalışılır. Daha sonra malzeme olarak kullanacağımız reklam izletilerek üzerinde geliştirilen etkinlikler uygulanır.

A2 seviyesinde, karma bir sınıfta uygulanması hedeflenmiştir.

4.3.4.1. A2 Seviyesinde 5. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler

A) Güdüleme evresi

A1.

Süre: 5 dk.

Kullanılan Materyaller: Öğreticinin sınıfa getirdiği çeşitli çikolatalar

Alıştırma Türleri: Karşılıklı konuşma

Öğretici, sınıfa girip sınıfı selamladıktan sonra hiçbir şey demeden sınıfa getirdiği çikolataları dağıtır. Sınıftan gelen tepkilere göre konuşma başlar. Öğretici, çikolatalardan daha önce yedikleri olup olmadığı, sevip sevmedikleri, en çok sevdikleri

hangisi gibi konularda konuşarak sınıfta güdüleme sağlamaya çalışır. Daha sonra da bu çikolataları neden getirdiği ve ne yapacakları konusunda sınıfa bilgi verir.

B) Geliştirme / Alıştırma evresi

B1.

Süre: 15 dk.

Kullanılan Materyaller: Reklam videosu

Alıştırma Türleri: Dinleme, konuşma ve yazma.

Öğretici, sınıfı derse hazırlamak için yaptığı konuşmalardan sonra kısa bir *şimdiki zaman* dil bilgisi kuralları tekrarı yapar. Ardından hazırladığı videoyu oynatmadan önce sınıfı iki gruba ayırır. Her gruptan bir kişi seçer. Reklam videosunu ilk önce sessiz izletir. Burada görsel okumadan da faydalanılmış olur. Daha sonra daha sonra seçtiği öğrenenleri yanına çağırarak video metninin ilk cümlesini kulaklık sayesinde dinletir. Daha sonra duydukları cümleyi grup arkadaşlarının yanına giderek diğer grup duymayacak şekilde söylemesini grup arkadaşlarının da bu cümleyi yazmalarını ister. Böylece tüm metin bitirilir. Her cümle için farklı bir öğrenen dinleyebilir. Daha sonra video hep birlikte sesli olarak izlenir ve oluşturulan metinler kontrol edilir.

Reklam metni:

Şekil 5. 4 reklam

-Oğlum bir dur! Böyle işte bizim oğlan. Her koşulda dağıtıyor. Mutluyken dağıtıyor. Üzgünken de dağıtıyor. Sınavı geçiyor, dağıtıyor. Kalıyor yine dağıtıyor. Ders çalışmıyorken, onu anlıyorum, dağıtıyor. Ama çalışırken de dağıtıyor. O nasıl oluyor, onu hiç anlamıyorum. Dağınık seviyor demek ki.

Dağınık sevenlere Eti Canga

B2.

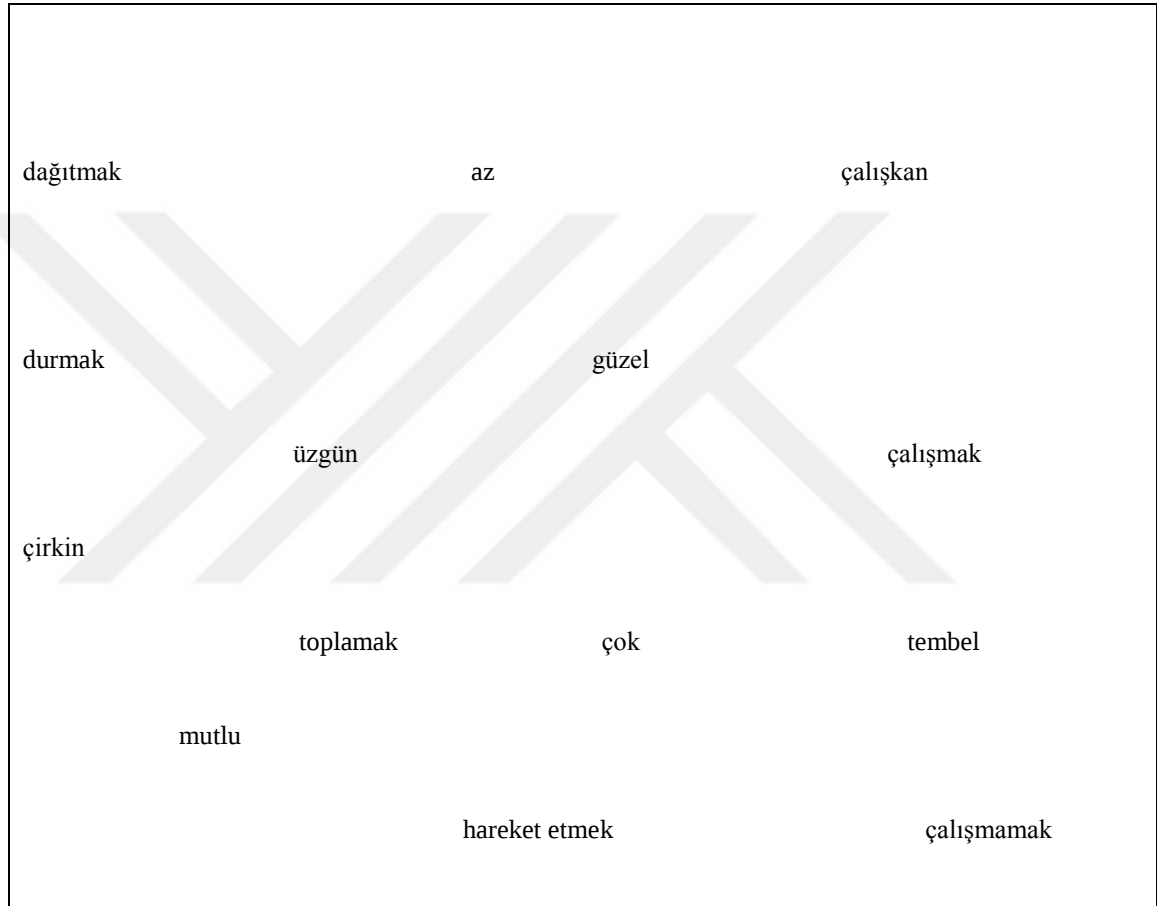
Süre: 15 dk.

Kullanılan Materyaller: Yazı tahtası

Alıştırma Türleri: Rol yapma, tahminde bulunma.

Öğretici, reklam metninde geçen ve daha önceden öğrenilen zıt anlamlı kelimelerden tahtaya dağınık bir şekilde yazar. Daha sonra iki gruba ayırır. Tahtaya her gruptan bir kişi çıkarır ve seçtiği bir kelimeyi anlatmasını ister. Grup arkadaşlarından da anlatılan kelimeyi değil zıt anlamlısını söylemeleri istenir. Anlatma ve cevap verme süreleri tutulur ve hangi grup daha önce söylerse bir puan alır.

Örnek etkinlik:

Tablo 9. Zıt kelime bulma

C) Sonlandırma / retme evresi

Süre: 10 dk.

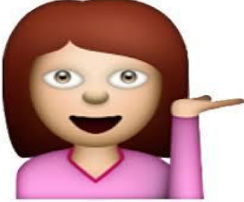
Kullanılan Materyaller: Emoji kartları

Alıştırma Türleri: Seçici Dinleme, kelime seçme-yazma, tahminde bulunma.

Öğretici dersin son bölümünde kelime ğretiminde pekiştirme sağlanması için bir etkinlik hazırlar. Bu etkinlikte daha önce hazırlanan emoji kartları kullanılır. ğrenenlerden en az üç kelimedenden oluşan bir cümle yazmaları ve cümlelerin de yeni

öğrenilen kelimelerle kurulmaya çalışılması istenir. Daha sonra isteğe bağlı olarak tahtaya çıkmaları ve var olan emoji kartlarıyla bu cümleyi anlatmaya çalışmaları ve diğer öğrenenlerin de cümleyi tahmin etmeleri istenir.

Örnek etkinlik:

		
İki	Kız	Ders çalışıyor (kitap okuyor)

Tablo 10. Kelime(cümle) tahmin etme

4.3.5.A2 Seviyesinde 12. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi

5.Reklam

Reklam sloganı: Kamyoncu

Konu: Kelime Öğretimi

Ünite: *Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe* kitabı 12. ünite

Amaç: Örnek reklam videosu yardımı ile kelime öğretimi yapmak ve dinleme ve yazma becerisine katkı sağlamak

Öğrenen sayısı: 20

Hedef grup seviyesi: A2

Hedef grup dil becerisi: Çok dilli

Yaş aralığı: 18- 25

Süre: 50 dk.

Kullanılan yöntem ve yaklaşımlar: İletişimsel yaklaşım / Görev odaklı, davranışsal ve bilişsel odaklı.

Hazır bulunuşluk: Geniş zaman, geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, sıfatlar, istek kipi, emir cümlesi, üstünlük, karşılaştırma.

Kullanılan dil ve beceriler: Teklifsiz dil, ortak dil, okuma, yazma, konuşma, dinleme.

Beklenti: Aşağıda tabloda yer alan 4 beceride yer alan kazanımların oluşumunu sağlamak

OKUMA	YAZMA	KARŞILIKLI KONUŞMA	DİNLEME
Kısa ve çok yalın metinleri okuyabilirim. Reklam, menü ve tarife gibi gündelik belgelerde öngörülen özel bir bilgiyi bulabilir kısa ve yalın kişisel mektupları anlayabilirim. Gazete ilanlarının yalın ve basit iletilerin temel anlamını kavrayabilirim.	Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak basit bir kompozisyon yazabilirim. Mektup yazabilirim. ETKİNLİK 1: Cümle kurma ETKİNLİK 3: Kelime üretme ETKİNLİK 4: Metin oluşturma	Deneyimleri ve olayları, düşlerimi, beklentilerimi ya da amaçlarımı basitçe ifade edebilirim. Görüşlerime açıklamalar getirebilirim. Bir öyküyü ya da bir kitabın veya bir filmin dolantısını anlatabilirim ve tepkilerimi dile getirebilirim. ETKİNLİK 1: Karşılıklı konuşma	Beni yakından ilgilendiren konulara ilişkin (söz gelimi kendim, ailem, alışveriş, yakın çevre, iş) anlatımları ve yüksek söz dağarcığı olan bir konuşmayı anlayabilirim. ETKİNLİK 1: Seçici Dinleme

Tablo 11. Dört temel dil becerisi yeterlilik(Avrupa Dil Gelişim Dosyası)

Kullanılan materyaller: Bilgisayar, reklam videosu, alıştırma çıktıları, yazı tahtası.

Öğrenim hedefleri:

- Hedef öğrenimi olan kelime öğretimi örneklendirilerek pekiştirilebilmesi
- Öğrenenlerin, ilgili konunun görsel ve buna paralel olarak kullanım odaklı aktarımda konuyu daha iyi anlamayabilmeleri
- Öğrenenlerin hazır bulunuşluklarına katkı sağlanabilmek ve kelime öğretimi yapılabilmesi

Bilişsel, davranışsal ve iletişimsel yaklaşımlar doğrultusunda işitsel ve görsel algı ile göstergelerin tamamlanması ve bireyin hedef dildeki hedef kelimeleri çağrıştırıp tahminler yoluyla bilgiyi işlenebilir hale getirmesi beklenen bu reklam filmi, trafik kuralları ve trafikte karşılaşılabileceğimiz taşıtlar ve durumlarla ilgili kelimelerin öğretilmesi ve o seviyeye kadar öğrenilen kelimelerin hatırlatılması için seçilmiştir. Yeni Hitit kitabının bu üniteye işlediği konu dahilinde trafik kurallarını da öğretmesinden dolayı bir bütünlük sağlamıştır. Anlaması kolay ve eğlenceli olan reklam, A2 düzeyine uygundur. Bu reklamla beraber kelime öğretimini eğlenceli hale getirmek mümkün olabilir.

4.3.5.1.A2 Seviyesinde 12. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler

A) Güdüleme evresi

Süre: 10 dk.

Kullanılan Materyaller: Reklam videosu, etkinlik kâğıtları.

Alıştırma Türleri: Karşılıklı konuşma, dinleme ve cümle kurma.

Şekil 6. 5. reklam

Reklam metni :

- Hişt
- ...
- Camı, camı. He! Birazdan sana çarpacağım. İşte o kadar. Bak, 50 metre ileride bir viraj var. Bildin mi? İşte orası buluşma yerimiz olacak.

Gerçek hayatta kaza geliyorum demez. Siz en iyisi Anadolu Sigorta'dan kaskonuzu yaptırın. Önleminizi önceden alın. Anadolu Sigorta'da kaybetmek yok.

İşte o kadar!

Öğretici derse giriş olarak reklam videosunu izletir ve reklam hakkında sınıf ile konuşur. Daha sonra bilinmeyen kelimeler ve özellikle taşıtlar hakkında bilgi verilir ve etkinlik kâğıtları dağıtılır. Kâğıtlarda olan her bir taşıt ile üç cümle kurmalarını ister ve daha sonra sınıfa okuyarak olabilecek yanlışları düzelteceklerini söyler.

Örnek etkinlik:

Tablo 12. Cümle kurma

B) Geliştirme / Alıştırma evresi

B1.

Süre: 15 dk.

Kullanılan Materyaller: Trafik levhaları kartları

Alıştırma Türleri: Eşleştirme, görsel okuma, yazma.

Öğretici, bu etkinlikte hazırladığı trafik kurallarını gösteren kartları öğrenenlere dağıtır ve ellerinde bulunan kâğıtlardaki eşleştirmeleri yapmalarını ister. Daha sonra sırayla cümle kurmalarını söyler.

Örnek etkinlik:

1. 2. 3. 4. 5. 6.

7. 8. 9. 10. 11. 12.

() okul geçidi	() bisiklet geçemez
() 90 hız sınırı	() sola dönüş
() sağa dönüş yasak	() sollamak yasak
() demiryolu geçidi	() sola devamlı viraj
() yaya geçidi	() park etmek yasak
() benzin istasyonu	() heyelan tehlikesi

Tablo 13. Eşleştirme

B2.

Süre: 10 dk.

Kullanılan Materyaller: Yazı tahtası

Alıştırma Türleri: Kelime Üretme

Öğretici, sınıfı iki gruba ayırır. Tahtaya bir harf grubu yazar ve bu harflerden kelime üretmelerini ister. Gruplara da ürettikleri her kelime için puan verir.

Örnek etkinlik:

ETÖRTRAKİMİ

Et

Tat

Takı

Takım

Traktör

C) Sonlandırma / Üretme evresi

Süre: 10 dk.

Kullanılan Materyaller: Çalışma kâğıdı

Alıştırma Türleri: Yazma

Öğretici sınıfa boş bir kâğıt verir. Kâğıda sırayla kelimeler yazmalarını ister. Fakat her bir kelimeyi yazanın kâğıdı katlamasını ve diğer yazanların onu görmemesini söyler. Sonunda kâğıdı açar ve cümle olarak yazılanları okur. Kimse birbirini görmeyeceği için sonunda eğlenceli bir cümle çıkabilir.

4.3.6.A2 Seviyesinde 7. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi

Reklam 6:

Reklam sloganı: Anneler günü reklamı - Ciddi mi bu?

Konu: Gelecek zaman

Ünite: *Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe* Kitabı 7. ünite

Amaç: Gelecek zaman dilbilgisi kurallarını örnek reklam videosu ile pekiştirmek ve dinleme ve yazma becerisine katkı sağlamak.

Öğrenen sayısı: 20

Hedef grup seviyesi: A2

Hedef grup dil becerisi: Çok dilli

Yaş aralığı: 18 - 25

Süre: 50 dk.

Kullanılan yöntem ve yaklaşımlar: İletişimsel yaklaşım / Görev odaklı, davranışsal ve bilişsel odaklı.

Hazır bulunuşluk: Geniş zaman, geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, sıfatlar, istek kipi, emir cümlesi, üstünlük, karşılaştırma.

Kullanılan dil ve beceriler: Teklifsiz dil, ortak dil, okuma, yazma, konuşma, dinleme.

Beklenti: Aşağıda tabloda yer alan 4 beceride yer alan kazanımların oluşumunu sağlamak

OKUMA	YAZMA	KARŞILIKLI KONUŞMA	DİNLEME
Kısa ve çok yalın metinleri okuyabilirim. Reklam, menü ve tarife gibi gündelik belgelerde öngörülen özel bir bilgiyi bulabilir kısa ve yalın kişisel mektupları anlayabilirim. Gazete ilanlarının yalın ve basit iletilerin temel anlamını kavrayabilirim.	Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak basit bir kompozisyon yazabilirim. Mektup yazabilirim. ETKİNLİK 2,4 : Dinlediğini yazma	Deneyimleri ve olayları, düşlerimi, beklentilerimi ya da amaçlarımı basitçe ifade edebilirim. Görüşlerime açıklamalar getirebilirim. Bir öyküyü ya da bir kitabın veya bir filmin dolantısını anlatabilirim ve tepkilerimi dile getirebilirim ETKİNLİK 1: Karşılıklı konuşma	Beni yakından ilgilendiren konulara ilişkin (söz gelimi kendim, ailem, alışveriş, yakın çevre, iş) anlatımları ve yüksek bir söz dağarcığı olan konuşmayı anlayabilirim. ETKİNLİK 2: Seçici Dinleme

Tablo 14. Dört temel dil becerisi yeterlilik(Avrupa Dil Gelişim Dosyası)

Kullanılan materyaller: Bilgisayar, reklam videosu, çalışma kâğıtları, yazı tahtası.

Öğrenin hedefleri:

- Hedef öğrenimi olan *gelecek zaman* konusunda anlatılan dil bilgisi yapısı örneklendirilerek pekiştirilmesi
- Öğrenenlerin ilgili konunun görsel ve buna paralel olarak kullanım odaklı aktarımda konuyu daha iyi anlamayabilmeleri
- Öğrenenlerin hazır bulunuşluklarına katkı sağlanabilmek ve kelime öğretimi yapılabilmesi

Bu reklam filmi ile kitapta geçen *gelecek zaman* konusuna örnek oluşturmak ve sınıfın ilgisini çekerek konunun daha iyi anlanması sağlamak hedeflenmiştir. Ayrıca diğer amacımız ise ilgili konunun görsel ve buna paralel kullanım odaklı bir aktarımda adayın konuyu daha net kavrayabileceğini göstermektir. Seçilen reklam üzerinden yapılacak etkinlikler *gelecek zaman* anlatmada kullanılan kelime ve kalıplarla yine o seviyeye kadar kullanılan kelimelerin hatırlatılması için önem taşımaktadır.

Öğreten ders planı doğrultusunda sınıfa girdiğinde sınıfı konuya hazırlık için ön konuşma yapar. Sohbet sırasında daha önce öğrenilen konular eşliğinde yeni konu hakkında bilebilecekleri ya da tahmin ettikleri konusunda fikir alışverişi yapar.

Bilişsel, Davranışsal ve İletişimsel yaklaşımlar ışığında, işitsel ve görsel algı ile göstergenin tamamlanması ve bireyin hedef dilde öğrenilecek olan dil bilgisi kurallarını çağrıştırma, taklit etme, yeniden yazma gibi teknikler ile destekleyip bilgiyi işleyebilir hale getirebilmek hedeflenmiştir.

Verilen reklam metni üzerinde yapılacak etkinlikler sınıf içi uygulanabilecek düzeyde hazırlanmıştır. Etkinlikler öncesinde hedef dil bilgisi konusu öğretimi yapılar ve örneklerle pekiştirilmeye çalışılır. Daha sonra malzeme olarak kullanacağımız reklam izletilerek üzerinde geliştirilen etkinlikler uygulanır.

A2 seviyesinde, karma bir sınıfta uygulanması hedeflenmiştir.

4.3.6.1. A2 Seviyesinde 7. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler

A) Güdüleme evresi

Süre: 5 dk.

Kullanılan Materyaller:

Alıştırma Türleri: Karşılıklı konuşma

Öğretici derse hazırlık olması için gelecek zaman konusu hakkında tekrar yapar ve telefonlar ve kullanımları hakkında konuşur. Bunu yaparken öğrenenlerin kendi telefonlarını göstererek ya da almak istedikleri telefonlar hakkında konuşmalarını isteyebilir. Burada hazırlanan reklam videosu içeriği kısaca anlatılabilir.

B) Geliştirme / Alıştırma evresi

B1.

Süre: 15 dk.

Kullanılan Materyaller: Reklam videosu

Alıştırma Türleri: Dinleme ve kelime yanlışları düzeltme

Öğretici, reklam videosunu bir kez, gerekirse ikinci kez, oynatarak öğrenenlere daha önce dağıtmış olduğu içinde yanlışlar olan metni düzeltmelerini ister. Öğrenenler düzeltmeleri yaptıktan sonra öğretici eşliğinde kontrol eder.

Şekil 7. 6.reklam

Metin:

A: Tanıştırırlım, Meltem Hanım. Meltem hanım 23 Mart pazartesi, saat 14:32’de oğlu Tekin’e cep telefonundan bir mesaj attı.

B: Attım.

A: Çamaşır makinesini boşaltmayı unutma!

Tekin’den cevap gelmeyince annesi bir mesaj daha attı.

A: Bu akşam anneannelere gideceğiz. Dayınlar da orada olacak. Sen de gel çocuğum.

Tekin yine cevap vermedi. Meltem hanım bir mesaj daha attı.

A: Bir de babanla konuştuk. O istediğin Samsung Galaxy S8 ‘i alacağız.

Bu sefer Tekin cevap verdi.

A: Ciddi mi bu?

İşte o an Meltem Hanım Tekin’i bitiren o mesajı attı.

A: Tabi ki hayır. Mesajlarımı görüp görmediğini kontrol ettim.

Biraz sert mi olmuş acaba Meltem Hanım?

A: Yoo niye sert olsun ki? Madem mesajlarımı görmüyor, o zaman hiçbirini görmesin.

A: Kesinlikle haklısınız Meltem Hanım.

B: Çünkü anneyim.

Her zaman haklı olan annelerimiz, Anneler Gününüz kutlu olsun.

A: Teşekkürler yavrum.

B: Rica ederim Meltem Hanım.

Örnek etkinlik metni:

A: Tanıştırılım, Meltem **bayan**. Meltem hanım 23 Mart pazartesi, saat 14:32 ‘de oğlu Tekin’e cep telefonundan bir mesaj attı.

B: **Attık**.

A: **Bulaşık** makinesini boşaltmayı unutma!

Tekin’den cevap gelmeyince annesi bir mesaj daha attı.

A: Bu **sabah** anneannenlere gideceğiz. Dayınlar da orada olacak. Sen de gel **çocukum**.

Tekin yine cevap vermedi. Meltem hanım bir mesaj daha attı.

A. Bir de babanla konuştuk. O istediğin Samsung Galaxy S8 ‘i alacağız.

Bu sefer Tekin cevap verdi.

A. Ciddi mi bu?

İşte o an Meltem Hanım Tekin’i bitiren o mesajı attı.

A: Tabi ki hayır. Mesajlarımı görüp görmediğini kontrol ettim.

Biraz sert mi olmuş **mesela** Meltem Hanım?

B. Yoo niye sert olsun ki? Madem mesajlarımı görmüyor, o zaman hiçbirini görmesin.

A: **Acaba** haklısınız Meltem Hanım.

B: Çünkü anneyim.

Her zaman haklı olan annelerimiz, Anneler Gününüz kutlu olsun.

A: Teşekkürler yavrum.

B: Rica ederim Meltem Hanım.

Tablo 15. Hatalı kelime bulma

B2.

Süre: 10 dk.

Kullanılan Materyaller: Etkinlik kâğıtları

Alıştırma Türleri: Boşluk doldurma

Öğretici dağıttığı etkinlik kâğıtlarındaki boşlukların karşısındaki kelimeleri, uygun olan zaman çekimine göre çekimlemelerini ister. Daha sonra elindeki kâğıt uçağı göstererek uçağı atacağı kişinin bir kelime (fiil) söylemesini ister, onun da atacağı kişinin bu kelimeyi gelecek zaman fiil çekimine göre çekimlemesini söyler. Bu etkinlikte kelime tekrarları yapılmış ve öğrenilen dil bilgisi konusunun pekiştirilmesi sağlanabilir.

Örnek etkinlik:

Attım	
	Gideceğiz
Konuştuk	
	Alacağız
kontrol ettim	
cevap verdi	
Görmüyor	

Tablo 16. Tekrar yazma

C) Sonlandırma / Üretme evresi

Süre: 10 dk.

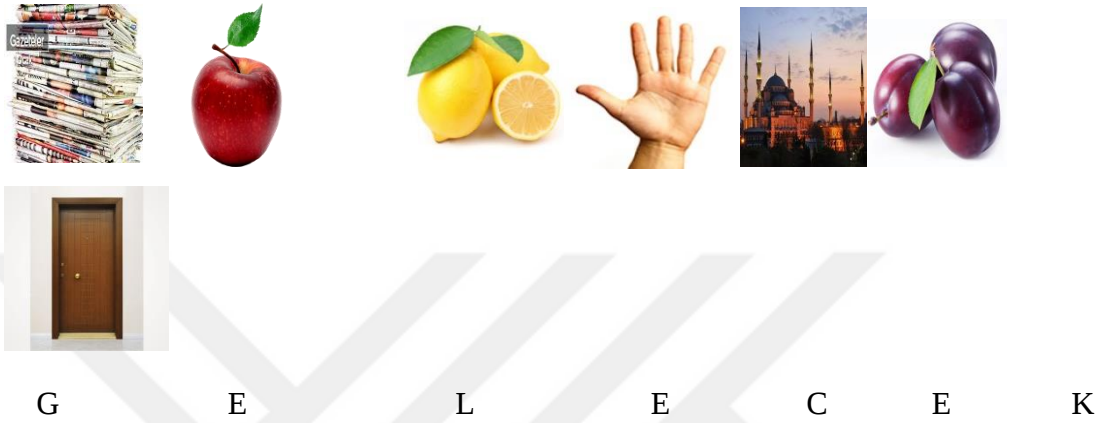
Kullanılan Materyaller: Bilgisayar, projektör ve yazı tahtası.

Alıştırma Türleri: Tahmin etme, kelime tekrarı.

Bu etkinlikte öğretici, öğreneler için tahtaya bazı resimler yansıtır ve her bir resmin kelime anlamını ellerinde bulunan kâğıtlara yazmalarını ister. Daha sonra bu

kelimelerin baş harflerinden oluşan kelimeyi bulmalarını ve ilk bulanın da sınıfa bunu söylemesini ister. Etkinlik birçok kez tekrarlanabilir. Bu etkinlikle dersi sonlandırmış olur.

Örnek etkinlik:

Şekil 8. Kelime türetme

4.3.7.A2 Seviyesinde 8. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi

Reklam 7:

Reklam sloganı: Sofra hikayeleri - Kars

Konu: Geçmiş Zaman

Ünite: *Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe* kitabı 8. ünite

Amaç: Geçmiş zaman dilbilgisi kurallarını pekiştirmek ve dinleme ve yazma becerisine katkı sağlamak

Öğrenen sayısı: 20

Hedef grup seviye: A2

Hedef grup dil becerisi: Çok dilli

Yaş aralığı: 18 - 25

Süre: 50 dk.

Kullanılan yöntem ve yaklaşımlar: İletişimsel yaklaşım / Görev odaklı, davranışsal ve bilişsel odaklı.

Hazır bulunuşluk: Geniş zaman, geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, sıfatlar, istek kipi, emir cümlesi, üstünlük

Kullanılan dil ve beceriler: Teklifsiz dil, ortak dil, okuma, yazma, konuşma, dinleme.

Beklenti: Aşağıda tabloda yer alan 4 beceride yer alan kazanımların oluşumunu sağlamak

OKUMA	YAZMA	KARŞILIKLI KONUŞMA	DİNLEME
Kısa ve çok yalın metinleri okuyabilirim. Reklam, menü ve tarife gibi gündelik belgelerde öngörülen özel bir bilgiyi bulabilir kısa ve yalın kişisel mektupları anlayabilirim. Gazete ilanlarının yalın ve basit iletilerin temel anlamını kavrayabilirim.	Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak basit bir kompozisyon yazabilirim. Mektup yazabilirim. ETKİNLİK 4: Serbest yazma	Deneyimleri ve olayları, düşlerimi, beklentilerimi ya da amaçlarımı basitçe ifade edebilirim. Görüşlerime açıklamalar getirebilirim. Bir öyküyü ya da bir kitabın veya bir filmin dolantısını anlatabilirim ve tepkilerimi dile getirebilirim. ETKİNLİK 1, 3: Teklifsiz konuşma	Beni yakından ilgilendiren konulara ilişkin (söz gelimi kendim, ailem, alışveriş, yakın çevre, iş) anlatımları ve yüksek bir söz dağarcığı olan konuşmayı anlayabilirim. ETKİNLİK 2: Seçici Dinleme

Tablo 17. Dört Temel dil becerisi yeterlilik (Avrupa Dil Gelişim Dosyası)

Kullanılan materyaller: Bilgisayar, reklam videosu, çalışma kâğıtları, yazı tahtası.

Öğrenim hedefleri:

- Hedef öğrenimi olan *geçmiş zaman* konusunda anlatılan dil bilgisi yapısı örneklendirilerek pekiştirilmesi
- Öğrenenlerin ilgili konunun görsel ve buna paralel olarak kullanım odaklı aktarımda konuyu daha iyi anlayabilmeleri

- Öğrenenlerin hazır bulunuşluklarına katkı sağlanabilmesi ve kelime öğretimi yapılabilmesi

Bu reklam filmi ile kitapta geçen *geçmiş zaman* konusuna örnek oluşturmak ve sınıfın ilgisini çekerek konunun daha iyi anlanmasını sağlamak hedeflenmiştir. Ayrıca diğer amacımız ise ilgili konunun görsel ve buna paralel kullanım odaklı bir aktarımda adayın konuyu daha net kavrayabileceğini göstermektir. Seçilen reklam üzerinden yapılacak etkinlikler *geçmiş zaman + belirsiz geçmiş zaman* anlatmada kullanılan kelime ve kalıplarla yine o seviyeye kadar kullanılan kelimelerin hatırlatılması için önem taşımaktadır.

Öğreten ders planı doğrultusunda sınıfa girdiğinde sınıfı konuya hazırlık için ön konuşma yapar. Sohbet sırasında daha önce öğrenilen konular eşliğinde yeni konu hakkında bilebilecekleri ya da tahmin ettikleri konusunda fikir alışverişi yapar.

Bilişsel, Davranışsal ve İletişimsel yaklaşımlar ışığında, işitsel ve görsel algı ile göstergenin tamamlanması ve bireyin hedef dilde öğrenilecek olan dil bilgisi kurallarını çağrıştırma, taklit etme, yeniden yazma gibi teknikler ile destekleyip bilgiyi işleyebilir hale getirebilmek hedeflenmiştir.

Verilen reklam metni üzerinde yapılacak etkinlikler sınıf içi uygulanabilecek düzeyde hazırlanmıştır. Etkinlikler öncesinde hedef dil bilgisi konusu öğretimi yapılarak ve örneklerle pekiştirilmeye çalışılır. Daha sonra malzeme olarak kullanacağımız reklam izletilerek üzerinde geliştirilen etkinlikler uygulanır. A2 seviyesinde, karma bir sınıfta uygulanması hedeflenmiştir.

4.3.7.1. A2 Seviyesinde 8. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler

A) Güdüleme evresi

A1.

Süre: 5 dk.

Kullanılan Materyaller:

Alıştırma Türleri: Karşılıklı konuşma

Bu bölümde öğretici sınıfı derse hazırlamak için konu tekrarı yapar ve sonrasında hazırlanan reklam üzerinden Türk yemekleri ve öğrenenlerin gittikleri şehirler hakkında konuşulur.

B) Geliştirme / Alıştırma evresi

B1.

Süre: 15 dk.

Kullanılan Materyaller: Reklam videosu

Alıştırma Türleri: Dinleme ve konuşma

Şekil 9. 7. reklam

Metin:

-Yeni evlenmişim, taze gelinim o zaman, kayınvalidem bütün sülaleyi yemeğe davet etmiş. O gün nasıl heyecanlıyım, nasıl mahcubum, nasıl utanıyorum. Kayınvalidem de mutfakta tarih yazmış. Kaz mı dersiniz, saç kavurma mı dersin, kete mi dersin? Hele bir de hıngel geldi ki sorma gitsin. Ben de az az yiyorum ki ayıp olmasın. Kayınvalidem, ye kızım, diyor. Ben, sağ ol, diyorum; ama boğazımdan lokmalar geçmiyor. Oysaki eşim maşallah tabak tabak götürüyor. Bir aklım kaldı ki o sofrada. Akşam eve gittim, ilk işim Kars ketesi açmak oldu. Zaman içinde yapa yapa en iyisini öğrendim. Şimdi hafta

sonları o sofraları ben kuruyorum. Eşi dostu topluyorum. Hem yemek olsun hem sohbet olsun. En çok da gelinime yediriyorum. Maksat bu sofralar daim olsun.

Dört bir yanı ayrı lezzet bu güzel hikâyelerin bu büyük sofraların daimi misafiri olmaktan gurur duyuyoruz. Ellerinize sağlık.

Örnek etkinlik:

Öğretici ilk önce sınıfa reklam videosunu bir kez izletir ve izlerken her şeye dikkat etmelerini söyler. Daha sonra öğrenenlerin dikkatini çekmek ve derse hazırlamak için sorular sorar. Bu sorular reklam videosunda görülen mekânlar, kişiler ve yemekler hakkında olabilir. Öğrenenlerin dikkatini ölçmek için de oldukça eğlenceli bir yöntem olabilir. Örnek olarak aşağıdaki sorular verilebilir:

- Sofrada kaç erkek vardı?
- Kar yağıyor muydu?
- Reklamda konuşan kadın sarışın mıydı?
- Reklamda konuşan kadının üzerindeki kıyafet ne renkti?
- Başındaki toka ne renkti?

B2.

Süre: Bu etkinlik için süre serbest olabilir.

Kullanılan Materyaller: Satranç oyun tahtası

Alıştırma Türleri: Konuşma, oyun ile öğrenme.

Öğretici, bu etkinlikle kelime öğretimini hedefler. Öğrenenlerin bilmediği kelimelerin anlamları verilir. Daha sonra hazırladığı satranç tahtasını gösterir ve bu metinle beraber ve daha önce öğrendikleri kelimelerin tahtadaki her bir karede yazılı olduğunu açıklar. Öğrenenlerden gönüllü olarak seçtiği iki kişiyi satranç oynamak için yanına alır ve diğer öğrenenlerin de seyirci olacağını söyler. Satranç oynayan öğrenenlerin her hamlelerinde bulundukları karedeki kelime ile cümle kurmalarını ister. Oynayan kişiler cümle

kuramaz ise izleyen öğrenenlerden birini seçer ve cümle kurmasını ister. Öğretim oyun bitene kadar devam eder.

Örnek etkinlik:

Yemek	Kete	Kepçe	Kaşık	tencere	sofra	misafir	Kurmak
Yağ	Un	pul biber	Turp	ekle mek	tarçın	bekle mek	Tereyağ
Karabi ber	doma tes	Pirinç	Bal	kıvırcık	karıştır mak	et	Ocak
Ele mek	tuz	Su	kaynat mak	Kaz	kavurma	soğan	Salça
Fırın	Tavuk	Kavur mak	soğan	kıyma	tabak	kase	Yemek
Kete	Lokma	Balık	kepçe	Tava	kaşık	pekmez	Topla mak

Tablo 18. Kelime öğretimi

C) Sonlandırma / Üretme evresi

Süre: 15 dk.

Kullanılan Materyaller: Yiyecek adları yazılı kartları

Alıştırma Türleri: Yazma ve okuma

Öğretici, hazırladığı kelime karlarını bir kutuya atar. Bu kutudan gönüllü olan bir öğrenenden dört kart seçmesini ister ve doğaçlama olarak bir yemek tarifi oluşturmasını ve anlatmasını ister.

Örnek etkinlik:

4.3.8.A2 Seviyesinde 10. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi

Reklam 8:

Reklam sloganı: Beyaz Giyen Adamlar

Konu: Adlaştırma

Ünite: *Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe* Kitabı 10. Ünite

Amaç: Adlaştırma kalıplarını pekiştirmek ve dinleme ve yazma becerisine katkı sağlamak

Öğrenci sayısı: 20

Hedef Grup Seviye: A2

Hedef Grup Dil Seviyesi: Çok dilli

Yaş Aralığı: 18-25

Süre: 50 dk.

Kullanılan yöntem ve yaklaşımlar: İletişimsel yaklaşım / Görev odaklı, davranışsal ve bilişsel odaklı.

Hazır bulunuşluk: Geniş zaman, geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, sıfatlar, istek kipi.

Kullanılan dil ve beceriler: Teklifsiz dil, ortak dil, yazma, konuşma, dinleme.

Beklenti: Aşağıda tabloda yer alan 4 beceride yer alan kazanımların oluşumunu sağlamak

OKUMA	YAZMA	KARŞILIKLI KONUŞMA	DİNLEME
Kısa ve çok yalın metinleri okuyabilirim. Reklam, menü ve tarife gibi gündelik belgelerde öngörülen özel bir bilgiyi bulabilir, kısa ve yalın kişisel mektupları anlayabilirim. Gazete ilanlarının yalın ve basit iletilerin temel anlamını kavrayabilirim.	Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak basit bir kompozisyon yazabilirim. Mektup yazabilirim. ETKİNLİK 1: Boşluk doldurma ETKİNLİK 3,: Cümle kurma	Deneyimleri ve olayları, düşlerimi, beklentilerimi ya da amaçlarımı basitçe ifade edebilirim. Görüşlerime açıklamalar getirebilirim. Bir öyküyü ya da bir kitabın veya bir filmin konusunu ve kurgusunu anlatabilirim ve tepkilerimi dile getirebilirim. ETKİNLİK 2, 4 : cümle kurma	Beni yakından ilgilendiren konulara ilişkin (söz gelimi kendim, ailem, alışveriş, yakın çevre, iş) anlatımları ve yüksek bir söz dağarcığının sahip konuşmaları anlayabilirim. ETKİNLİK 2: Serbest Dinleme, Seçici Dinleme

Tablo 19. Dört temel dil becerisi yeterlilik(Avrupa Dil Gelişim Dosyası)

Kullanılan materyaller: Bilgisayar, reklam videosu, alıştırma çıktıları, yazı tahtası

Öğrenim hedefleri:

- Hedef öğrenimi olan *emir kipi* konusunda anlatılan dil bilgisi yapısının örneklendirilmesi, bu konunun iletişimsel kullanımını sağlamak amacıyla pekiştirilmesi.
- Öğrenenlerin, ilgili konunun görsel ve buna paralel olarak kullanım odaklı aktarımda konuyu daha iyi anlayabilmesi ve kullanabilmesi.

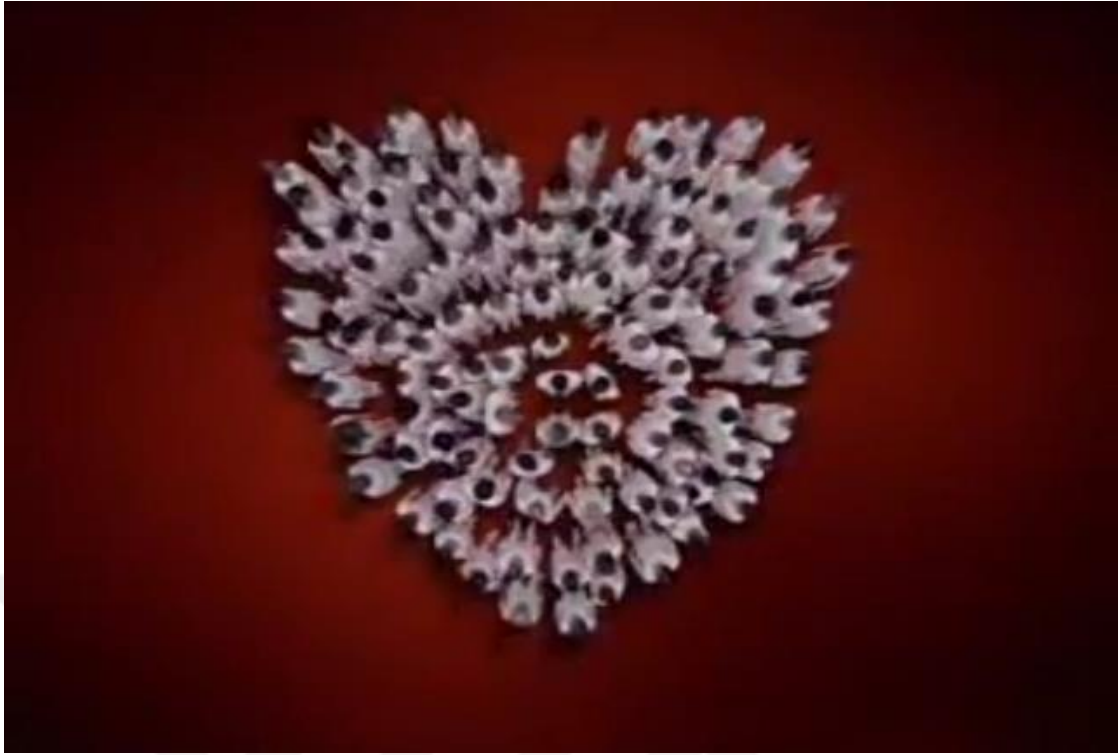
-Öğrenenlerin hazır bulunuşluklarına katkı sağlanması ve kelime öğretiminin yapılabilmesi.

Bu reklam filmi ile kitapta geçen *adlaştırma* konusuna örnek oluşturmak ve sınıfın ilgisini çekerek konunun daha iyi anlanmasını sağlamak hedeflenmiştir. Ayrıca diğer amacımız ise ilgili konunun görsel ve buna paralel kullanım odaklı bir aktarımda adayın konuyu daha net kavrayabileceğini göstermektir. Seçilen reklam üzerinden yapılacak etkinlikler *adlaştırma + ad türündeki kelimeler* anlatmada kullanılan kelime ve kalıplarla yine o seviyeye kadar kullanılan kelimelerin hatırlatılması için önem taşımaktadır.

Öğreten ders planı doğrultusunda sınıfa girdiğinde sınıfı konuya hazırlık için ön konuşma yapar. Sohbet sırasında daha önce öğrenilen konular eşliğinde yeni konu hakkında bilebilecekleri ya da tahmin ettikleri konusunda fikir alışverişi yapar.

Bilişsel, Davranışsal ve İletişimsel yaklaşımlar ışığında, işitsel ve görsel algı ile göstergenin tamamlanması ve bireyin hedef dilde öğrenilecek olan dil bilgisi kurallarını çağrıştırma, taklit etme, yeniden yazma gibi teknikler ile destekleyip bilgiyi işleyebilir hale getirebilmek hedeflenmiştir.

Verilen reklam metni üzerinde yapılacak etkinlikler sınıf içi uygulanabilecek düzeyde hazırlanmıştır. Etkinlikler öncesinde hedef dil bilgisi konusu öğretimi yapılarak ve örneklerle pekiştirilmeye çalışılır. Daha sonra malzeme olarak kullanacağımız reklam izletilerek üzerinde geliştirilen etkinlikler uygulanır. A2 seviyesinde, karma bir sınıfta uygulanması hedeflenmiştir.

Şekil 11. 8. reklam

Reklam Metni:

Büyümek için
 Yenilikçi olmak için
 Desteklemek için
 Enerji vermek için
 Yaratıcı olmak için
 İlerlemek için

Binlerce Akbanklının kalbi Türkiye ile birlikte atıyor. (Türkiye için) Bu güç daha iyisini daha yenisini arıyor. Büyümek ve büyütmek için. Akbank.

4.3.8.1. A2 Seviyesinde 10. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler

A) Güdüleme evresi

Süre: 15 dk.

Kullanılan malzeme: Etkinlik kağıtları, reklam videosu

Alıştırma Türleri: Boşluk doldurma

Öğretici reklamı izlettikten sonra reklam hakkında öğrenenlerle konuşur. Daha önce dağıttığı etkinlik kağıtlarında reklam metninde geçen adlaştırmış fiillerin kullanıldığı cümlelerin devamının getirmeleri ister.

Örnek etkinlik;

Büyümek için.....
Yenilikçi olmak için.....
Desteklemek için.....
Enerji vermek için.....
Yaratıcı olmak için.....
İlerlemek için.....

Tablo 20. Cümle tamamlama

B) Geliştirme / Alıştırma evresi

B1.

Süre:10 dk.

Kullanılan Materyaller: Etkinlik kağıtları

Alıştırma Türleri:

Öğretici sınıfı iki gruba ayırır ve her grubun eline fiillerin yazılı olduğu bir liste verir. Gruptan seçilen bir öğrenen listeden bir fiil seçer ve karşı taraftan seçtiği bir öğrenenden bu fiili adlaştırma konusunda öğrenilen –me, -mek, -iş ekleriyle çekimlemesi istenir. Öğrenen bilirse soru sorma sırası karşı gruba geçer. Bu şekilde yapılan etkinlik ile adlaştırma konusu pekiştirilmeye çalışılır.

B2.

Süre: 15 dk.

Kullanılan Materyaller: Sınıf tahtası

Alıştırma türleri: Kelime Türetme

Öğretici sınıf iki gruba ayırır. Tahtaya bir kelime yukarıdan aşağı doğru bir kelime yazılır. Bu kelime ile adlaştırma konusu ile alakalı kelimeler üretip cümle yazılması istenir. Daha sonra bu cümleler kontrol edilir ve doğru ve mantıklı cümle sayısına göre gruplar puanlandırılır. Bu etkinlik birden fazla kelime için uygulanabilir.

Örnek etkinlik: K kitabı KAPAMA, KAPANIŞ

İ kitabı İTME, İTİŞ

T kitabı TUTMAK, TUTUŞ

A kitabı ALMAK, ALIŞ

P kitabı PATLATMA, PATLATIŞ

C) Sonlandırma / Üretme evresi

Süre: 10 dk.

Kullanılan Materyaller: Yazı tahtası

Alıştırma Türleri: Kelime seçme - yazma

Sınıfta öğretici tahtaya ilk önce bir kelime yazar ve sırayla her bir öğrenenin bu kelimeye bir kelime eklemesi ister. Her öğrenenin eklediği kelime ile cümle olabildiği kadar uzun tutulmaya çalışılır. Öğrenilen kalıbın kullanılması istenir. Cümleyi uzatamayıp bitiren öğrenen elenir. Bu etkinlikte bağlama uygun kelime seçimi yapma önemlidir. Böylece hem tekrar yapılmış olur hem de öğrenenlerin düşünme gücüne katkı sağlanmış olur.

4.3.9.A2 Seviyesinde 11. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi

Reklam 9:

Reklam sloganı: Gülümse-Taksici

Konu: Ulaçlar

Ünite: *Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe* Kitabı 11. Ünite

Amaç: Ulaçlar konusu kalıplarını pekiştirmek ve dinleme ve yazma becerisine katkı sağlamak

Öğrenci sayısı: 20

Hedef Grup Seviye: A2

Hedef Grup Dil Seviyesi: Çok dilli

Yaş Aralığı: 18-25

Süre: 50 dk.

Kullanılan yöntem ve yaklaşımlar: İletişimsel yaklaşım / Görev odaklı, davranışsal ve bilişsel odaklı.

Hazır bulunuşluk: Geniş zaman, geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, sıfatlar, istek kipi.

Kullanılan dil ve beceriler: Teklifsiz dil, ortak dil, yazma, konuşma, dinleme.

Beklenti: Aşağıda tabloda yer alan 4 beceride yer alan kazanımların oluşumunu sağlamak

OKUMA	YAZMA	KARŞILIKLI KONUŞMA	DİNLEME
Kısa ve çok yalın metinleri okuyabilirim. Reklam, menü ve tarife gibi gündelik belgelerde öngörülen özel bir bilgiyi bulabilir, kısa ve yalın kişisel mektupları anlayabilirim. Gazete ilanlarının yalın ve basit iletilerin temel anlamını kavrayabilirim.	Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak basit bir kompozisyon yazabilirim. Mektup yazabilirim. ETKİNLİK 3: Boşluk doldurma	Deneyimleri ve olayları, düşlerimi, beklentilerimi ya da amaçlarımı basitçe ifade edebilirim. Görüşlerime açıklamalar getirebilirim. Bir öyküyü ya da bir kitabın veya bir filmin konusunu ve kurgusunu anlatabilirim ve tepkilerimi dile getirebilirim. ETKİNLİK 1: Tahmin etme	Beni yakından ilgilendiren konulara ilişkin (söz gelimi kendim, ailem, alışveriş, yakın çevre, iş) anlatımları ve yüksek bir söz dağarcığının sahip konuşmaları anlayabilirim. ETKİNLİK 2: Serbest Dinleme, Seçici Dinleme

Tablo 22. Dört temel dil becerisi yeterlilik(Avrupa Dil Gelişim Dosyası)

Kullanılan materyaller: Bilgisayar, reklam videosu, alıştırma çıktıları, yazı tahtası

Öğrenim hedefleri:

- Hedef öğrenimi olan *emir kipi* konusunda anlatılan dil bilgisi yapısının örneklendirilmesi, bu konunun iletişimsel kullanımını sağlamak amacıyla pekiştirilmesi.
- Öğrenenlerin, ilgili konunun görsel ve buna paralel olarak kullanım odaklı aktarımda konuyu daha iyi anlayabilmesi ve kullanabilmesi.

-Öğrenenlerin hazır bulunuşluklarına katkı sağlanması ve kelime öğretiminin yapılabilmesi

Bu reklam filmi ile kitapta geçen *ulaçlar* konusuna örnek oluşturmak ve sınıfın ilgisini çekerek konunun daha iyi anlanması sağlamak hedeflenmiştir. Ayrıca diğer amacımız ise ilgili konunun görsel ve buna paralel kullanım odaklı bir aktarımda adayın konuyu daha net kavrayabileceğini göstermektir. Seçilen reklam üzerinden yapılacak etkinlikler *ulaçlar* konusu anlatmada kullanılan kelime ve kalıplarla yine o seviyeye kadar kullanılan kelimelerin hatırlatılması için önem taşımaktadır.

Öğreten ders planı doğrultusunda sınıfa girdiğinde sınıfı konuya hazırlık için ön konuşma yapar. Sohbet sırasında daha önce öğrenilen konular eşliğinde yeni konu hakkında bilebilecekleri ya da tahmin ettikleri konusunda fikir alışverişi yapar.

Bilişsel, Davranışsal ve İletişimsel yaklaşımlar ışığında, işitsel ve görsel algı ile göstergenin tamamlanması ve bireyin hedef dilde öğrenilecek olan dil bilgisi kurallarını çağrıştırma, taklit etme, yeniden yazma gibi teknikler ile destekleyip bilgiyi işleyebilir hale getirebilmek hedeflenmiştir.

Verilen reklam metni üzerinde yapılacak etkinlikler sınıf içi uygulanabilecek düzeyde hazırlanmıştır. Etkinlikler öncesinde hedef dil bilgisi konusu öğretimi yapılarak ve örneklerle pekiştirilmeye çalışılır. Daha sonra malzeme olarak kullanacağımız reklam izletilerek üzerinde geliştirilen etkinlikler uygulanır. A2 seviyesinde, karma bir sınıfta uygulanması hedeflenmiştir.

4.3.9.1. A2 Seviyesinde 11. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler

A) Güdüleme evresi

Süre: 15 dk.

Alıştırma Türleri: Tekrar etme

Kullanılan malzeme: Reklam videosu

Şekil 12. 9.reklam

Metin :

-N'olcak ağabey bu trafiğin hali? Senin gideceğin yerde de bu kadar trafik var. Hayatımız trafikle geçiyor. Üç dakikalık yolu üç saatte al alabilirsen. Sabahtan akşama kadar insanlarla tartışıp duruyoruz. Bak bak bak! Korna çalıyor bak! Arkadaki de korna çalıyor. Sanki ben meraklıyım burada durup beklemeye. N'apıyım? Uçuyum mu? Uçuyum mu? Trafik var işte görüyorsun, trafik var.

-Ne o? Paket mi o?

-Hoş geldin ağabeyciğim. Gideceğin yere biraz trafik var ama sıkıntı olmaz. Aka aka gideriz. Sen de bu arada işlerini halletmiş olursun. İstersen ağabeyciğim sahil yolundan gidelim. Orası daha akıcıdır. Taksiciliğin en sevdiğim yanı biliyor musun ağabeyciğim? Şu güzel şehri her gün en az üç kere turluyorsun ya!

Öğretici, reklam videosunu birkaç kez izletir ve öğrenenlerden videoyu bir daha izletirken durduracağını ve durdurduğu yerden öğrenenlerin devam etmesini ister. Bunun için gönüllü olan iki kişi seçer. Tahtaya çıkan öğrenenler durdurulan yerden reklamı oynamaya devam ederler.

B) Geliştirme / Alıştırma evresi

B1.

Süre:10 dk.

Kullanılan Materyaller: yazı tahtası

Alıştırma Türleri: Kelime türetme

Öğretici sınıfı ikiye ayırır ve gruplara fiil listesi verir. Gruptan seçilen biri karşı gruptan seçilen bir öğrenene seçtiği bir fiili söyler ve öğrenilen ulaçlar konusunda şekillendirmesini ister. Öğrenilen üç şekilde de filli söyleyebilirse hak onlara geçer. Bilemeyen öğrenen elenmiş olur. Bu şekilde son kalan kişiye kadar devam eder ve son kişinin olduğu grup kazanmış olur.

Örnek; okumak; okuyup, okuyarak, okuya okuya

B2.

Süre: 15 dk.

Kullanılan Materyaller: Etkinlik Kğıtları

Alıştırma türleri: Serbest yazı

Öğretici reklamı tekrar izlettikten sonra hikayede olanlar hakkında bir hikaye yazmalarını ister. Sinirli olan müşteri ve mutlu olan taksicinin neden öyle olduklarını anlatan kısa bir hikaye ister.

C) Sonlandırma / Üretme evresi

Süre: 10 dk.

Kullanılan Materyaller: Etkinlik kağıtları

Alıştırma Türleri: Cümle kurma ve sıralama

Öğretici bu bölümde öğrenenlerde videoyu tekrar izlemelerini ve aşağıda geçen kelimelerin konuşmada geçme sırasını yazmalarını ister ve kelimeleri olduğu gibi birer cümlede kullanmalarını ister.

() Gideceğin

() Korna

() Tartışıp

() Akıcıdır

() Durup

() İstersen

() Her gün

4.3.10.A2 Seviyesinde 12. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamın Amaç Odaklı Analizi

Reklam 10:

Reklam sloganı: Yemezler gelin

Konu: Bağlaçlar

Ünite: *Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe* Kitabı 12. Ünite

Amaç: Emir kipi kalıplarını pekiştirmek ve dinleme ve yazma becerisine katkı sağlamak

Öğrenci sayısı: 20

Hedef Grup Seviye: A2

Hedef Grup Dil Seviyesi: Çok dilli

Yaş Aralığı: 18-25

Süre: 50 dk.

Kullanılan yöntem ve yaklaşımlar: İletişimsel yaklaşım / Görev odaklı, davranışsal ve bilişsel odaklı.

Hazır bulunuşluk: Geniş zaman, geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, sıfatlar, istek kipi.

Kullanılan dil ve beceriler: Teklifsiz dil, ortak dil, yazma, konuşma, dinleme.

Beklenti: Aşağıda tabloda yer alan 4 beceride yer alan kazanımların oluşumunu sağlamak

OKUMA	YAZMA	KARŞILIKLI KONUŞMA	DİNLEME
Kısa ve çok yalın metinleri okuyabilirim. Reklam, menü ve tarife gibi gündelik belgelerde öngörülen özel bir bilgiyi bulabilir, kısa ve yalın kişisel mektupları anlayabilirim. Gazete ilanlarının yalın ve basit iletilerin temel anlamını kavrayabilirim.	Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak basit bir kompozisyon yazabilirim. Mektup yazabilirim. ETKİNLİK 1: Boşluk doldurma ETKİNLİK 4: Cümle kurma	Deneyimleri ve olayları, düşlerimi, beklentilerimi ya da amaçlarımı basitçe ifade edebilirim. Görüşlerime açıklamalar getirebilirim. Bir öyküyü ya da bir kitabın veya bir filmin konusunu ve kurgusunu anlatabilirim ve tepkilerimi dile getirebilirim. ETKİNLİK 2, 3: Tahmin etme	Beni yakından ilgilendiren konulara ilişkin (söz gelimi kendim, ailem, alışveriş, yakın çevre, iş) anlatımları ve yüksek bir söz dağarcığının sahip konuşmaları anlayabilirim. ETKİNLİK 1. 2: Serbest Dinleme, Seçici Dinleme

Tablo 23. Dört temel dil becerisi yeterlilik (Avrupa Dil Gelişim Dosyası)

Kullanılan materyaller: Bilgisayar, reklam videosu, alıştırmaya çıktıları, yazı tahtası

Öğrenim hedefleri:

- Hedef öğrenimi olan *emir kipi* konusunda anlatılan dil bilgisi yapısının örneklendirilmesi, bu konunun iletişimsel kullanımını sağlamak amacıyla pekiştirilmesi.
- Öğrenenlerin, ilgili konunun görsel ve buna paralel olarak kullanım odaklı aktarımda konuyu daha iyi anlayabilmesi ve kullanabilmesi.
- Öğrenenlerin hazır bulunuşluklarına katkı sağlanması ve kelime öğretiminin yapılabilmesi

Bu reklam filmi ile kitapta geçen *bağlaçlar* konusuna örnek oluşturmak ve sınıfın ilgisini çekerek konunun daha iyi anlanması sağlamak hedeflenmiştir. Ayrıca diğer amacımız ise ilgili konunun görsel ve buna paralel kullanım odaklı bir aktarımda adayın konuyu daha net kavrayabileceğini göstermektir. Seçilen reklam üzerinden yapılacak etkinlikler *bağlaçlar* konusu anlatmada kullanılan kelime ve kalıplarla yine o seviyeye kadar kullanılan kelimelerin hatırlatılması için önem taşımaktadır.

Öğreten ders planı doğrultusunda sınıfa girdiğinde sınıfı konuya hazırlık için ön konuşma yapar. Sohbet sırasında daha önce öğrenilen konular eşliğinde yeni konu hakkında bilebilecekleri ya da tahmin ettikleri konusunda fikir alışverişi yapar.

Bilişsel, Davranışsal ve İletişimsel yaklaşımlar ışığında, işitsel ve görsel algı ile göstergenin tamamlanması ve bireyin hedef dilde öğrenilecek olan dil bilgisi kurallarını çağrıştırma, yeniden yazma gibi teknikler ile destekleyip bilgiyi işleyebilir hale getirebilmek hedeflenmiştir.

Verilen reklam metni üzerinde yapılacak etkinlikler sınıf içi uygulanabilecek düzeyde hazırlanmıştır. Etkinlikler öncesinde hedef dil bilgisi konusu öğretimi yapılarak ve örneklerle pekiştirilmeye çalışılır. Daha sonra malzeme olarak kullanacağımız reklam izletilerek üzerinde geliştirilen etkinlikler uygulanır. A2 seviyesinde, karma bir sınıfta uygulanması hedeflenmiştir.

4.3.10.1. A2 Seviyesinde 11. Ünite ile İlgili Uygulanan Reklamlarla İlgili Etkinlikler

A) Güdüleme evresi

Süre: 15 dk.

Kullanılan Materyaller: Reklam videosu ve metni

Alıştırma Türleri: Metin aktarma

Şekil 13. 10. Reklam

Reklam Metni:

-Yemezler gelin coca colasız fasulye

Yemezler gelin, ne türlü ne bezelye

Coca cola yoksa ne dolma ne sarma

Yemezler gelin, yemezler işte

Yemezler işte

Yemezler kızlar coca colasız piliç

Yemezler beyler ne makarna ne sandviç

Coca cola yoksa karnında ziller çalsa

Yemezler dostlar yemezler işte

Reklamı izlemeden önce konu dahilinde öğrenilen bağlaçlar tekrarlanır ve dağıtılan etkinlik kağıtları hakkında bilgi verilir. Bu sefer kağıdın tamamen boş olması dinleme becerisi geliştirme amacıyla olacaktır. Bu nedenle reklam filmi her bir cümlede durdurularak dinletilir. Öğrenenlerden de çalışma kağıdını doldurmaları istenir. Daha sonra öğreten eşliğinde doldurulan kağıtlar reklam filmi tekrar izlenerek kontrol edilir.

B) Geliştirme / Alıştırma evresi

B1.

Süre:10 dk.

Kullanılan Materyaller: Bağlaçların yazılı olduğu kağıtlar

Alıştırma Türleri: Cümle kurma

Öğretici, sınıfı ikiye ayırır ve her gruptan bir öğrenen seçer. Daha önce hazırlanan ve içinde bağlaçların olduğu kutudan bir kağıt seçer ve çıkan bağlaçla bir cümle kurar. Cümle kuramayan öğrenen oyunu kaybetmiş olur ve diğer iki öğrenene geçer ve puan alır. Her ikisi de kurabilirse oyun devam eder.

B2.

Süre: 15 dk.

Kullanılan Materyaller: Etkinlik Kağıtları

Alıştırma türleri: Cümleyi tekrar yazma

Öğretici, öğrenenlerden öğrendikleri bağlaçlarla beş cümle yazmaları ister. Daha sonra sınıftan seçilen biri bu cümlelerden birini okur ve seçilen başka bir öğrenen de bu cümleyi en yakın anlamda başka bir bağlaçla kurmaya çalışır. Cümle kuramayan öğrenen yerine başka bir öğrenen cümle kurabilir. Etkinlik son öğrenene kadar böyle devam eder.

C) Sonlandırma / Üretme evresi

Süre: 10 dk.

Kullanılan Materyaller: Etkinlik kağıdı

Alıştırma Türleri: Paragraf oluşturma

Öğretici sınıfa boş bir kağıt verir. İlk öğrenenden bağlaçların olmadığı bir cümle yazmasını ama bu cümlenin bir hikaye başlangıcı olacak nitelikte olmasını ister. Daha sonra sırayla her bir öğrenenin bir cümle yazarak diğer öğrenene kağıdı vermesini ister. Fakat yazılan cümlelerden biri bağlaçlardan birini içerecek diğeri hiç bağlaç kullanılmayan bir cümle olacaktır. Ayrıca yazılan her cümle hikayeyi devam ettirecek bütünüle bir anlam taşıyan nitelikte olmalıdır. Son öğrenene gelindiğinde öğretene kağıdı alır ve ortaya çıkan metni okur ve sınıfla değerlendirir.

SÖZLÜK

Maden: yer kabuğunun bazı belgelerinde çeşitli iç ve dış doğal etkenlerle oluşan, ekonomik değer taşıyan mineral

Bileşim: Bileşme işi

Mineral: Doğada katı durumdaki maddelerde karışık veya birleşik olarak bulunan veya kimyasal yollarla elde edilen inorganik madde

Tarifsiz: Tarifi olmayan

Enfes: Çok güzel, en güzel

Mis: Güzel

Köfte: Çekilmiş etten yapılan yemek

Kuru fasulye: Taze fasulyenin içindeki tohumlarının kurutulmasıyla elde edilen yiyecek

Şifa: Bedensel ya da ruhsal bir hastalığın son bulması

Niyet: Maksat

Derya kuzusu: Balıklar için kullanılan ve taze ve güzel olduğunu ifade eden söz dizisi

Envayi: Çeşitli

Kararında: Ayarında, olması gerektiği gibi

Sivri sivri konuşmak: Ters konuşmak

Zigon sehpa: bir çeşit sehpa

İçi şişmek: Sıkılmak

Şapırdatmak: Ağzıyla ses çıkarmak

Koşul: Şart

Viraj: Dönemeç

Kasko: Hukuken kazaya uğrayan taşıtların zararının karşılanması

Sülale: En geniş aile

Kayınvalide: Eşlerin anneleri

Kaz: Perde ayaklı hayvanların bir çeşidi

Saç kavurma: Etlerin küçük küçük doğranıp pişirilmesiyle yapılan yemek

Kete: Doğu Anadolu'da genelde her yerde yapılan bir çeşit hamurışı

Hingel: Doğu Anadolu'da yapılan, kıymalı yada patatesli yapılan ve suda pişirilen yiyecek, mantı

Ayıp : Ahlak kurallarına aykırı

Lokma: Hamur kızartma tatlısı

Maksat: Amaç

Yenilikçi: Yenilik yapan

Yaratmak: Oluşturmak

Halletmek: Bitirmek, yapmak

Akıcı: Seri

Fasulye: Uzun yeşil bir sebze

Bezelye: Uzun yeşil bir sebze

Dolma: Tombul biberin içinin kıyma ve pirinç ile doldurularak yapılan bir çeşit yemek

Sarma: Üzüm yaprağının içinin genelde bulgur veya pirinç ve kıyma ile doldurularak yapılan bir çeşit yiyecek

5.BÖLÜM

TESPİTLER, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. ETKİNLİKLERİN UYGULAMASI SONUCUNDA ULAŞILAN TESPİTLER

Çalışmada Çankırı Karatekin Üniversitesi Dil Araştırma Ve Uygulama Merkezi bünyesinde eğitim alan yabancı öğrencilerle 23-24 Mayıs 2018 tarihlerinde Uygulama dersi yapılmıştır. Sınıfta 20 öğrenci olup, iki günde toplamda 5 saat ders işlenmiştir. A2 seviyesinde olan sınıfta her bir öğrenenle tek tek konuşulmuş ve gönüllü olarak derse katılmaları konusunda konuşulmuş ve bunun sonucunda gelen olumlu cevaplarla hazırlanmış olan ders uygulanmıştır.

5.1.1. İlgili Televizyon Reklamlarının Ölçütlenmesi

İlgili reklamlar, Hitit Yabancılar İçin Türkçe kitabında A2 seviyesi öğretim sürecinde verilen konular eşliğinde hazırlanan ders programlarında kullanılabilecek ve etkinlik oluşturulabilecek şekilde seçilmişlerdir. İletişimsel yaklaşıma dayalı bir çerçevede görev, davranışsal ve bilişsel odaklı öğrenme yöntemi baz alınarak hazırlanmıştır. Hedefimiz öğrenenin dili öğrenmedeki aktif katılımı ve edim/edinç bağlantılarını oluşturmayı amaçlayan bu yaklaşımla 4 temel beceriyi geliştirme temelinde dinleme ve yazma becerisini gerçekleştirmeye yardımcı olmak ve geleneksel dil öğretim şekilleri dışına çıkarak güncel hayata dair bir öğreti sunmaktır. Bu doğrultuda hazırlanan etkinlikleri içeren otantik metinler ile televizyonda yayınlanan reklamlar bu çalışmanın ana temasını oluşturmaktadır. İşlevsel ve yaşayan dili öğrenme amacındaki etkinlikler, ana materyal olarak hazırlanmış ve reklamlar da ders içeriğinde değiştirilmemiş şekilleriyle kullanılmışlardır.

Çalışmamızda hazırlanan etkinlikler 20 kişiye uygulanmış her bir öğrenenle ayrı ayrı iletişim kurulmaya çalışılmıştır. Etkinlikler sırasında öğrenenlerin her bir etkinlik için bireysel olarak verdikleri cevaplar değerlendirilmiştir. Hazırlanmış olan 10 ayrı reklam içerisinden seçilmiş olan 5 televizyon reklamı etkinliği sırasıyla güdüleme, geliştirme/

alıştırma ve sonlandırma/üretim evresi olarak üç ana bölümde hazırlanmış ve sunulmuştur.

Güdüleme evresinde öğrenenleri daha önce öğrenilmiş olan dilbilgisi konusu tekrarları ve hazırlanan etkinlik çerçevesinde karşılıklı konuşmalarla derse hazırlamak ve öğrenme isteklerini merak uyandırarak artırmak amaçlanmıştır. Bu evrede tartışma, bilgi alış-verişi, beyin fırtınası ve karşılıklı konuşma gibi teknikler kullanılmış ve derse odaklanmada önemli rol oynamışlardır. Uygulanan bu tekniklerle asıl amaç her ne kadar güdüleme sağlamak olsa da aynı zamanda karşılıklı konuşma ile dinleme becerisi geliştirme amacına yönelik olmuştur. Bu hazırlık ders içinde etkinliklerde karşımıza çıkacak kelimeler, dilbilgisi kuralları ve ilgili konularla alakalı hazırlanmış çalışmalarda algılama kolaylığı sağlayacaktır.

Geliştirme/ alıştırma evresinde öğrenenlerin öğrenme sürecinde gelişmeye başladıklarını ve öğrendiklerini kullanabilmelerini sağlamak amaçlanmıştır. Bu süreçte kullanılabilecek serbest ve seçici dinleme, serbest konuşma, serbest yazı, kelime seçme-yazma, boşluk doldurma ve oyun ile öğrenme gibi bütünleşik alıştırmalar, dört dil beceri içerisinde dinleme, yazma, konuşma ve ifade etme becerilerinin ön plana çıktığı, dil öğrenimindeki geleneksel yapıdan uzakta öğrenimin gerçekleşmesine yardımcı olacaktır.

Sonlandırma/ üretim evresi, öğrenenlerin ders süresince etkinliklerle beraber öğrendiği dil bilgisi kurallarını ve kelimeleri kullanabileceği ve bunları ifade edebileceği sentez sürecidir. Bu süreçte öğrenenlerin öğrendiklerini kullanabilmeleri ve üretim aşamasına geçebilmeleri beklenmektedir.

Bu uygulama çalışmasıyla elde edilmesi beklenen temel kazanımları şöyle sıralayabiliriz.

- a. Hedef dilde öğrenilmesi amaçlanan dil bilgisi kuralları çerçevesinde Türkçeyi öğrenme ve doğru kullanma
- b. İletişim kurma
- c. Dört dil becerisi geliştirme
- d. Kùltürler arası bağ kurma
- e. Eleştirel düşünme
- f. Yaratıcı düşünme

- g. Problem çözme
- h. Görsel ve işitsel zeka gelişimi

5.1.2. Hazırlanan Reklam Etkinliklerinin Değerlendirilmesi

1.Reklam

Birinci temada yer alan emir kipi dilbilgisi kuralları doğrultusunda hazırlanmış olan “Anne niçin bana öyle baktın klavuzu ” sloganlı reklam filminin gösterimi için toplamda 4 ayrı etkinlik hazırlanmıştır. Teklifsiz dil, ortak dil, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinin kullanıldığı ve öğrenenlerin öğrendikleri dil bilgisi kuralını güncel bir dil olarak görebilmeleri ve eğlenerek öğrenmede pekiştirme sağlanmaya çalışılmıştır. Bu reklam, öğrenilen dil bilgisi konusunu içermesi ve bununla beraber kültürümüzü yansıtan bir yönü olmasından dolayı seçilmiştir. Oluşturulan etkinliklerle kültürel öğelerin de anlaşılabilmesi ve öğreniminin gerçekleşmesine katkı sağlamak amacıyla, kişiselleştirme, kültürel karşılaştırmalar yapma, bağdaştırma, drama ve canlandırmalar yapma teknikleriyle öğrenim amaçlanmıştır.

Güdüleme aşamasında yer alan 1. Etkinlikte, öğretici-öğrenen yönüyle gerçekleşen evrede hedef dilin kültürel öğelerinden olan mimik ve işaretler hakkında konuşmak ve taklit etme tekniği ile kendi ülkeleri hakkında bilgi vermek öğrenenlerde merak ve ilgi uyandırmıştır. Sınıf içerisinde olan 20 öğrenenin 16 tanesi aktif olarak konuşmaya katılmıştır. Rol yapma ve tahminde bulunma teknikleri ile yapılan etkinlikte Ö₁, Ö₅, Ö₆, Ö₇ ve Ö₁₂’nin ön plana çıktığı gözlemlenmiştir. Öğrenenler bu etkinlik sonunda ne ile alakalı bir video izleyecekleri konusunda doğru tahminlerde de bulunmuşlardır. Bu etkinlikte konuşma becerisi odak alınmış bununla beraber dolaylı olarak dinleme becerisi de geliştirilmeye çalışılmıştır. Yapılan bu etkinlikle bu evrede asıl amaç olan dinleyerek algılama yani amacı (öğrenilmesi beklenen dilbilgisi konusu, kültürel algı, videonun ne ile ilgili olduğu gibi) anlama ve derse hazırlık süreci gerçekleşmiştir.

Geliştirme/ alıştırma aşamasında 2. etkinlikte seçici dinleme tekniği ile izlenilen televizyon reklamı öğrenenler tarafından eğlenceli bulunmuş ve reklamın her safhasında kendi ülkelerinde de annelerin reklamdaki gibi mimikler kullandıklarını ama farklılıklar olduğunu anlatmışlardır. 12 öğrenenin aktif olarak katıldığı fakat Ö₂, Ö₅, Ö₆, Ö₈, Ö₉, Ö₁₂, Ö₁₄, Ö₁₅, Ö₁₆’nın diğer öğrenenlere göre daha hızlı oldukları ve sorulara daha kısa

sürede cevap verdikleri gözlemlenmiştir. Boşluk doldurma tekniği, bir önceki etkinliğin temelinde metinde kullanılan kelimelerin seçici dinleme yardımı ile farklılığını artırmak, çağrışım yaptırmak ve işlevlerini kavratmaya yönelik olarak bilgiyi işlemek amaçlı bir etkinliktir. Bu nedenle bu aşamada en çok kullanılan tekniklerden biridir. Dinleme ve yazma becerisi odaklı hazırlanan etkinlikler sırasında, öğrenenlerin hazır bulunuşluklarının ve seviyelerinin gayet iyi olduğu ve hazırlanan etkinliği sınıfta 20 öğrenenin de doğru olarak gerçekleştirdiği gözlemlenmiştir

3. Etkinlikte, çağrıştırma tekniği ile hazırlanan kelime kartlarıyla oynanan ‘‘nesi var?’’ oyunu yardımıyla yapılan etkinliği ilk etapta anlamakta zorluk çekmişlerdir. Örneklerle açıklamalar yapıldıktan sonra Ö₁, Ö₂, Ö₃, Ö₄, Ö₅, Ö₆, Ö₇, Ö₈, Ö₉, Ö₁₀, Ö₁₁, Ö₁₂, Ö₁₃, Ö₁₄, Ö₁₅, Ö₁₆, Ö₁₇, Ö₁₈, Ö₁₉, Ö₂₀ basit bir oyun olduğunu bu oyunun daha çok kelime ile yapıldığı zaman eğlenceli olabileceğini ifade etmişlerdir. Bilmedikleri kelimeler için doğru tahminde bulunmuş olmalarını oyun esnasında verilen ipuçlarına dayandırmışlardır ve kelimelerin karşılıklarını rahatlıkla bulmuşlardır. İçerikte geçen kelimelerden ‘‘zigon’’ kelimesi hariç tamamını bildikleri ve ‘‘Sivri sivri konuşmak’’ deyiminin anlamının ise Ö₈ ve Ö₁₄ tarafından bilindiği ve açıklanması istendiğinde rahatlıkla anlattıkları görülmüştür. Bu etkinlikle dinleme becerisine katkıda bulunmak amaçlanmış ve özellikle Ö₂, Ö₃, Ö₅, Ö₆, Ö₇, Ö₈, Ö₉, Ö₁₀, Ö₁₂, Ö₁₃, Ö₁₄, Ö₂₀ ‘nin kelimeler için söylenen ipuçlarını rahatlıkla anladıkları görülmüştür.

Sonlandırma/ üretme evresi 4. etkinlikte öğrenenlerin bireysel olarak tamamladığı ve verilen kelimelerle cümle kurma etkinliğini oldukça kısa sürede tamamlamışlardır. Bu etkinlik yazma becerisi temel alınmış ve geliştirme amaçlanmıştır. Öğrenenlerden Ö₂, Ö₄, Ö₅, Ö₇, Ö₉, Ö₁₀, Ö₁₁ bu etkinliği en kısa sürede bitiren olmuşlardır. Toplamda hazırlanan 4 etkinlik sonunda hedef dilbilgisi konusu emir kipinde ve verilen kelimelerde tam öğrenmenin gerçekleştiği görülmüştür.

2.Reklam

İkinci temada yer alan *şimdiki zaman* dilbilgisi kuralları doğrultusunda hazırlanmış olan ‘‘Dağınık seviyor’’ sloganlı reklam filminin gösterimi için toplamda 4 ayrı etkinlik hazırlanmıştır. Teklifsiz dil, ortak dil, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinin kullanıldığı ve öğrenenlerin öğrendikleri dil bilgisi kuralını güncel bir dil olarak görebilmeleri ve eğlenerek öğrenilenlerle pekiştirme sağlanmaları amaçlanmıştır. Bu

reklamın diğer reklamlar gibi seçilme nedeni, öğrenilen dil bilgisi konusunu içermesi ve bununla beraber kültürümüzü yansıtan bir yönü olmasıdır.

Güdüleme aşamasında yer alan 1. etkinlikte karşılıklı konuşma tekniği ile öğretici-öğrenen yönüyle gerçekleşen evrede öğretici sınıfa getirdiği çikolataları dağıtırken sevdikleri çikolatalar hakkında konuşmak öğrenenlerde merak ve ilgi uyandırmıştır. Ö₂, Ö₃, Ö₇, Ö₈, Ö₁₁, Ö₁₂, Ö₁₅ konuşmalarda ön plana çıktıkları ve sevdikleri ya da sevmedikleri çikolatalarla ilgili konuşurken oldukça düzgün cümleler kurdukları gözlemlenmiştir. Bu etkinlikte konuşma becerisi odak alınmış bununla beraber dolaylı olarak dinleme becerisi de geliştirilmeye çalışılmıştır. Dersin ilk dakikalarının, öğrenenlerin algılarının en açık olduğu zamandır. Bu nedenle hazırlanan etkinliğin bu yönü daha da güçlendirmesi gerekir. Sınıfta oluşturulan ortamın da bu süreci hızlandırdığı görülmüştür.

Geliştirme/ alıştırma aşamasında 2. etkinlikte seçici dinleme tekniği ile izlenilen televizyon reklamı öğrenenlere görsel ve işitsel zeka türlerine hitap eden etkinlikte reklam, ilk önce sessiz şekilde dinletilmiş, daha sonra iki gruba ayrılan sınıfta her bir gruptan bir kişi seçilerek kulaklık yardımı ile dinletilmiştir. Seçilen Ö₂ ve Ö₇ dinledikleri her bir cümleyi grup arkadaşlarına aktarmış ve doğru cümleyi yazmaları beklenmiştir. Bu etkinlik sırasında Ö₂'nin dinleyip anlamada daha iyi olduğu ve Ö₂'nin grubunda olan Ö₁₅'in Ö₇'nin grubunda ise Ö₁₃ ve Ö₁₇'nin dinleyerek anlayıp yazmada çok iyi oldukları görülmüştür. Bu etkinlikte hem dinleme hem de yazma becerisi geliştirme amaçlanmıştır. Güncel hayata dair bir reklamı doğrudan ve kesintisiz izlemek hedef dil bilgisi konusunu anlamayı kolaylaştırmıştır. Bu etkinlikte öğrenenlerin tümünün çalışmanın içerisinde olması her bir öğrenenin daha iyi gözlenmesini sağlamıştır. Bu da öğretici için özellikle yazma becerisi konusunda eksikleri görebilme şansı doğurmuştur. Cümleler tamamlanırken öğreticinin de üstü kapalı düzeltmeler yapması ile yazma becerisi geliştirmeye katkı sağlanmıştır.

3. Etkinlikte oynanan sessiz sinema ile kelimeler zıt anlamlarıyla beraber eşleştirilerek kelime kavrama ve pekiştirme amaçlanmıştır. Öğretici bu aşamada yönlendirici ve gözlemleyici konumdadır. Oyun için gönüllü olan Ö₇'nin seçtiği kelimelerden “üzgün, tembel, dağıtmak” kelimelerini rahatlıkla anlattığı ve Ö₂, Ö₆, Ö₁₃ tarafından ilk olarak bulunup cevaplandırıldığı, Ö₉'un seçtiği “durmak, güzel ve az” kelimelerinin de Ö₃, Ö₇

ve Ö₁₁ tarafından bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu etkinlikte reklam içerisinde geçen kelimelerin ardarda verilmiş olduğunu ve bunu düşündüğünü belirten Ö₆'nın yorumundan reklamların kelime öğretiminde uygun bir malzeme olabileceği sonucu da çıkartılmıştır. Üretim aşamasına geçmeden öğrenenlerin kelimeler üzerine düşünerek kavraması amaçlanmış ve bunun da gerçekleştiği görülmüştür. Etkinlik sonunda bilmedikleri bir kelime olmadığı anlaşılmış, kelime öğretimi için amacın gerçekleştiği anlaşılmıştır.

Sonlandırma/ üretim evresinde 4. etkinlik, öğrenenlerin daha çok hayal gücüne yönelik hazırlanmıştır. Günümüzde artık özellikle yazılı iletişimde kullanılan emojielerin kartlar üzerine basılarak kullanılması güncel ve dikkat çekici bir etkinlik olarak dikkat çekmiştir. Bu etkinlikte öğrenenlerden seçecekleri kartlar ile bir cümle kurmaları ve diğer öğrenenlerin de bunu tahmin etmeleri istenmiştir. Öğrenenler oldukça eğlenmiş ve bu etkinliğin kitaplarda olsa çok iyi olacağı konusunda yorumlar yapmışlardır. Görsel okuma tekniği ile hazırlanan bu etkinlikte, öğretmenin üstü kapalı düzeltmeler yapmasıyla hem konuşma hem dinleme becerileri üzerine yoğunlaşmıştır. Öğrenenlerden Ö₄, Ö₆, Ö₈, Ö₁₄, Ö₁₆ bu etkinlik için gönüllü olmuşlar her bir deneyimde bir kelime daha arttırılmaya çalışılmıştır. Ö₁₆ tarafından son kurulan cümle, 5 farklı karttan oluşmuş (kadın ve erkek birlikte arabayla hastaneye gitti.) ve Ö₈ VE Ö₁₁ tarafından bulunmuştur.

3.Reklam

Üçüncü temada yer alan *geçmiş zaman* dilbilgisi kuralları doğrultusunda hazırlanmış olan ‘‘Sofra Hikayeleri- Kars’’ sloganlı reklam filminin gösterimi için toplamda 4 ayrı etkinlik hazırlanmıştır. Teklifsiz dil, ortak dil, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinin kullanıldığı ve öğrenenlerin öğrendikleri dil bilgisi kuralını güncel bir dil olarak görebilmeleri ve eğlenerek öğrenilenlerle pekiştirme sağlanmaları amaçlanmıştır. Bu reklamın diğer reklamlar gibi seçilme nedeni, öğrenilen dil bilgisi konusunu içermesi ve bununla beraber kültürümüzü yansıtan bir yönü olmasıdır. Reklamdaki annenin ülkemizdeki anneleri temsil ettiğini ve kültürümüzü yansıtan yemeklerimizin oldukça ön planda olması ve konuşan kişinin yöresel ağız özelliklerini taşıması önemlidir. Bunun öğrenenlerden tarafında merak uyandıracakı öngörülmüş ve bu da

gerçekleşmiştir. Ayrıca öğrenenlerin farklı ağızları dinlemelerinin de dinleme ve anlama becerisine katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Güdüleme aşamasında yer alan 1. etkinlikte derse hazırlarken öğrenilmiş konu üzerinde tekrar yapmak ve tatmış oldukları Türk yemekleri hakkında konuşmak öğrenenleri derse hazırlamayı amaçlamıştır. Öğretici-öğrenen yönüyle gerçekleşen evrede bu etkinlikte konuşma ve dinleme becerisi geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu aşamada sınıf içerisinde daha aktif olduğu gözlemlenen Ö₃, Ö₆ ve Ö₉ Türkiye’de yedikleri yemekleri anlatmışlardır. Ö₃ ayrıca Erzurum’da yediği çağ kebabı hakkında konuşurken nasıl yapıldığı konusunda konuşurken telaffuz yönünden çok iyi olduğu fark edilmiştir. Bu da dinleyen arkadaşlarının çok iyi anlamasına ve sorular sorarak karşılıklı konuşmanın ilerlemesine sebep olmuştur.

Geliştirme/ alıştırma aşamasında 2. etkinlikle seçici dinleme tekniği ile öğrenenlerin görsel ve işitsel zekalarını kullanmalarına yönlendiren etkinlikte reklam izletildikten sonra, isteğe bağlı olarak birkaç kez izletilebilir, öğretene soruları cevaplamalarını beklemeden sorar ve bir kez daha izletir daha sonra soruları cevaplamalarını bekler. Soruları cevaplayan 12 öğrenenden Ö₃, Ö₇, Ö₈, Ö₁₂, Ö₁₃ soruları doğru cevaplamışlardır. Bu etkinlikte amaç öğrenenlerin dikkatini reklamda yoğunlaştırmaktır. Güncel hayata dair bir reklamı doğrudan ve kesintisiz izlemek ve dinlemek öğrenenin derse bakış açısını değiştirmiş ve öğrenme isteklerini artırmıştır. Reklam sınıf tarafından oldukça beğenilmiştir. Metinde kullanılan kelimelerin işlevlerini kavratmaya yönelik olarak öğrenenlerin bilmedikleri kelimeler bu aşamada tahtaya yazılır ve anlamları öğretici tarafından verilir.

3. etkinlikte hazırlanmış olan satranç tahtası üzerine yazılan kelimelerle cümle kurma oyunu uzun süren bir etkinlik olmasına rağmen öğrenenler tarafından beğenilmiş ve her konu için yapılabileceğini belirtmişlerdir. Satranç oynamaya gönüllü olan Ö₇ ve Ö₁₁’nin kelimelerden 44’ünden 32sini doğru tahmin ettikleri ve önceden bildikleri bu nedenle cümle kurmada sıkıntı yaşamadıkları görülmüştür. Oyun oynanırken öğreticinin yönlendirmesiyle Ö₄ (Fırın), Ö₅(et) , Ö₈ (kıyma), Ö₉ (salça), Ö₁₃ (tabak), Ö₁₇ (soğan), Ö₁₉ (sofra), Ö₂₀ (pirinç) de verilen kelimeler ile cümle kurmuş, telaffuz konusunda sıkıntı yaşamadıkları görülmüş fakat doğru kurallı cümle kurdukları gözlemlenmiştir. Öğretici bu aşamada gözlemleyici konumdadır fakat yer yer yaptığı düzeltmelerle yönlendirici

olmuştur. Üretim aşamasına geçmeden öğrenen, kelimeler üzerine düşünerek kavramayı ve dolayısıyla öğrenmeyi gerçekleştirdikleri görülmüştür.

Sonlandırma/ üretim evresinde 4. etkinlik, öğrenenlerin daha çok hayal gücüne yönelik ve yazma becerisi geliştirme odaklı olarak hazırlanmıştır. Hazırlanmış olan yiyecek kartlarından şans eseri çıktıkları yiyeceklerle hazırlamaları istenen yemek tariflerinin kimi zaman gülünç olması sınıfı oldukça eğlendirmiş ve kelimelerin kavranmasında bir adım ileriye götürmüştür. Ö₇, Ö₅, Ö₁₂, Ö₁₅ tarafından hazırlanan tarifler sınıfta okunmuştur. Ö₇'nin tarifinde *dökmek* kelimesi yerine *eklemek* kelimesini kullanması yönünde düzeltme yapılmış, Ö₁₂'nin tarifinde de *tahin* kelimesinin anlamını tam kavrayamamasından dolayı kullanmadığı görülünce tekrar kelime anlamı açıklanmış ve tarifinde uygun bir yere eklenmeye çalışılmıştır. Kelime anlamları verilirken ayrıca tatları hakkında konuşulmasından dolayı yapılan tariflerde gülünç karşılanan durumlar olmuştur. Bu da öğrenenlerin kelimeleri kavradıklarını düşündürmüş ve ders bitiminde de etkinlikler aracılığıyla öğrendikleri kelimelere oldukça hakim oldukları gözlemlenmiştir.

4.Reklam

Dördüncü temada yer alan *gelecek zaman* dilbilgisi kuralları doğrultusunda hazırlanmış olan ‘‘Anneler günü- Ciddi mi bu?’’ sloganlı reklam filminin gösterimi için toplamda 5 ayrı etkinlik hazırlanmıştır. Teklifsiz dil, ortak dil, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinin kullanıldığı ve öğrenenlerin öğrendikleri dil bilgisi kuralını güncel bir dil olarak görebilmeleri ve eğlenerek öğrenilenlerle pekiştirme sağlanmaları amaçlanmıştır. Bu reklamın diğer reklamlar gibi seçilme nedeni, öğrenilen dil bilgisi konusunu içermesi ve bununla beraber eğlenerek öğrenme amacına yönelik içerik sahibi olmasıdır.

Güdüleme aşamasında yer alan 1. etkinlikte derse hazırlarken öğrenilmiş konu üzerinde tekrar yapmak ve artık günümüzde belki de lüks olmaktan çok ihtiyaç haline gelen ayrıca gençler için bir eğlence unsuru olan cep telefonları hakkında konuşmak öğrenenleri derse hazırlamayı amaçlamıştır. Öğretici-öğrenen yönüyle gerçekleşen evrede bu etkinlikte konuşma becerisi odak alınmış bununla beraber dolaylı olarak

dinleme becerisi de geliştirilmeye çalışılmış ve öğrenenler içerisinde Ö₇ ve Ö₁₃ daha aktif bir biçimde konuşmuşlardır.

Geliştirme/ alıştırma aşamasında 2. etkinlikle seçici dinleme ile görsel ve işitsel zeka türlerine hitap eden etkinlikte reklam izletildikten sonra, isteğe bağlı olarak birkaç kez izletilmiş ve öğrenenlerden reklam metnindeki yanlışları düzeltmeleri beklenmiştir. Bu etkinlikle amaç öğrenenlerin dikkatini reklamda yoğunlaştırmak ve kelime kavrama yönlerini geliştirmektir. Güncel hayata dair bir reklamı doğrudan ve kesintisiz izlemek ve dinlemek öğrenenin derse bakış açısını değiştirmiş ve öğrenme isteklerini artırmıştır. Sınıf tarafından oldukça beğenilen reklamla bir önceki etkinliğin temelinde metinde kullanılan kelimelerin işlevlerini kavratmaya yönelik olarak öğrenenlerin bilmedikleri kelimeler bu aşamada tahtaya yazılmış ve anlamları öğretici tarafından verilmiştir. Bu etkinlik sırasında kelimelerin eş, zıt anlamlarına hakim olduğu gözlemlenen Ö₁₃ ve dinleyip kavrama iyi olduğu fark edilen Ö₇ daha aktif bir şekilde etkinliğe katılmışlardır.

3. etkinlikte hazırlanmış olan tabloda verilen kelimeleri istenilen zamanda tekrar yazmaları söylenmiştir. Öğretici bu aşamada gözlemleyici ve yönlendirici konumdadır. Üretme aşamasına geçmeden öğrenen, kelimeler üzerine düşünerek kavramayı gerçekleştirmiş olur. Kelimeler, Ö₃, Ö₅, Ö₉, Ö₁₁, Ö₁₂, Ö₁₇, Ö₂₀ tarafından doğru bir şekilde cevaplanmıştır. Yazma becerisi geliştirme üzerine hazırlanan bu etkinliğe katılım yüksek olmasına karşın etkinliklere katılan öğrenen de bu etkinlikleri kolay bulmuş ve bu tarz etkinlikleri çok yaptıklarını ve sıkıldıklarını belirtmişlerdir.

Sonlandırma/ üretme evresi 4. etkinlikte, öğrenenlerden resimler yardımı ile kelime bulmaları istenmiştir. Bu etkinlikle beraber hem kelime tekrarı yapılmış ve pekiştirme sağlanmıştır. Sınıfta Ö₁, Ö₄, Ö₆, Ö₉, Ö₁₂, Ö₁₈, Ö₁₉ söz almış ve örnek kelimeyi oldukça kolay bir şekilde bulup bulmacayı çözmüşlerdir.

5.Reklam

Beşinci temada yer alan ‘‘kamyoncu’’ sloganlı reklam filminin gösterimi için toplamda 4 ayrı etkinlik hazırlanmıştır. Teklifsiz dil, ortak dil, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinin kullanıldığı ve öğrenenlerin öğrendikleri dil bilgisi kurallarının tamamını kullanabilecekleri, dili güncel bir dil olarak görebilmeleri ve eğlenerek öğrenilenlerle

pekiştirme sağlamaları amaçlanmıştır. Bu reklamın diğer reklamlar gibi seçilme nedeni, kelime öğretiminde eğlenerek öğrenme amacına yönelik bir içeriğe sahip olmasıdır.

Güdüleme aşamasında yer alan 1. Etkinlik, reklam filmi izletildikten sonra konu üzerinde tekrar yapmak ve öğretimi yapılacak kelimelerin verilmesiyle başlar. Verilen kelimelerle yapılan cümlelerle derse giriş yapılmış olur. Ö₁, Ö₄, Ö₅, Ö₇, Ö₁₀, Ö₁₃, Ö₁₇ cümle kurmak istemişlerdir. Kurulan cümlelerin doğru olduğu görülmüş ve sınıfın kelimelere hakim olduğu anlaşılmıştır.

Geliştirme/ alıştıurma aşamasında, öğrenenlerin görsel zeka türüne hitap eden etkinlikte trafik kuralları ile ilgili hazırlanmış kartları eşleştirmeleri istenmiştir. Bu etkinlikte eşleştirme ve görsel okuma tekniklerinden yararlanılıp kelime öğretimi yapılır. Öğretici yönlendirici konumdadır. Amaç öğrenenlerin dikkatini reklamda yoğunlaştırmak ve kelime kavrama yönlerini geliştirmektir. Eşleştirme için gönüllü olan Ö₁, Ö₄, Ö₆, Ö₇, Ö₈, Ö₁₀, Ö₁₁, Ö₁₂, Ö₁₇, Ö₁₈, Ö₁₉, Ö₂₀'den sadece Ö₁₁ ve Ö₂₀ doğru eşleştirme yapamamıştır. Fakat öğretici yardımı ile kısa sürede bulmuşlardır.

3. etkinlikte karışık harflerden oluşan bir harf kümesinden kelime oluşturmaları istenir. Bu etkinlik kelime öğretiminde pekiştirme sağlayacaktır. Öğretici bu aşamada gözlemleyici ve yönlendirici konumdadır. Üretme aşamasına geçmeden öğrenen, kelimeler üzerine düşünerek kavramayı gerçekleştirmiş olur. Bu etkinlikte sınıf yoğun bir şekilde katılım sağlamış ve kelimeleri bulmak için uğraşmışlardır. En uzun kelimeyi (traktör) Ö₃ bulmuştur. Ayrıca öğrenenlerin tamamı, seçici okuma tekniğinin bir çeşidi olarak düşünebileceğimiz bir teknikle hazırlanan bu etkinliği beğendiklerini ifade etmişlerdir.

Sonlandırma/ üretme evresi 4. etkinlikte, dağıtılan boş kağıda yazılan kelimelerle cümle oluşturma tekniği ile kelime öğretiminde yazma becerisi yeterliliği destekli olarak son evre tamamlanmış olur. Öğretici bu aşamada gözlemleyici konumdadır. Öğrenenlerin dersin sonunda hedef olan kelimelere hakim oldukları gözlemlenmiştir. Ö₁, Ö₂, Ö₃, Ö₄, Ö₅, Ö₆, Ö₇ kelimeler yazmış ve daha sonra oluşan cümle okunduğunda sınıf oldukça eğlenmiştir. İlk cümlede kullanılan kelimelerin temel seviyede öğrenilen kelimelerden oldukları gözlemlenmiş bu nedenle sınıf tarafından kolay anlaşılmıştır. Öğretici tarafından tekrarlanması istenmiş ve iki cümle daha yazılmıştır.

5.2.SONUÇ VE ÖNERİLER

5.2.1.Sonuç

Günümüzde hem bilim ve teknolojiye bağlı olarak hem de toplumsal, kültürel ve siyasi gelişmelerin etkisiyle değişim, önceki yüzyıllarda olduğundan çok daha hızlı ve kapsamlı olarak sürmektedir. Bilgisayar ve internet, kolaylıkla ulaşabildiğimiz araçlar sayesinde yapılan iş ve tatil amaçlı geziler ve insanoğlunun merakını her zaman cezbeden farklı kültürleri tanıma isteği, yeni bir dil öğrenmedeki en büyük sebeplerdendir. Bu sebepler dahilinde gelişen teknoloji ile yaşanan değişimlerin şüphesiz en çok etkilediği disiplinlerden biri de eğitimidir diyebiliriz. Dünyadaki değişimlerden haberdar olma aracı olarak da görebileceğimiz Yabancı dil eğitimi ise yeniliklerin ve değişimlerin en hızlı şekilde hissedildiği alanlardandır. Bu alanda son yıllarda Türkçenin kendine bir yer bulduğu ve özellikle de çok sayıda Türkün yaşadığı Avrupa’da da oldukça önem kazandığı bilinmektedir. Bu doğrultuda ülkemizde ve dünyada Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin daha sistemli ve etkili bir şekilde yapılabilmesi için, tüm gelişmelerden haberdar olunması gerekliliği ortak düşüncedir. Yabancı dil eğitiminde yaşanan gelişmeler sonucunda öğrenme ve öğretme sistemlerinde de değişiklikler olmuş ve öğrenimde kültürel öğelerin kullanılmasının önemi oldukça öne çıkmıştır.

Çalışmamızda son yıllarda Türkiye’de ve dünyada Türkçenin, tüm alanlardaki öğretim uygulamalarına yönelik çalışmalara katkıda bulunmaya çalışılmıştır. Bu amaçla çalışmanın birinci bölümünde, genel anlamda yabancı dil eğitimi ve öğrenime ilişkiler bilgileri verilmiştir. Öğretimin formal ve informal ortamda yapılmasındaki farklılıklar, Avrupa Ortak Başvuru Metnindeki yeri, yabancı dil öğrenimi ve eğitimi, Geçmişten günümüze Türkçenin yabancı dil olarak eğitimi ve öğrenimi, yabancı dil öğretiminde kullanılan yaklaşım- yöntemler ve belirleme stratejileri, belirlemede etken olan beceri ve kazanımlar ele alınmıştır.

İkinci bölümde ise yabancı dil öğretiminde malzemenin önemi ve kullanımı buna bağlı olarak öğretimde araç kullanımı önemi ve işitsel araçların kullanımı, dil seviyeleri ile malzeme ve amaç odaklı metin seçimi, çalışmamızın temelini oluşturan televizyon reklamlarının iletişimsel etkisi ve dil öğrenimindeki yeri, reklamların dil becerilerine beklenen katkısı açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışmamızın üçüncü bölümünde ise dinleme öncesi, sırası ve sonrası etkinlikler açıklanmış, iletişimsel yaklaşıma dayalı bir çerçevede hazırlanan görev odaklı öğrenme yöntemi ve kullanılan karşılıklı konuşma, tartışma, beyin fırtınası, bilgi alışverişi, karşılıklı konuşma, fikir yürütme, serbest izleme ve dinleme, teklifsiz konuşma, boşluk doldurma, tahminde bulunma, rol yapma, oyun ile öğrenme gibi tekniklerle oluşturulan etkinliklere yer verilmiş ve bu etkinliklerle sağlanabilecek öğrenme ve pekiştirme yönleri açıklanmaya çalışılmıştır. Bu etkinlikler, dört temel dil becerisi ve özellikle dinleme ve yazma becerisi temel alınarak hazırlanmıştır. Çok kültürlülük ve çok dillilik ve buna bağlı olarak iletişim kavramlarının kabul görmeye başladığı günümüzde dil öğrenimindeki kopukluk ve yapaylığın önüne geçme yani öğrenenin gerçekten kullanacağı ve ihtiyaç duyacağı güncel dili öğretme hedeflenmiştir. Uygulanan reklamlar kültürümüzden örnekler taşıyan, dilin sahip olduğu ahengi görebilecekleri ve hem görsel hem de işitsel zekayı destekleyecek şekilde seçilmiştir.

Son bölümde ise çalışmamız değerlendirildiği bölüm olarak düzenlenmiştir. Bu bölümde edindiğimiz veriler ve gözlemlerimiz ışığında çalışmamızın Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine katkısı açıklanmaya çalışılmıştır.

Seçilmiş olan reklamlar Hitit Yabancılar için Türkçe kitabında A2 seviyesinde verilen dilbilgisi konularını içermekte ve yapılan uygulama da yine Çankırı Karatekin Üniversitesi Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi bünyesinde eğitim alan yabancı öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada birbirinden farklı 10 reklam içerisinden seçilen 5 reklam üzerinden uygulama çalışması yapılmıştır. Öğrenenlerle ders, etkinlik öncesi, sırası ve sonrası olmak üzere üç bölüm halinde işlenmiştir.

Öğrenenlerin bağımsız bir şekilde konuşabildikleri, genelde öğreticinin yönlendirici ve gözlemleyici pozisyonunda olduğu ve etkinliklerin öğrenenleri cezbeden ve merak uyandıracak şekilde tercih edildiği çalışmalar, öğrenenler tarafından kabul görmüş ve geleneksel olmayan teknikler üzerinden eğlenerek öğrenmenin daha hızlı gerçekleşmiştir. Klasik öğretme teknikleri ile hazırlanan etkinliklerin ise artık kabul görmediği ve bunları öğrenenlerin kolaylıkla yaptığı ayrıca öğrenenlerin bu etkinlikler sırasında sıkıldığı gözlemlenmiştir. İlgi alanlarının, öğrenme hızları ve öğrenme gereksinimlerinin, etkinlik sırasında verdikleri cevapları şekillendirdiği açıkça görülmüştür. Etkinliklerin çeşitliliği her öğrenenin öğrenme şekline hitap etmiş ve

alternatifler sunarak öğrenmedeki hızı arttırmıştır. Bu da öğrenenlerin derse daha çok katılımını sağlamıştır. Etkinlikler sırasında, hazırlanmış olan çalışmaların kültürel öğeler içermesi öğrenenler için dikkat çekici olmuştur. Bu öğelerin benzerlik ve farklılıklar içermesi ve bunun sınıf içerisinde konuşulması öğrenenlerde iki kültür arasında bağ kurmalarını sağlamış, bu durum da öğrenme isteği uyandırmıştır. Kültürel benzerlikler görüldüğünde öğrencilerin konuşma isteklerinin artması, telaffuz konusunda öğreticinin üstü kapalı teknikle düzeltmeler yapmasına imkan sağlamıştır. Uygulamada hazırlanan reklamlarının tamamı öğrenenler tarafından beğenilmiştir. Reklamları izlerken oldukça eğlenmişler ve anlamadıkları yerleri tekrar tekrar izlemek istemişlerdir. Bu da hazırlanan etkinliklerde öğrencilerin her etkinlik sonrası bir sonraki etkinliği hızlı bir şekilde görmek istemelerine sebep olmuştur. 5 reklam ile yapılan çalışmamızda her bir reklam için ön plana çıkan durumları aşağıdaki gibi açıklayabiliriz.

1.reklamda öğrenenlerin anneleri ile ilgili konuşmaktan keyif aldıkları ve bu durumun meraklanmalarına sebep olduğu görülmüştür bu da öğrenmede güdülenme sağlamıştır. Boşluk doldurma tekniğinin seçici dinleme ile beraber dinleme becerisi geliştirmede oldukça önemli olduğu bu etkinlikte de görülmüştür. Reklam filminin dikkat çekici olması dinlemede istek uyandırmış ve dinleyerek anlamlandırmada yardımcı olmuştur. Nesi var? oyunu ile öğrenilmiş kelimelerin anlamlarıyla beraber fiziksel olarak özelliklerini de konuşmak kelimenin zihinde doğru bir şekilde biçimlenmesine yani imgesel örtüşmesine sebep olmuş ve öğrenimin daha kolay olduğu gözlemlenmiştir.

2.reklamda, kulaklık ile dinleme ve anladığını aktarma etkinliğinde seçilen öğrenenin arkadaşlarına anlattığı söylemesi ve bunun da kağıda yazılması sırasında hem dinleme hem yazma becerisi geliştirme hedeflenmiş ve öngörüldüğü gibi de oldukça etkili olmuştur. Kelimelerin zıt anlamlarını bulma etkinliğinde öğrenenlerin reklam filmi üzerinden düşündüklerinin gözlemlenmesi reklam filminin etkinliğinin doğru yönde olduğunu göstermiştir. Emoji kartları ile yapılan etkinlikte bitirme aşamasında öğrenenlerin öğrendiklerini eğlenceli bir biçimde aktarması hedeflenmiş ve sonuç bu yönde olmuştur.

3.reklam en çok bilinmeyen kelime olan reklam olmuştur. İlk etkinlikten itibaren bilinmeyen kelimeler olmuş ve öğretici bu kelimelerin anlamlarını vermiştir. Satranç

kelime tahtası en çok sevilen etkinliklerden biri olmuş ve kelime öğretiminde oldukça başarılı olmuştur. Cümle kurmada kelimelerin kullanım alanlarının dar olması sıkıntı oluştursa da öğrenenler etkinlik sonunda kelimelere hakim konuma gelmişlerdir. Sonlandırma aşamasında ise hayal güçleri ile yemek tarifini oluşturup yazmaları, öğrenende kelimelerin pekiştirilmesini sağlamıştır.

4. reklamda, yanlış kelime bulma, kelimeyi tekrar yazma ve kelime bulma oyunları ile hem dinleme hem de yazma becerisi geliştirme, ek olarak her öğretimin içinde olan kelime öğretimi de yapılmıştır. Öğrenenler tarafından bu etkinliklerin içerisinde sadece kelime bulma oyunu sıkıcı bulunmamış ve konu kapsamında kullanılabileceği görülmüştür.

5. reklam, kelime öğretimi üzerine hazırlanmıştır. Görsel okumadan faydalanan 2. etkinlikte trafik levhaları kolay anlaşılmış ve kelimeler açıklanarak öğrenme sağlanmıştır. 3. Etkinlikte karışık harflerden oluşan bir harf grubundan kelimeler türetme oyunu öğrenenleri zorlasa bile aslında yazma becerisi için oldukça doğru olduğu gözlemlenmiştir. Çünkü hatalı kelime yazıldığında diğer öğrenenler tarafından düzeltilme yapılmış bu da kelime öğrenimiyle beraber yazma becerisi için katkı sağlamıştır.

5.2.2.Öneriler

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde genel olarak hazırlanmış olan kitaplar, dergiler ve internetteki siteler incelenmiştir. Özellikle kitaplar içerisinde öğretim sırasında uygulanan etkinliklerin aynı çerçevede ve yetersiz sayıda olduğu görülmüştür. Son yıllarda hazırlanan kitaplarda metinlerin ve etkinliklerin kültürel öge taşımasına önem vermeye başlanmasına karşın farklı ve özgün malzeme kullanımının gelişmediği fark edilmiştir.

Bu çalışma sırasında gözlemlediğimiz sonuçlar değerlendirilmiş ve çalışma sonunda elde edilen verilere göre aşağıdaki öneriler Yabancı Dil Türkçe Öğretiminde etkili olacağı düşünülmüştür.

1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde derslerinde kültür öğeleri içeren kaynakların kullanılması ve buna yönelik malzeme geliştirilmesi önem

taşımaktadır. Bu durum öğrenenin dikkatini çekmekte ve derse odaklanmasında yardımcı olmaktadır. Bu nedenle hazırlanacak malzemeler bu yönde olmalıdır.

2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde güncel ve otantik metinlerin seçilmesi önemlidir ve ders içerikleri bu bağlamda oluşturulmalıdır.

3. Öğrenenin, etkinlik ve çalışmalarda, anlaması kolay olan, eğlenceli ve birebir kendisi ile bağdaştırabileceği ya da karşılaştırabileceği malzemelerle hazırlanmış olan bir derste daha etkin olduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenle kullanılacak malzemeler bu yönde hazırlanmalıdır.

4. Gözlemlenen ders sırasında öğrenenlerin öğrenme isteği ve kolaylığı göz önünde bulundurulursa, geleneksel öğretimin yanında kullanılmaya başlanılan öğretim teknikleri kaynaklarda daha çok kullanılmalıdır.

5. Görsel ve işitsel zekayı destekleyen ve geliştirebilen, kültürel öğeler içeren, özgün ve otantik metin olabilmeleri açısından önemli malzemeler içerisinde televizyon (medya) yayınlarını göz ardı etmemek gerekir.

6. Televizyon yayınlarının hem işitsel hem görsel tamamlayıcılığı ve çağrışında bulunma işlemini kolaylaştırıcılığı nedeniyle etkinlik olarak faydalanılması yerinde olacaktır.

7. Ayrıca iletişim araçları ile yapılan yayınların daha çok popüler odaklı olması nedeniyle bu yayınlardan hazırlanan etkinlikler öğrencilerin ilgili dilde bazı bilgileri güncel olarak algılamalarını ve bilgiyi bu doğrultuda işlemelerini sağlayacaktır.

8. Gösterge, tanımlayıcı ve içerik algısında görsel ve işitsel nitelikteki yayınların daha destekleyici olacağı düşünüldüğünde dil öğrenimi ve öğretiminde de bu ilişkiyi verebilen tamamlayıcıların verilmesi yerinde olacaktır.

KAYNAKÇA

- Altmışdört, G. (2013) . Dil Edinimi ve Dil Öğrenimi Olgusuna Beyin ve Dil Gelişimi Açısından Bir Bakış. Ege Eğitim Dergisi, 2 (14) , 41–621
- Arak, H. (2014). Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve Değerlendirilmesi, eğitim.erciyes.edu.tr
- Arslan, M., Gürsoy, A.(2008). Rol Yapma ve Drama Etkinlikleriyle Yabancılar Türkçe Öğretiminde Motivasyonun Sağlanması. Ege Eğitim Dergisi, 2 (9), 109- 124.
- Arslan, A. (2009). Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı ve Türkçe Öğretimi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 13 (1): 143-154
- Baki, Y. , Karakuş, N. (2012) . *Türkçe Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Barın, E. (2004) . Yabancılar Türkçe Öğretiminde İlkeler. Hacettepe Türkiyat Dergisi, 1, 19-30.
- Barın, E. , Demir, C. (2010) . *Türk Dil Bilgisi* 1. Ankara: Öncü Kitap.
- Belet, Ş. Dilek. , Yaşar, Ş. (2007) . Öğrenme Stratejilerinin Okuduğunu Anlama Ve Yazma Becerileri İle Türkçe Dersine İlişkin Tutumlara Etkisi. Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi. Eğitimde Kuram ve Uygulama, 3 (1) : 69- 86.
- Dilidüzgün, Ş. (2009) . Yapılandırmacı Yaklaşımla Hazırlanan İlköğretim Türkçe Öğretim Programı ve Ders Kitaplarında Metin-odaklı Görevlerin Yeri. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17
- Doğan, Y. (2013) . *Dinleme Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dolunay, S. K. (2005) .Türkçe Öğretim Merkezleri Ve Türkoloji Bölümleri Üzerine Bir Değerlendirme. Ulusal eğitim Bilimleri Kongresi.
- Duman, G.B. (2013) . Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde materyal geliştirme ve materyallerin etkin kullanımı. Ana Dili Eğitimi Dergisi,1(2),1-8.
- Ekici, G. (2014) . *Etkinlik Örnekleriyle Güncel Öğrenme- Öğretme Yaklaşımları 1*. Ankara: Pegem Akademi.

- Erden, N.B. (2011) . Anabilim Çerçevesinde Kelime ve Çağrışım İlişkisi. 1st International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics, 987- 993.
- Erdem, M.D. , Gün, M., Sever, P. (2015) . Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yöntem Seçimi ve Alternatif Yöntemler, Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic , 549-566
- Eroğlu, D. , Sarar Kuzu, T. (2014) . Türkçe Ders Kitaplarındaki Dilbilgisi Kazanımlarının ve Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi. Başkent Üniversitesi. , 1(1), 72-80
- Göçer, A. (2015) . Türkçenin Yabancı DiL Olarak Öğretiminde Konuşma Becerisinin Kazandırılması. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 17/ 2(21-36)
- Göçer, A. , Moğul, S. (2011) . Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ile İlgili Çalışmalara Genel Bir Bakış. Turkish Studies - International Periodical For The Languages, terature and History of Turkish or Turkic, 6/ , 797- 810 .
- Güler, G. (2005), Avrupa konseyi Ortak Dil Kriterleri Çerçeve Programı ve Türkiye’de Yabancı Dil Öğretim Süreçleri, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 6, 92
- Gümüş, M. Dil öğretim Yöntemleri ve Dil Öğretiminde Temel Becerilere Genel Bir Bakış. 2 Nisan 2017 tarihinde <http://www.turkceogretimi.com>. adresinden erişildi.
- Güneş, F. (2011) . Dil Öğretim Yaklaşımları ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15(8) , 123-148
- Güneyli, A. , Demirel, Ö. Dil Öğretiminde Yeni Bir Anlayış: Avrupa Dil Gelişim Dosyası Uygulaması. 22 Nisan 2017 tarihinde <https://www.turkcede.org/yeni-ogrenenlere-turkce-ogretimi/> adresinden erişildi. 137, 110- 119.
- Gümüş, M. Dil Öğretimde Temel Beceriler. 22. Nisan 2017 tarihinde www.academia.edu. Adresinden erişildi.
- Gürsoy, A. , Arslan, M. (2011) . Eğitsel Oyunlar ve Etkinliklerle Yabancılarla Türkçe Öğretim Yöntemi. 1st International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics, 177- 185
- Güzel, B. , Güzel, A. (2013) . *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Türkçe Öğretiminde Oyunlar. 15 Nisan tarihinde <https://www.turkcede.org/turkce-ogretiminde-oyunlar/614-dil-ogretiminde-oyunlar.html> adresinden erişildi.

Etkinliklerle Türkçe Öğretimi. 22 Nisan Tarihinde <http://www.turkeogretimi.com/Etkinliklerle-Turkce-O%C4%9Fretimi/article/545-oyun-ve-bulmaca-etkinlikleriyle-yabancilara-turkce-kelime-ogretim-yontemi/3> Adresinden Erişildi.

Işık, A. , Altmışdört, G. (2010) . Yabancı Dil Öğretiminde Malzeme Değerlendirme. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23 (1) , 221-238

İşman, A. (2015) . *Öğretim Teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Pegem Akademi.

İşisag, K.U ve Demirel Ö.(2010). Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin Konuşma Becerisinin Gelişiminde Kullanılması. Eğitim ve Bilim 35(156), 191-204

Karakuş, E. ve Taş, H. (2007) . *Türkçe Öğretimi Etkinlikleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Memiş, M. R. ve Erdem, M. D. (2013).Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri Ve Eleştiriler. Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkishor Turkic,8/9: 297-318

Metin Çeşitleri Nelerdir ? 22 Mayıs 2018 tarihinde turkedebiyati.org. adresinden erişildi.

Metin Çeşitleri Nelerdir? 22 Mayıs tarihinde edebiyatokulu.org adresinden erişildi.

Özbay, M. , Barutçu, T. (2013) . Dil Psikolojisi ve Türkçe Öğretimi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı (11) , 933- 973

Pazarlama Modeli Aida Nedir?. 15 Mart 2018 tarihinde <http://www.reklam.com.tr/reklam-yazilari/pazarlama-modeli-aida-nedir/85> adresinden erişildi.

Sauner, M. H. , Eren Ökten, C. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Resimli Metin Okumaları. Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi.

Seferoğlu, S. S. (2014) . *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem Akademi.

Şenol, A. Ç. (2018). Türkiye Türkçesi ve Türkmen Türkçesinin Karşılaştırmalı Söz Dizimi (Doktora Tezi),Ege üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

- Şenol, V. , Akça, Pekşen, R. (2012) . Müzik, Reklam Ve Kitle İletişimin Ergen Üzerindeki Etkisi. Akademik Bakış Dergisi, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, 28, 1- 19
- Temizkan, M. (2008). Bilişsel Okuma Stratejilerinin Türkçe Derslerinde Bilgiye Dayalı Metinleri Okuduğunu Anlama Üzerindeki Etkisi. , Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,28(2),129-148
- Tosun, C. (2006). Yabancı Dil Öğretim ve Öğreniminde Eski ve Yeni Yöntemlere Yeni Bir Bakış. Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Journal of Arts and Sciences, 5
- Ünalın, Ş. (2005) . Dil ve Kültür. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yaylı, D. , Bayyurt, Y. , Akcan, S. , Martı, L. ,Erdem, B. , Dinçtopal, N. , Yaylı, D. , Kaili Çeltek, A. , Akıncı, Mehmet Ali. , Yağmur, K. , Uysal, H.H. ,Can, C. (2014) . *Yabancılarla Türkçe Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yüce, S. (2005) . İletişim Ve Dil: Yöntemler, Avrupa Dil Portföyü Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi. Journal of Language and Linguistic Studies , 1, 81-88

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü

Sayı : 31909068-302.14-E.2542

16/05/2018

Konu : Uygulamalı Ders Talebi.

SAYIN ÇİĞDEM ŞENOL
(Fatih Mahallesi Yıldırım Sokak 5-15 Çankırı)

İlgi : 11/05/2018 tarihli ve 4596 kurum sayılı dilekçeniz.

İlgi dilekçenize istinaden; Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi bünyesinde Yabancılar Türkçe Öğretimi verilen hazırlık sınıfında; yüksek lisans tez çalışmanızı uygulamalı olarak 23-24 Mayıs 2018 tarihlerinde Merkezimiz 5 nolu sınıfında yapmanız uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Murat ARI
Rektör Yardımcısı

16.05.2018
BU BELGE ELEKTRONİK İMZASI
ASLI İLE AYNIYDIR

Cihan YÜKSEK
Teknisyen

EK 2. Uygulamada Kullanılan Reklam Videolarının CD'si

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Tarih: 04.06.2018 09:38
Sayı: 35853172-755.02.06-
E.00000078297

E.00000078297

Sayı : 35853172-755.02.06
Konu : Çiğdem ŞENOL Hk.

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitünüz Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi yüksek lisans programı öğrencisi **Çiğdem ŞENOL'un Dr. Öğr. Üyesi Meltem EKTİ** danışmanlığında yürüttüğü "**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Televizyonda Yayınlanan Reklamların A2 Seviyesinde Dinleme ve Yazma Becerisine Katkısı**" başlıklı tez çalışması Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun **15 Mayıs 2018** tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Rahime Meral NOHUTCU
Rektör Yardımcısı

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://belgedogrulama.hacettepe.edu.tr> adresinden 547a82c8-d607-4640-8fcf-c7f1ce79330b kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

Hacettepe Üniversitesi Rektörlük 06100 Sıhhiye-Ankara
Telefon:0 (312) 305 3001-3002 Faks:0 (312) 311 9992 E-posta:yazimd@hacettepe.edu.tr İnternet Adresi: www.hacettepe.edu.tr

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

Türkiyat Araştırmaları ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 28/06/2018

Tez Başlığı / Konusu: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Tekrardan Yayımlanan Reklamların 12. Sınıfında Dinleme ve Yazma Becerisine Katkısı

Yukarıda başlığı/konusu gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 152 sayfalık kısmına ilişkin, 28/06/2018 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 4 'tür.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

28.06.2018
Tarih ve İmza

Cengiz Senol

Adı Soyadı: Cengiz SENOL
Öğrenci No: 014224391
Anabilim Dalı: Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı
Programı: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi
Statüsü: ☒ Y.Lisans ☐ Doktora ☐ Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR

[İmza]
(Unvan, Ad Soyad, İmza)

HACETTEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF TURKISH STUDIES
THESIS/DISSERTATION ORIGINALITY REPORT

HACETTEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF TURKISH STUDIES
TO THE DEPARTMENT OF Turkish Studies

Date 28/06/2018

Thesis Title / Topic: Contribution of Television Advertisements to A2 Level Listening and Writing Skill in Teaching Turkish As A Foreign Language

According to the originality report obtained by myself/my thesis advisor by using the Turnitin plagiarism detection software and by applying the filtering options stated below on 28/06/2018 for the total of 152 pages including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled as above, the similarity index of my thesis is 4 %.

Filtering options applied:

1. Approval and Declaration sections excluded
2. Bibliography/Works Cited excluded
3. Quotes excluded
4. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Turkish Studies Institute Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

28.06.2018
Date and Signature

Cengiz Senol

Name Surname: Cengiz SENOL

Student No: 114224391

Department: Institute of Turkish Studies

Program: The teaching of Turkish As a Foreign Language Graduate Program

Status: ☒ Masters ☐ Ph.D. ☐ Integrated Ph.D.

ADVISOR APPROVAL

APPROVED.

[Signature]

(Title, Name Surname, Signature)

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE TELEVİZYONDA YAYINLANAN REKLAMLARIN A2 SEVİYESİNDE DİNLEME VE YAZMA BECERİSİNE KATKISI

ORIJINALLIK RAPORU

%**4**

BENZERLİK ENDEKSİ

%**3**

İNTERNET
KAYNAKLARI

%**2**

YAYINLAR

%**1**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

tomer.comu.edu.tr

İnternet Kaynağı

<%**1**

2

egitimvebilim.ted.org.tr

İnternet Kaynağı

<%**1**

3

kulturevreni.com

İnternet Kaynağı

<%**1**

4

europeanenglishschool.com

İnternet Kaynağı

<%**1**

5

www.yabancilaraturkce.com

İnternet Kaynağı

<%**1**

6

www.akademikbakis.org

İnternet Kaynağı

<%**1**

7

eku.comu.edu.tr

İnternet Kaynağı

<%**1**

8

prezi.com

İnternet Kaynağı

<%**1**